

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 1 JUILLET 2021

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 1 JULI 2021

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 19 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 14.19 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le Compte Rendu Intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het Integraal Verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Alexander De Croo.

01 Admission, vérification des pouvoirs et prestation de serment

01 Toelating, onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging

Nous devons procéder à l'admission et à la prestation de serment du suppléant appelé à siéger en remplacement de M. Marc Goblet, décédé le 16 juin 2021.
Wij moeten overgaan tot de toelating en eedaflegging van de opvolger die in aanmerking komt om de heer Marc Goblet, overleden op 16 juni 2021, te vervangen.

Le suppléant appelé à le remplacer est M. Hervé Rigot, premier suppléant.
De opvolger die hem zal vervangen is de heer Hervé Rigot, eerste opvolger.

Le 19 septembre 2019, ce dernier avait été admis à siéger en qualité de membre de la Chambre des représentants en remplacement de M. Frédéric Daerden, membre du gouvernement de la Communauté française, et ce pour la durée des fonctions de celui-ci.

Op 19 september 2019 werd deze laatste toegelaten zitting te hebben in de hoedanigheid van lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers ter vervanging van de heer Frédéric Daerden, lid van de regering van de Franse Gemeenschap, voor de duur van zijn ambt.

Il n'y a pas lieu, en conséquence, de procéder à la vérification des pouvoirs de ce suppléant qui avait été admis à siéger en qualité de membre de la Chambre des représentants en remplacement d'un ministre ou d'un secrétaire d'État et pour la durée des fonctions de celui-ci.

Er dient dientengevolge niet overgegaan te worden tot het onderzoek van de geloofsbrieven van deze opvolger die werd toegelaten zitting te hebben in de hoedanigheid van lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers ter vervanging van een minister of een staatssecretaris voor de duur van zijn ambt.

Je vous propose donc de passer à l'admission de ce membre.
Ik stel u dus voor tot de toelating over te gaan van dit lid.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Je rappelle les termes du serment: "Je jure d'observer la Constitution" "Ik zweer de Grondwet na te leven" "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Ik memoreer de bewoordingen van de eed: "Ik zweer de Grondwet na te leven" "Je jure d'observer la Constitution" "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Je prie M. Hervé Rigot de prêter le serment constitutionnel.
Ik verzoek de heer Hervé Rigot de grondwettelijke eed af te leggen.

*M. Hervé Rigot prête le serment constitutionnel en français, en néerlandais et en allemand.
De heer Hervé Rigot legt de grondwettelijke eed af in het Frans, het Nederlands en het Duits.*

M. Hervé Rigot fera partie du groupe linguistique français.
De heer Hervé Rigot zal deel uitmaken van de Franse taalgroep.

Nous devons procéder à l'admission et à la prestation de serment du suppléant appelé à siéger à son tour en remplacement de M. Frédéric Daerden en application de l'article 1*bis* de la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives.

Wij moeten overgaan tot de toelating en eedaflegging van de opvolger die op zijn beurt in aanmerking komt om de heer Frédéric Daerden te vervangen overeenkomstig artikel 1*bis* van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers.

Mme Chanelle Bonaventure, deuxième suppléante de la circonscription électorale de Liège, accepte le mandat et remplacera M. Frédéric Daerden pour la durée de ses fonctions.

Mevrouw Chanelle Bonaventure, tweede opvolgster voor de kieskring Luik, neemt het mandaat op en zal de heer Frédéric Daerden vervangen voor de duur van zijn ambt.

Les pouvoirs de Mme Chanelle Bonaventure ont été validés en notre séance du 20 juin 2019.

De geloofsbrieven van mevrouw Chanelle Bonaventure werden tijdens onze vergadering van 20 juni 2019 geldig verklaard.

Comme la vérification complémentaire, prévue par l'article 235 du Code électoral, ne porte que sur la conservation des conditions d'éligibilité, il apparaît que cette vérification, n'a, au vu des pièces obtenues, qu'un caractère de pure formalité.

Daar het aanvullend onderzoek door artikel 235 van het Kieswetboek voorgeschreven, uitsluitend slaat op het behoud van de verkiesbaarheidsvereisten, gaat het, gelet op de verkregen stukken, in de huidige omstandigheden om een loutere formaliteit.

Je vous propose donc de passer à l'admission de ce membre.
Ik stel u dus voor tot de toelating over te gaan van dit lid.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Je rappelle les termes du serment: "Je jure d'observer la Constitution" "Ik zweer de Grondwet na te leven" "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Ik memoreer de bewoordingen van de eed: "Ik zweer de Grondwet na te leven" "Je jure d'observer la Constitution" "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Je prie Mme Chanelle Bonaventure de prêter le serment constitutionnel.
Ik verzoek mevrouw Chanelle Bonaventure de grondwettelijke eed af te leggen.

*Mme Chanelle Bonaventure prête le serment constitutionnel en français.
Mevrouw Chanelle Bonaventure legt de grondwettelijke eed af in het Frans.*

Mme Chanelle Bonaventure fera partie du groupe linguistique français.
Mevrouw Chanelle Bonaventure zal deel uitmaken van de Franse taalgroep.

Félicitations et bienvenue dans notre hémicycle.

Questions

Vragen

02 Vraag van Koen Geens aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De begroting en het IMF" (55001817P)

02 Question de Koen Geens à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le budget et le FMI" (55001817P)

02.01 **Koen Geens** (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik heb drie keer goed nieuws voor u. Eerste goed nieuws, de eerste vraag gaat niet over corona of over relance.

Tweede goed nieuws, er is een dame, Stephanie Kelton - dat het een dame is, mag u gelukkig maken - die een boek heeft geschreven over de moderne monetaire theorieën, waarin ze zegt dat de mythe van de staatsschuld moet worden doorprikt. Na Keynes en Friedman is er eindelijk een vrouw die ons de waarheid is komen vertellen. Alleen, zegt zij, is er muntsoevereiniteit en rentesoevereiniteit nodig. Dat hebben we niet echt in België. We moeten ook de inflatie en de werkloosheid onder controle houden.

Derde goed nieuws, er is groot vertrouwen van de consumenten en de ondernemers. De groei wordt spectaculair dit jaar. De faillissementen zijn niet catastrofaal. De arbeidsmarkt trekt aan.

Maar, er zijn slechte cijfers voor de komende jaren. Het lopende tekort daalt even maar stijgt naar het einde van de legislatuur naar 5,6 %. De schuld die wij samen aan 99 % hadden gekregen zou naar 120 % en meer gaan. Iedereen is bang voor inflatie. Ik was jong toen de inflatie 13 % bedroeg en de rentevoet ook 13 % was. Vandaag leven we eigenlijk bij gratie van een heel lage rentestand. Dat weet iedereen die de begroting kent.

Mijn vragen zijn tweeërlei.

Hoe gaat de regering op middellange termijn het lopende tekort proberen aan te zuiveren, zowel interfederaal, er zit immers een kwart bij de deelstaten, als federaal, op het vlak van zorg, pensioen en invaliditeit? Gaat u een fiscale hervorming kunnen doorvoeren? Wat doet u met de arbeidsmarkt en met de werkzaamheidsgraad?

Mijn tweede vraag is misschien nog meer koffiedik kijken, maar toch interessant aangezien u op de eerste rij zit. Wat doet Europa? Wat doet de ECB? Wat gaat men doen met het stabiliteits- en groeipact en met de *excessive deficit procedure*? Dank u wel, premier, ik kom na uw antwoord bij u terug.

02.02 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer Geens, de evaluatie die het IMF gemaakt heeft van ons land is iets wat wij steeds met heel veel interesse bekijken. Het IMF is positief over de manier waarop wij de vaccinatiecampagne hebben aangepakt en het een evenwicht dat wij hebben kunnen vinden tussen het vrijwaren van de gezondheid en het zo goed mogelijk openhouden en heropenen van onze economie. Als we de groeivoorspellingen van het IMF, die vergelijkbaar zijn met die van de Nationale Bank, zes maanden geleden gekregen hadden, dan zouden we daar absoluut voor willen tekenen hebben.

De staatsschuld is een realiteit, ze is niet iets wat vanzelf zal verdwijnen en in mijn ogen kan ze ook niet gebagatelliseerd worden. Ik ben het dan ook absoluut niet eens met de nieuwe monetaire theorie. Wij zullen een budgettair beleid voeren op de wijze die in het regeerakkoord heel duidelijk werd aangegeven. We zullen de sanering namelijk koppelen aan de groei. Daarbij zullen we enerzijds bekijken in hoeverre de economie zich hersteld heeft ten opzichte van de situatie vóór 2019 en anderzijds zullen we nagaan hoe sterk de groei is. Als er veel groei is, dan biedt dat ons de gelegenheid om buffers aan te leggen. Die buffers moeten ons op korte termijn helpen om de groei van de staatsschuld te stabiliseren en op middellange en

lange termijn om de staatsschuld te doen afnemen.

Men moet er immers voor zorgen dat ons land enige marge heeft als er een nieuwe crisis opduikt. We moeten buffers hebben om met een nieuwe crisis te kunnen omgaan. Op dat vlak volg ik de theorie die u daar aanhaalt absoluut niet, want die zou stellen dat men zich daar eigenlijk niet op moet voorbereiden.

Structurele hervormingen zijn van fundamenteel belang, het IMF legt wat dat betreft de vinger op de pijnpunten in ons land. We hebben vandaag een te lage activiteitsgraad, vandaar dat we ook inzetten op hervormingen binnen de arbeidsmarkt om de werkgelegenheidsgraad te doen stijgen.

Ik wil nog een zaak zeggen over het Stability and Growth Pact, het SGP, dat wordt besproken door Ecofin en de Eurogroep. Minister Van Peteghem voert daar het woord voor ons land.

De positie van ons land ter zake is dat men het SGP niet zomaar moet laten verdwijnen. Wij moeten het kind niet met het badwater weggooien. Dat de *general escape clause* die geldt voor 2022 tijdelijk moet zijn, lijkt mij de evidentie zelf, maar Europa moet ook nadenken over de manier waarop het SGP kan worden aangepast om ervoor te zorgen dat het economisch herstel zo veel mogelijk wordt geboost, bijvoorbeeld met investeringen, terwijl men er tegelijkertijd ook voor zorgt dat het deficit klein wordt gehouden en de schuld afneemt. Dat is voor mij een essentiële discussie die in Europa zo snel mogelijk moet plaatsvinden en die ook voor ons land zeer belangrijk is.

02.03 Koen Geens (CD&V): Mijnheer de eerste minister, Churchill die Stephanie Kelton zeker zou hebben omhelsd en daarna met een bliksemwoord zou hebben gedood, heeft gezegd: hoe langer men in de geschiedenis terugkijkt, hoe verder men kan vooruitkijken.

Ik kan nog niet zo lang terugkijken, maar dat begint wel te komen. Toen wij samen minister waren in de regering-Di Rupo, is de schuldencrisis gevolgd op de bankencrisis. Toen wij samen in de regering-Michel zaten, is de migratiecrisis gevolgd op de terreurcrisis.

Mijn angst is dus dat deze eerste crisis bijna automatisch door een tweede zal worden gevolgd, wat doorgaans niet het geval is in de Verenigde Staten. Daar is men na de bankencrisis niet in een schuldencrisis gevallen door de grotere muntsoevereiniteit. Daar is men door de terreurcrisis niet in een migratiecrisis gevallen door een andere geografische ligging.

Hoe gaat u vermijden dat dit opnieuw gebeurt? Dat kan alleen door voldoende lang vooruit te kijken. Wat u zegt over het Stability and Growth Pact stelt mij niet helemaal gerust, want Europa zal uiteraard de schouders ophalen op korte termijn, omdat het met Italië enzovoort niet anders kan.

Mijn grote angst is de inflatie en de rente. Wij hebben vandaag een renteschuld die ronduit belachelijk is. Als die toeneemt, dan zijn wij de klos.

Ik smeed de hele regering om voldoende lang vooruit te denken, zodat er geen tweede crisis komt na de eerste. Op ons kunt u rekenen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

03 Questions jointes de

- François De Smet à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation critique des sans-papiers face au silence du gouvernement" (55001800P)
- Vanessa Matz à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation dramatique des sans-papiers" (55001803P)
- Dries Van Langenhove à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le désaccord au sein du gouvernement au sujet du chantage pour obtenir le droit d'asile" (55001804P)
- Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La position du gouvernement concernant la régularisation de sans-papiers et grévistes de la faim" (55001811P)
- Nabil Boukili à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La grève de la faim des sans-papiers" (55001813P)
- Theo Francken à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La grève de la faim de demandeurs d'asile" (55001819P)

03 **Samengevoegde vragen van**

- François De Smet aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De kritieke situatie van de sans-papiers en het stilzwijgen van de regering" (55001800P)
- Vanessa Matz aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De dramatische situatie van de sans-papiers" (55001803P)
- Dries Van Langenhove aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onenigheid in de regering over de asielchantage" (55001804P)
- Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het regeringsstandpunt betreffende de regularisatie van sans-papiers en hongerstakers" (55001811P)
- Nabil Boukili aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De hongerstaking van de sans-papiers" (55001813P)
- Theo Francken aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De hongerstaking van asielzoekers" (55001819P)

03.01 **François De Smet** (DéFI): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, monsieur le secrétaire d'État, ils sont 456, 456 sans-papiers à avoir entamé, il y a un mois, une grève de la faim à l'église du Béguinage, sur les sites de l'Université libre de Bruxelles (ULB) et de la Vrije Universiteit Brussel (VUB). Bien sûr, la méthode est extrême, mais elle témoigne du profond désarroi et du désespoir que vivent ces hommes et ces femmes depuis la constitution de votre gouvernement.

Mettons-nous à leur place: après quatre années d'une politique migratoire très dure sous l'égide de la N-VA, ils pouvaient espérer une ouverture sur la question des critères de régularisation. Or, nous le savons, l'accord de gouvernement Vivaldi est muet sur cette question, et les sans-papiers comptent, parmi d'autres, parmi les sacrifiés de la Vivaldi.

Face à cette situation qui apparaît inextricable, chacun fait ce qu'il peut. Le PS a demandé l'accélération d'une Conférence interministérielle. Ecolo a écrit une carte blanche. Quant à nous, nous avons déposé une proposition de loi pour ouvrir, faire admettre des critères de régularisation clairs dans la loi et instaurer une commission indépendante et permanente de régularisation, proposition qui, pas plus tard que la semaine dernière, a été rejetée par la majorité dans cette assemblée.

Soyons clairs. Pour parler du fond, je crois que personne – parce que je sens qu'on va essayer de nous le faire dire – ne demande une régularisation collective, massive, des quelque 100 à 150 000 personnes qui séjournent dans ce pays sans droit légal au séjour. Ce qui est demandé, c'est un peu plus de critères, un peu plus de courage, un peu moins d'arbitraire, et un peu plus de transparence.

Monsieur le premier ministre, monsieur le secrétaire d'État, ma question est simple: confirmez-vous la ligne du gouvernement suivie jusqu'ici, et qui consiste, sur ce dossier, à camper sur la ligne déjà tracée par la coalition suédoise? Persistez-vous, malgré les événements, malgré ces grèves de la faim, malgré la signature par plus de 28 000 citoyens, sous l'étiquette "We are Belgium too", d'une pétition remise hier à monsieur le secrétaire d'État, persistez-vous dans cette voie, à faire comme si ces centaines, ces milliers d'hommes, de femmes et d'enfants, étaient tout simplement des invisibles?

03.02 **Vanessa Matz** (cdH): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, monsieur le secrétaire d'État, cela se passe à quelques centaines de mètres d'ici. Mon collègue Maxime Prévot et moi-même en revenons. Voici quelques minutes, nous sortions bouleversés de l'église du Béguinage. Je sais que la demande vous a été formulée. Je vous invite vraiment à vous y rendre, même en toute discrétion, pour vous rendre compte de la situation dramatique qui se passe là-bas. Ce sont quinze hospitalisations par jour. Ce sont des personnes qui sont dans un état physique et mental très dégradé avec un espoir qu'elles nourrissent encore, celui de pouvoir exister comme de simples citoyens. Elles ont des séjours de cinq, dix, quinze voire vingt ans sur le territoire ainsi que des formations en poche. Elles se sont intégrées. Elles ont des familles. Il est indécent que nous ne puissions pas, que vous ne puissiez pas répondre à leurs demandes.

Je vous en conjure. Je vous le demande. Il faut trouver une solution. Ces personnes sont dans un désarroi complet. Aussi, je voudrais vous demander quelles solutions le gouvernement compte mettre en place pour que ces personnes retrouvent de la dignité. Nous ne voulons pas non plus une régularisation collective. Nous voulons des critères clairs et que ce ne soit plus le fait du prince. Nous voulons une commission indépendante qui tranche sur ces dossiers et que ce ne soit pas au bon vouloir ou pas d'un avis d'une administration et *in fine* d'un secrétaire d'État. Nous voulons simplement que ces personnes puissent vivre

dans la dignité. Que va faire le gouvernement pour répondre à ces situations de détresse?

03.03 Dries Van Langenhove (VB): Collega's, er zijn in ons land 150.000 illegalen. Dat is het resultaat van de decennialange weigering om werk te maken van een gedegen terugkeerbeleid. Vierhonderd van hen hebben nu beslist om in hongerstaking te gaan.

Wie de schuldigen zijn, is duidelijk. In de eerste plaats zijn dat de linkse partijen, waarvan er een aantal deel uitmaakt van uw regering. Zij moedigen die illegalen aan om in hongerstaking te gaan door ze een collectieve dan wel individuele regularisatie voor te houden. Evenzeer schuldig zijn de vorige regeringen die de collectieve regularisatierondes gehouden hebben die sindsdien opnieuw 150.000 illegalen aanmoedigen om in België te blijven in afwachting van een volgende collectieve regularisatieronde. De laatste schuldige dat bent u, mijnheer de premier, want u laat uw staatssecretaris en uw linkse coalitiepartners elkaar nu al de hele tijd tegenspreken zonder een duidelijk signaal te geven dat wij ons niet zullen laten doen door chantage.

Daarom, mijnheer De Croo, stel ik de volgende vragen. Bent u bereid om hier in alle duidelijkheid en in het bijzonder aan het adres van uw linkse en Franstalige coalitiepartners te stellen dat er onder geen beding sprake kan zijn van een nieuwe collectieve regularisatieronde, ook niet als die gecamoufleerd wordt onder een dekmantel van grootschalige individuele regularisaties?

Zult u uw bevoegde regeringsleden opdragen om de hongerstaking stop te zetten en de betrokken illegalen op te pakken en vast te zetten in gesloten terugkeercentra, tot ze het Belgische grondgebied effectief hebben verlaten?

Ten slotte, wat zal de regering doen om de verdere aangroei van illegalen eindelijk te stoppen en de terugkeer van illegalen drastisch op te voeren? Hoe zit het in dat verband met de uitvoering van het masterplan betreffende de gesloten terugkeercentra? Ik ondervraag u en uw regeringscollega's daar immers bijna iedere week over en ik krijg nooit ofte nimmer een concreet antwoord. Wees nu eindelijk eens duidelijk. Geef eindelijk het signaal dat wij ons niet zullen laten doen door chantage.

03.04 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Premier, *l'histoire se répète*. In 2000 en 2009 waren er twee eenmalige regularisaties, telkens dankzij Open Vld, eerst onder de heer Verhofstadt en daarna onder mevrouw Turtelboom. Het gevolg daarvan was bijvoorbeeld dat er in 2007 al een vertienvoudiging was van het aantal leefloners onder de nieuwe Belgen en dat het aantal migranten in de bevolking op 20 jaar tijd is gegroeid van 10 tot 17 %. Op 1 januari 2021 waren er in België 2.041.000 geregulariseerde eerstejaarsmigranten. De kostprijs van de migratie is ondertussen opgelopen tot 2,2 % van ons bbp, wat lustig neerkomt op 11 miljard euro per jaar.

Ik zeg dat omdat wij een migratieland zijn. Het probleem ligt niet bij de bevolking, die geen migranten meer wil; het probleem ligt bij het terugkeerbeleid, het probleem ligt bij het feit dat uitgeprocedeerde vreemdelingen niet moeten terugkeren. Zij krijgen een briefje, houden het op zak of scheuren het en zij verdwijnen in de illegaliteit.

Wat gebeurt er dan? *L'histoire se répète*. Ik zie de heer Dewael zitten, die in 2008 te maken had met hongerstakingen. Hetzelfde geldt voor mevrouw De Block in 2012 en de heer Francken in 2014. Die hongerstakingen worden steeds georganiseerd door de linkse kerk in België, met de hulp van de kerkgemeenschap en de gutmensen. Iedere keer wordt onze bevolking geblameerd. Daar zit het hem juist.

Ik vind de houding van staatssecretaris Mahdi goed in de zaak: men geeft niet toe aan chantage. Wat is echter de houding van de regering? Wat is de houding van de pyromanen in de regering, Ecolo en Groen, die de zaak telkens in brand steken?

Veertien dagen geleden vroeg een minister om een nieuwe wet op de woonstbetreding. Hij werd teruggefloten door uw regeringspartners.

Mijnheer de minister, toegeven aan de eisen van de hongerstakers is een belediging voor de gelegaliseerden, een uitnodiging voor verder misbruik en een blamage voor de ambtenaren die de dossiers moeten afhandelen.

Wat is het standpunt van de regering?

03.05 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le premier ministre, monsieur le secrétaire d'État, nous discutons aujourd'hui des personnes sans papiers. Quand on parle de personnes sans papiers, ce n'est pas quelque chose d'abstrait. On parle des travailleurs que vous croisez sur les chantiers, on parle du serveur qui vous sert un verre sur une terrasse, on parle du marchand de légumes à qui vous achetez vos légumes. Ces travailleurs font partie de notre société et contribuent à notre économie. Ils paient leur loyer, consomment et pourtant ils ne bénéficient d'aucun droit, d'aucune protection sociale. On fait appel à eux quand on en a besoin, comme pour rénover la station Arts-Loi (des sans-papiers y ont travaillé), pourtant ils n'ont aucune reconnaissance sociale.

Cette hypocrisie a des conséquences: ces personnes sont surexploitées. On les paie jusqu'à 5 euros de l'heure, quand on les paie! Je connais des gens à qui on promet un salaire de 1 000 euros et à qui on donne 300 ou 400 euros en fin de mois. Et ils ne peuvent même pas porter plainte!

Cette situation, à l'image de l'ensemble des travailleurs, s'est aggravée avec la crise sanitaire. Dans ce cadre, un large front s'est constitué avec des intellectuels, des professeurs d'université, des recteurs, le monde associatif, des organisations syndicales pour les soutenir dans cette situation difficile et demander qu'il y ait des critères de régularisation clairs et objectifs. Ces revendications ont récolté 26 000 signatures de soutien de la société civile.

Monsieur le secrétaire d'État, même au sein de votre gouvernement, des partis comme le PS ou Ecolo se sont levés pour demander à trouver une solution à cette situation. Je les encourage et je les soutiens dans cette démarche.

Je vous ai entendu dire dans la presse flamande que le PTB était derrière cette grève de la faim. Ceci montre votre méconnaissance du dossier et du terrain. Monsieur le secrétaire d'État, vous savez très bien que la grève de la faim n'est pas la première manière que le PTB préconise pour mener des actions. Pourtant, vous avez dit le contraire. (...)

03.06 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de premier, mijnheer de staatssecretaris, als je praat over hongerstakingen en mensen die hun mond dichtnaaien, doe je dat toch met schroom. Het gaat over mensen die al vele jaren in een onmogelijke en bijzonder moeilijke situatie op het Europees grondgebied verblijven. Zij worden van het kastje naar de muur gestuurd. Dat heb je dan meegemaakt als staatssecretaris. Als je het zelf hebt meegemaakt, is het toch altijd anders. Mevrouw De Block en mijnheer Dewael hebben het meegemaakt. Het is een wederkerend fenomeen.

Het gaat over mensen die geen hoop meer hebben, die wanhopig zijn. Het zijn de hopelozen van onze samenleving. Dat treft je als mens. Ik toon begrip voor de situatie waarin de heer Mahdi zich bevindt. Ik wil hem ook mijn steun betuigen. Ik heb het meermaals meegemaakt. Ooit heeft iemand in hongerstaking zelfmoord gepleegd. Ik was daar kapot van, als mens. Dat raakt je, natuurlijk. U maakt dat nu zelf mee, mijnheer Mahdi. U bent nog maar pas begonnen en het is al prijs. De N-VA-fractie toont dus zeker begrip en steun.

Ik heb geen vraag aan de heer Mahdi, maar aan de eerste minister. Het probleem in dit dossier is dat er voortdurend friendly fire is vanuit de eigen regering. De PS, Ecolo en Groen zeggen dat er heldere criteria moeten zijn, dat dat in de wet moet worden gezet, dat er andere procedures moeten komen, dat ze collectief geregulariseerd moeten worden, want dat staat in hun programma. Dat zorgt er natuurlijk voor dat er voortdurend opnieuw valse hoop wordt aangewakkerd en dat die mensen dat volhouden. Het is nu veertig dagen. De hongerstakers onder mevrouw De Block waren meer dan honderd dagen in hongerstaking. Dat is nog drie maanden. Dat is natuurlijk het probleem. De enige manier waarop dit kan stoppen, is een helder signaal van de regering dat het standpunt dat de heer Mahdi vertolkt het standpunt is van de regering, en geen enkel ander standpunt. (...)

03.07 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren Kamerleden, een hongerstaking is steeds een menselijk drama. De regering roept op om deze hongerstaking stop te zetten. Mijnheer Francken, er zitten hier een aantal collega's van u die daar ook mee werden geconfronteerd. Mijnheer Dewael heeft het ooit de eelt op zijn ziel genoemd. U geeft heel goed aan welk menselijk drama dit is en hoe moeilijk zoiets is.

We moeten echter ook heel duidelijk zijn. Hoe dramatisch een hongerstaking ook is, het is niet iets dat het beleid kan bepalen. Het beleid dat wij voeren, is een beleid dat berust op internationale afspraken en op afspraken tussen de partijen binnen deze regering. Ik wil even het regeerakkoord citeren: "Ons land streeft naar een correcte aanpak van asiel en migratie. We voeren een humaan beleid door bescherming te bieden aan mensen die ze nodig hebben, maar ook door een kordaat terugkeerbeleid."

L'équilibre s'y trouve donc. C'est une approche humaine, une approche transparente, tout en étant ferme; mais sans virilité, sans utiliser ce dossier pour essayer de remonter un groupe contre un autre. Mais aussi, il s'agit de faire respecter les décisions qui sont prises.

Dat wil zeggen dat de regering volop inzet op een individuele aanpak, op een individuele begeleiding. De enige manier waarop dossiers kunnen worden bekeken, is dossier per dossier, gelet op de specificiteit en de kwetsbaarheid van elke mens. Zoiets kan niet worden vastgelegd in criteria of in een wet, dat moet dossier per dossier geëvalueerd kunnen worden. Niemand heeft ernaar gevraagd, maar ik wil dus wel duidelijk stellen dat er geen sprake kan zijn van een collectieve behandeling van dat soort dossiers, aangezien de individuele menselijkheid erin gebakken zit. Van collectieve regularisatie kan dan ook geen sprake zijn.

Dat is de aanpak van het verstand, maar ook de aanpak van het hart. Die combinatie van verstand en hart is de manier waarop de bevoegde administratie, de Dienst Vreemdelingenzaken, en de staatssecretaris elk dossier behandelen. Het is in mijn ogen dan ook belangrijk dat de DVZ en de staatssecretaris elk dossier blijven behandelen en er adviezen over uitbrengen.

Un parcours de retour est basé sur un accompagnement continu, soutenu, rapproché et humain, qui est élaboré à destination des personnes en séjour illégal. Cet accompagnement combine un soutien étendu à un suivi régulier.

Dat zijn elementen van het regeerakkoord. Dat is ook de aanpak die deze regering altijd naar voren geschoven heeft.

In dit dossier moet men een humaan beleid kunnen voeren, maar het moet ook een correct beleid zijn. Het moment dat men zich niet kan houden aan beslissingen die genomen zijn, haalt men eigenlijk de kern van menselijkheid onderuit, want dan is men oneerlijk ten opzichte van diegenen die zich wel aan de regels gehouden hebben.

In mijn ogen is het zeer duidelijk: het correct doen naleven van beslissingen is onmiddellijk verbonden met de kern van wat wij willen bereiken, namelijk een humaan beleid ten opzichte van mensen die in zeer moeilijke omstandigheden zitten.

03.08 Sammy Mahdi, secrétaire d'État: Chers collègues, monsieur De Smet, je vous ai bien entendu lorsque vous avez dit qu'il ne fallait pas être aveugle, et qu'il fallait voir les personnes sans papiers. Je ne sais pas combien de secrétaires d'État ont déjà pris le temps de discuter avec les sans-papiers. C'est ce que nous avons fait ces dernières semaines et ces derniers mois. Nous avons eu des dialogues au cabinet, à la VUB ou en d'autres endroits. Nous discutons avec les gens pour connaître certaines des questions et des frustrations qui les animent, dont le fait, entre autres, qu'ils attendent beaucoup trop longtemps avant d'avoir une réponse à une demande de régularisation. C'est une question pertinente à laquelle on doit répondre.

Je m'inquiète personnellement aussi, bien sûr, comme tout le monde, de la situation actuelle. Je crois que personne ne reçoit plus d'images que moi, ni ne voit plus de personnes m'informant personnellement de la situation médicale dans laquelle se trouvent les sans-papiers. Je crains les conséquences médicales pour les grévistes de la faim et je comprends qu'elles soient dans une situation très précaire.

Mais ceci ne justifie pas qu'une politique soit *ad hoc* et non structurelle, et celle-ci inclut des mesures plus favorables pour des personnes qui ont décidé d'entamer une grève de la faim ou pire, de se coudre les lèvres. Les procédures doivent être les mêmes pour les uns et les autres.

J'ai lu une carte blanche dans laquelle on avait demandé un traitement spécifique pour les gens qui font une grève de la faim. Ce n'est pas la manière dont on doit résoudre les problèmes. Il faut que l'on trouve une réponse structurelle à la situation, surtout quand on sait ce qui s'est passé en 2000 et en 2009. En ce qui me concerne, cela me renforce dans l'idée que des réponses *ad hoc* ne sont pas les bonnes réponses. Nous avons donc besoin d'une solution structurelle et pas d'une régularisation collective, ni permanente, ni

temporaire.

Ik wil daar duidelijk in zijn, omdat het mijn plicht is geen valse hoop te geven. Het is niet altijd de meest gemakkelijke boodschap om mee te geven aan iemand die gehoopt had om hier een leven uit te bouwen. Niet altijd en niet iedereen kan dat doen. Dan is het niet gemakkelijk iemand te zeggen: "Sorry, maar in uw geval zal dat niet lukken." Het is wel mijn plicht ook die duidelijkheid te kunnen geven.

Het is ook mijn plicht om te duiden welke mogelijkheden er wel bestaan in dit land, en ook misschien in dit Parlement. Er zijn heel wat mogelijkheden om naar hier te migreren. Er zijn de bestaande asielprocedures. Er is de arbeidsmigratie. Er bestaat studiemigratie. Vorige week nog werd in dit Parlement goedgekeurd dat iemand die hier afstudeert, een jaar lang de tijd krijgt om op zoek te gaan naar werk. We zeggen die persoon niet: u bent afgestudeerd en vindt geen werk, jammer, terug naar uw land. We geven die mensen een zoekjaar. Er bestaat gezinshereniging. Er bestaat medische regularisatie. Er bestaat het beschermingsstatuut voor slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel. Er bestaat het statuut van niet-begeleide minderjarige.

Deze bestaande migratiekanalen hebben allemaal duidelijke criteria en duidelijke afspraken, die wij moeten zien te verbeteren. Daarmee bedoel ik vooral dat ze efficiënt en zo snel mogelijk antwoord krijgen. Ook dat is één van de redenen waarom wij het personeel versterken, om mensen sneller een antwoord te geven. En ja, om ervoor te zorgen dat 9bis een uitzonderingsprocedure blijft, en dat zelfs een aantal categorieën daaruit moet worden gehaald. Het statuut van mensen die in geen enkel land worden erkend, de staatlozen, dat staat in het regeerakkoord: ook daar willen we zorgen voor een structurele oplossing.

Je répète que transformer la procédure 9bis dans un nouveau canal de migration légale avec des critères ne me semble pas être une solution.

Voorzitter: Valerie Van Peel, ondervoorzitster.

Président: Valerie Van Peel, vice-présidente.

Op korte termijn is het belangrijk dat de hongerstaking stopt. Dat is een bezorgdheid die wij allemaal delen. Daarom hoop ik dat wij allemaal de sereniteit bewaren. Ik moet misschien geen groepen met de vinger wijzen, maar ik kan zeker mensen met de vinger wijzen. Er zijn mensen op het terrein die iedere dag, dag na dag, olie op het vuur gooien. Dat moet stoppen. Wij zijn immers met mensenlevens aan het spelen. Daarom is mijn boodschap soms heel duidelijk en moet ze ook duidelijk zijn, omdat ik mij ongerust maak over alle mensen die vandaag in die situatie verkeren.

Ik blijf dus overleggen, ook met de VUB en de ULB, waar vandaag mensen verblijven. Ik heb het voorstel gedaan om tot een neutrale zone te komen, waar mensen over de juiste informatie kunnen beschikken. Ik krijg soms de vraag wie die hongerstakers zijn. Ik zou het u willen vertellen. Daarom is er een noodzaak aan een neutrale zone, waar mensen informatie kunnen krijgen en waar wij heel duidelijk de geldende procedures in dit land kunnen uitleggen en erop wijzen dat zij dienen te worden nageleefd.

Ik hoop dus dat die neutrale zone er kan komen, zodat wij asielzoekers op de juiste manier naar de juiste procedures kunnen begeleiden. In heel veel gevallen zal dat een terugkeerprocedure betekenen. Dat kunnen wij echter enkel doen met een doordacht beleid, met een aanklampend beleid en niet met het beleid uit het verleden, toen gewoon een A4'tje werd gegeven met het bevel het land te verlaten, waarna men zich omdraaide en de verantwoordelijkheid volledig bij de asielzoeker werd gelegd.

Wij willen de betrokkenen helpen re-integreren in hun land van herkomst en een oplossing zoeken voor hen. Doen wij dat immers niet, dan staan wij het onwettig verblijf toe en ontstaat een gedoogbeleid ten aanzien van het onwettig verblijf. Dat is het aanklampend beleid waarvoor wij staan, waaraan wij iedere dag werken en waarvoor ik hoop dat er over de partijgrenzen heen volledige steun is. Ik hoop echter nog meer dat er volledige steun is, dat ervoor wordt gezorgd dat de problematiek stopt, dat geen olie op het vuur wordt gegooid en dat wij samen op zoek gaan naar een menselijke maar ook juiste en correcte oplossing.

03.09 François De Smet (DéFI): Monsieur le premier ministre, monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour vos réponses qui ont le mérite de la clarté et de la franchise. Vous ne sortirez pas d'un iota de l'accord de gouvernement sur le 9bis à part la question des apatrides dont vous avez parlé et qui figurait dans l'accord de gouvernement. Cela a le mérite de la franchise mais cela va évidemment décevoir les principaux intéressés et leurs soutiens.

Monsieur le premier ministre, vous avez qualifié cette politique de ferme et humaine. Je ne sais pas si vous vous rendez compte que ce sont exactement les qualificatifs que le gouvernement précédent, la suédoise, utilisait pour sa politique migratoire. J'invite à réfléchir sur le fait que ce n'est peut-être pas suffisant.

Vous avez dit qu'il fallait travailler au cas par cas, dossier par dossier mais sans critères. Je n'arrive pas à comprendre cette logique. Imaginons un instant que l'administration fiscale procède de la sorte! Bien sûr, on travaille toujours dossier par dossier. Ce n'est pas pour cela qu'il n'y a pas de critères. Il y en a toujours d'une manière ou d'une autre.

Plus pragmatiquement, qu'allons-nous faire? Va-t-on se mettre à détenir et à expulser entre 100 et 150 000 personnes? Nous savons tous que ce n'est pas possible. Il faut plus de justice dans les flux – en termes de migration économique, il y a moyen de travailler ensemble sur une série de choses – mais il faut aussi plus de justice pour ces personnes qui sont sur place. Ne vous contentez pas d'être fermes et humains! S'il vous plaît, soyez tout simplement justes!

03.10 Vanessa Matz (cdH): Monsieur le premier ministre, monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour vos réponses.

Vous dites vouloir travailler de manière structurelle. Je vous invite à sauter sur l'occasion pour mener une politique structurelle et transparente avec des critères. Cela n'implique pas un traitement global des dossiers, monsieur le premier ministre. Cela implique de considérer chaque cas individuellement sur la base de critères définis, transparents et connus.

Vous vous rendez quand même compte qu'il y a là des personnes qui séjournent dans notre pays depuis neuf ans parce que les procédures engagées durent depuis neuf ans! L'État a le devoir de procéder à ces régularisations, car cette situation résulte de son fait. Bien entendu, aujourd'hui, les choses sont différentes car des moyens complémentaires ont été mis à disposition pour l'examen des dossiers. Mais il est ici question du passé. À l'époque, ce n'était pas le cas.

Aujourd'hui, des personnes vivent dans notre pays depuis neuf ou dix ans parce qu'elles sont toujours en procédure. Nous avons le devoir d'examiner leur situation sous l'œil de l'intégration.

Même si vous avez émis un doute à ce sujet, j'espère que l'ensemble des partenaires de la majorité est d'accord (...)

03.11 Dries Van Langenhove (VB): Wie naar België migreert, zelfs als dat op een illegale manier gebeurt, krijgt 101 manieren om verblijfspapieren aan te vragen. Op basis van objectieve criteria, criteria die trouwens veel te laks zijn in België, wordt dan beslist of die verblijfspapieren worden toegekend of niet.

Als die aanvraag wordt afgewezen, zou het evident moeten zijn dat de betrokken mensen terug moeten naar hun land van herkomst, en dat dit gebeurt door die mensen vast te zetten in een gesloten terugkeercentrum in afwachting van hun repatriëring.

Maar wat gebeurt er in België? Die worden niet vastgezet in een gesloten terugkeercentrum, nee, die krijgen een papiertje met het bevel het grondgebied te verlaten, dat dan uiteraard gewoon genegeerd wordt. Die illegalen weten dat zij gewoon een aantal jaren moeten wachten en dat er dan opnieuw massale regularisaties komen en zij dan toch nog papieren krijgen.

Mijnheer de eerste minister, zolang u met dit wanbeleid geen komaf maakt, zolang u al die illegalen niet het land uitzet, bent u mede verantwoordelijk voor het feit dat er in België 150.000 illegalen ronddwalen in onze steden en dat er op dit moment hongerstakingen doorgaan in onze hoofdstad.

Maak daar eindelijk komaf mee.

03.12 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Heren ministers, ik vind dat u een beetje verstoppertje speelt en de ambtenarij een beetje blameert.

Al die mensen zijn uitgedeed. Ik hoor u graag zeggen: dossier per dossier. Dossier per dossier is gebeurd. Dossier per dossier is misbruikt. Het hele gerecht, met letseladvocaten en *project lawyers*, of weet

ik veel, heeft die zaak misbruikt om die mensen hier zo lang mogelijk, jarenlang, te laten blijven en dan chantage te plegen met hongerstakingen om de legaliteit af te dwingen. Dossier per dossier onderzoeken, is gebeurd. U moet dat nu niet zeggen.

U spreekt over het correct naleven van de vonnissen. Daar zit het hem. Wie uitgeprocedeerd is, moet uitgezet worden, of moet teruggaan naar zijn land. Doe dit.

Ik kom uit de streek van de transmigranten. Net hetzelfde probleem. Die willen zelfs geen asiel aanvragen. Die dwalen hier jaren en jaren rond, en als zij door de politie opgepakt worden, krijgen zij nog boterkoeken en een potje koffie, moet er een proces-verbaal opgemaakt worden, en vertrekken zij opnieuw. Tot de volgende reis. Er zijn transmigranten die 19 keer opgepakt zijn. En de zaak blijft doorgaan. (...)

03.13 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le secrétaire d'État, vous parlez de la nécessité de trouver une solution structurelle. C'est très bien. Cependant, vous déclarez ne pas vouloir élaborer de critères clairs et objectifs. C'est donc contradictoire, puisqu'une solution structurelle repose sur un cadre définissant des critères à partir desquels on développe une politique de régularisation. Bref, vous vous contredisez en prônant une solution structurelle, tout en refusant un cadre de critères clairs.

Après les différentes interventions, je tenais seulement à rappeler que, lorsque nous évoquons les sans-papiers, nous parlons d'êtres humains, de personnes, de travailleurs. Cette politique qui se refuse à appliquer des critères clairs et objectifs entretient leur désarroi et leur désespoir et peut conduire à des situations dramatiques telles que celle qui est vécue aujourd'hui. Monsieur le secrétaire d'État, cela ne peut pas continuer ainsi. Vous devez prendre vos responsabilités. Si vous voulez une solution structurelle, elle passe par un cadre établissant des critères clairs et objectifs.

03.14 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de eerste minister, u zegt dat de regering unisono achter staatssecretaris Mahdi staat. Geen enkel lid van de meerderheid heeft echter een vraag ingediend en ik heb maar weinig applaus gezien aan de links-progressieve zijde van uw regering. Goed, we zullen het afwachten en zien in de komende uren. Er zal toch iets moeten gebeuren, er zal toch iets uit de bus moeten komen. Dat zullen wij goed in de gaten houden.

U pleit voor een humaan en correct beleid met structurele oplossingen. Welnu, ik geloof niet meer in het huidige model. U blijft vastzitten in een paradigma dat niet kan werken. Als het nu niet opgelost wordt, zal de volgende regering opnieuw met hongerstakingen en illegaliteit worden geconfronteerd. De terugkeer krijgt u nooit voor honderd procent in orde, dat is het probleem. Met een bevel om het grondgebied te verlaten, blijft het duren, want heel veel landen nemen hen gewoon niet terug.

De grenzen blijven openstaan zolang er verblijfsrecht mogelijk is op Europees grondgebied na een illegale reis. Dat moet gestopt worden. Kies voor de aanpak van Australië, Denemarken en Groot-Brittannië. Wees wijs en ga naar een ander, een nieuw paradigma, een paradigmashift. Dat is de toekomst. Ik wens u heel veel moed.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Question de Maxime Prévot à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le projet de rationalisation des automates bancaires et la révision des intentions de Batopin" (55001810P)

04 Vraag van Maxime Prévot aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het rationaliseringsplan m.b.t. bankautomaten en de herziening van de plannen van Batopin" (55001810P)

04.01 Maxime Prévot (cdH): Monsieur le ministre, vous savez que, depuis de nombreux mois, voire de nombreuses années, l'émotion et la colère sont grandissantes aux quatre coins du territoire belge, et singulièrement dans nos zones rurales, à la perspective de voir s'égrener les ans et disparaître, au fur et à mesure, des agences bancaires, des services publics, et à présent, à un rythme effréné, les distributeurs automatiques de billets.

La situation a tellement préoccupé l'ensemble des élus que cela a fait l'objet de débats spécifiques en commission de l'Économie, auxquels j'ai assisté, et durant lesquels moi-même et d'autres collègues n'avons pas manqué de sensibiliser les acteurs bancaires au non-sens que représente - du point de vue social, s'entend, et probablement pas du point de vue financier - cette rationalisation du nombre de distributeurs sur

notre territoire. Nous avons dénoncé le risque que les zones les plus reculées, les zones rurales dont on a parfois une fâcheuse tendance à si peu se soucier dans cet hémicycle, en fassent une nouvelle fois les frais.

Nous avons été plusieurs à être stupéfaits, et peut-être même un tantinet satisfaits, de découvrir aujourd'hui que l'un de ces opérateurs, Batopin pour ne pas le citer, reconnaissait qu'il y avait, comme nous l'avions craint et dénoncé, un biais dans son approche. Si les moyennes sont toujours agréables à regarder, quand on fait une analyse plus territorialisée, il subsiste des discriminations territoriales et singulièrement dans les zones les plus rurales. Pour la partie francophone, il s'agit certainement des provinces de Luxembourg et de Namur. Celles-ci seraient les premières à subir l'impact.

Je voudrais savoir, au-delà de la réunion qui est déjà à votre agenda, quelles initiatives vous comptez prendre pour garantir une équité de traitement de l'ensemble des Belges et éviter une double peine pour la ruralité.

04.02 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, monsieur Prévot, je vous remercie pour votre question qui me permet de faire le point sur cette problématique qui nous est chère de manière générale et plus particulièrement dans les provinces que nous connaissons bien et qui nous sont particulièrement chères, elles aussi.

Comme vous le savez, monsieur le député, à plusieurs reprises, mes collaborateurs et moi-même avons rencontré les opérateurs de Batopin ainsi que de l'autre initiative prise pour rationaliser le nombre de distributeurs de billets. Nous les avons rencontrés à plusieurs reprises car, comme vous, nous partageons les inquiétudes d'une grande partie de la population, en particulier de la population des zones rurales, par rapport à leur projet de répartition mais surtout de diminution du nombre de distributeurs de billets sur l'ensemble du territoire national.

Malheureusement, nos inquiétudes ont été récemment confortées par les chiffres et les informations communiquées par la Banque nationale de Belgique dans le cadre du groupe de travail *National Retail Payment Committee*. Il apparaît clairement sur la base de ces informations, de ces chiffres et de cette carte de répartition que le projet Batopin va entraîner une diminution importante du nombre de distributeurs sur l'ensemble du territoire, mais singulièrement dans les zones rurales et particulièrement dans les provinces de Namur et de Luxembourg. C'est bien entendu totalement inacceptable.

C'est la raison pour laquelle, dès que j'ai eu ces informations en ma possession, j'ai convoqué une réunion avec les porteurs du projet Batopin. Je leur ai également dit qu'il était absolument indispensable, comme j'ai pu également le dire ici au sein de cette Assemblée, que les représentants des Villes et Communes des trois Régions de ce pays soient impliqués dans ce processus. On ne peut pas faire l'économie d'un dialogue, d'une discussion, d'une coordination menée avec les trois Unions des Villes et Communes de ce pays. Cette réunion figure donc aussi à l'agenda. Pour moi, c'est un préalable absolument indispensable pour que le projet puisse se poursuivre mais surtout être revu. Comme vous et toute une série d'autres parlementaires, je serai particulièrement attentif à ce que la répartition des distributeurs bancaires soit équitable sur l'ensemble du territoire.

04.03 Maxime Prévot (cdH): Merci, monsieur le ministre, pour votre réponse.

"Inacceptable", "indispensable", voilà les qualificatifs que vous avez utilisés et auxquels je souscris pour souligner tout le travail de vigilance que vous entendez mener. Vous avez d'autant plus le loisir de le faire avec vigueur que vous savez pouvoir compter, dans ce dossier, sur une large assise parlementaire, bien au-delà de la majorité. Je pense que c'est un enjeu essentiel, et on ne peut pas continuellement se plaindre de la montée des extrêmes, de la montée des populismes quand, dans le même temps, ce qui favorise ceux-là, ce qui fait le lit de cette colère populaire, c'est notamment la désertification croissante des territoires, et singulièrement de ceux qui ne sont pas des pôles urbains.

C'est effectivement dans les zones rurales qu'il devient plus compliqué de trouver un médecin, qu'il devient plus compliqué de trouver une agence bancaire ou qu'il devient plus compliqué de disposer d'un réseau de téléphonie mobile approprié. Ne parlons même pas de la fibre optique, d'autres prestataires de soins ou des transports publics. On ne pourra pas, demain, se plaindre, après qu'il y aura eu autant de signaux.

Croyez bien dans le rôle de sentinelle de vigilance du cdH pour défendre, plus que jamais, la ruralité. Nous l'avons toujours fait, nous continuerons à le faire, et soyez notre allié dans ce combat.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 **Samengevoegde vragen van**

- **Melissa Depraetere aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het plan van aanpak met betrekking tot de stijgende bankkosten" (55001815P)**
- **Hugues Bayet aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De strijd tegen de uitsluiting van bankdiensten" (55001820P)**

05 **Questions jointes de**

- **Melissa Depraetere à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le plan d'action par rapport à l'augmentation des frais bancaires" (55001815P)**
- **Hugues Bayet à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La lutte contre l'exclusion bancaire" (55001820P)**

05.01 **Melissa Depraetere** (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wie niet overweg kan met een bankkaart en daardoor vaak een beroep doet op cashbetalingen, die betaalt daarvoor. Wie de eigen rekening wil inkijken, die betaalt daarvoor. We hebben het debat hier al vaak gevoerd, zeker nadat de Gezinsbond een jaar geleden een studie publiceerde waaruit bleek dat 22 % van de bevraagde gezinnen niet mee was met de digitalisering. Dat komt doordat zij ofwel geen smartphone kunnen betalen of er niet mee overweg kunnen. Dat is de realiteit.

Met de digitalisering komt er ook afbouw van de dienstverlening: de loketten, de bankkantoren, de automaten. Zo zien we in tien jaar tijd een daling van het aantal bankkantoren met 40 %. De banken roepen dan continu bezig te zijn met klantenservice en dienstverlening, maar als we eerlijk zijn, komt het neer op een platte besparing op de kap van de mensen die niet mee zijn met de digitale trend. Die mensen worden trouwens dubbel gestraft, want ze betalen meer voor minder diensten.

Mijnheer de minister, als men denkt dat het over een kleine groep van mensen gaat, dan heeft men ongelijk. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen over senioren, maar ook over de meest kwetsbaren die op het einde van de maand een lege rekening hebben en intussen 7,26 euro betalen per keer dat er een verrichting wordt geweigerd. Per keer! Mijnheer de minister, u bent erg begaan met het thema en u hebt al een aantal pogingen gedaan om oplossingen te zoeken. Er zou een oplossing in de maak zijn. Ik had van u graag gehoord wat de stand van zaken is.

05.02 **Hugues Bayet** (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, comme vous le savez, qu'on soit fan de l'e-banking ou de la version papier, on ne peut plus se passer des services bancaires. Nous en avons tous besoin pour consulter notre solde, exécuter des virements, vérifier que nous les avons bien envoyés à temps et que nous ne devons pas nous acquitter de frais de rappel. Pourtant, les banques continuent de plus en plus à distinguer les citoyens "normaux" et ceux qui n'ont pas accès à l'internet. Elles privilégient en effet leurs clients numériques au détriment – nous le savons tous – de nos seniors qui redoutent de se servir de ces applications. Monsieur le ministre, ils ont raison: quand nous voyons le nombre d'arnaques sur internet, le nombre de coups de fil que nous recevons en nous avertissant que la communication sera enregistrée tout en nous demandant notre numéro de compte et notre code – censément pour vérifier quels sont les problèmes –, nous constatons que cela ne peut plus durer.

Néanmoins, les banques ont choisi de privilégier tous leurs clients numériques et de continuer à taxer. Je peux vous fournir plusieurs exemples. ING a ainsi décidé que le retrait d'argent sur son propre réseau coûterait désormais 50 centimes. BNP Paribas Fortis vient de lancer sa grande enquête, dont nous connaissons déjà le résultat: elle avertira les clients que, s'ils ne passent pas au numérique, ils seront encore plus taxés. D'autres banques veulent, par ailleurs, supprimer l'impression d'extraits de compte. Nous venons enfin de parler des distributeurs de billets. Batopin veut juste diviser.

Que vont pouvoir faire nos petites communes, nos petites villes, nos petits villages pour que leurs citoyens puissent retirer de l'argent? Monsieur le ministre, vous êtes issu d'une très belle région. Pour ma part, je suis né à Doische. Devrons-nous aller chercher de l'argent à Givet, en France? Comme ce sera moins cher là-bas, nos banques nous taxeront-elles? Il s'agit d'un véritable problème de fond. Il est donc plus que temps de mettre les points sur les i. Comme ministre en charge de ce secteur, vous devez leur imposer un service bancaire universel, reposant sur des tarifs raisonnables et applicables à tous les clients – numériques ou non.

De même, vous devez exercer une pression fondamentale sur les banques pour que l'on puisse trouver partout des distributeurs de billets – tant pour nos concitoyens que pour le commerce local. On n'arrête pas de dire qu'il faut favoriser le circuit court. Or, dans tous nos villages et toutes nos petites villes, les habitants seront privés de distributeurs de billets de banque. Comme le collègue Prévot l'a rappelé, vu l'absence d'internet, les virements par carte bancaire seront impossibles.

Cela ne peut plus continuer ainsi, monsieur le ministre! Il est plus que temps de siffler la fin de la récréation. Nous comptons donc sur vous pour trouver des solutions. Où en sont vos négociations avec le secteur? Nous savons en effet qu'une grande réunion est prévue. Quel message allez-vous lui transmettre à cette occasion?

05.03 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, madame Depraetere, monsieur Bayet, comme vous l'avez rappelé, parallèlement à un mouvement croissant de numérisation des services bancaires, les tarifs bancaires de base n'ont fait qu'augmenter ces dernières années. Vous avez cité les derniers exemples en date, mais vous auriez pu en mentionner d'autres encore.

Bien entendu, cela ne va pas puisque cela fait d'une partie de la population des clients de seconde zone. Il est ici question d'un service essentiel, à savoir l'accès à son compte en banque et la gestion de celui-ci au quotidien.

Dat is noodzakelijk in ons leven.

Il faut absolument faire en sorte que les personnes qui n'utilisent pas d'ordinateur ni de smartphone puissent continuer à gérer leur compte et à avoir accès à des services bancaires normaux.

Comme vous l'avez rappelé l'un et l'autre, c'est un problème important pour les personnes les plus vulnérables; on pense aux personnes âgées, monsieur Bayet, mais pas uniquement, car comme l'a dit Mme Depraetere, le pourcentage de la population concernée est plus large que cette tranche-là.

We moeten dus een einde maken aan de onbehoorlijke verhoging van de banktarieven. Het is van essentieel belang dat iedereen toegang heeft tot financiële diensten van goede kwaliteit tegen een redelijke prijs. Zoniet, is het risico reëel dat de ongelijkheid in onze samenleving toeneemt.

C'est pourquoi je compte mettre en place un service bancaire universel. Comme vous le savez, cela figure dans l'accord de gouvernement et dans ma déclaration de politique générale. Un service bancaire universel est en réalité un pack tout compris de services bancaires de base, les services nécessaires à la gestion d'un compte au quotidien pour les personnes qui n'ont pas accès à des services digitaux pour toute une série de raisons.

Ce service bancaire minimum comprendra un nombre minimum de virements papier et un nombre minimum de retraits d'argent aux distributeurs. La négociation est en cours. Nous sommes dans la finalisation de cet accord, que j'espère pouvoir, avec mon collègue le ministre des Finances et ma collègue la secrétaire d'État à la Protection des consommateurs, finaliser dans les jours qui viennent. Nous espérons pouvoir y parvenir avant le 21 juillet. C'est l'objectif que nous nous sommes fixé.

Puisque nous sommes dans la dernière phase de négociation, vous comprendrez que je ne vous indique pas aujourd'hui les points qui restent à trancher.

Ik wens niet dieper in te gaan op de laatste knelpunten.

Je pense qu'il est important de pouvoir donner cette chance à la négociation.

Ik heb ook de Belgische Mededingingsautoriteit geraadpleegd om er zeker van te zijn dat de universele bankdienst in lijn is met het mededingingsrecht. Daarnaast is het belangrijk om te voorkomen dat de universele bankdienst contraproductieve effecten creëert door de prijzen te verhogen van diensten die niet in het protocol zouden zijn opgenomen. Het doel is dat alle bankdiensten die nodig zijn voor het financieel beheer tegen een redelijke prijs worden aangeboden.

J'espère donc pouvoir conclure ces négociations pour le 21 juillet. Si les négociations n'aboutissent pas, si

nous sommes confrontés à un blocage du secteur bancaire sur cette question, nous n'aurons pas d'autre choix que de passer par un projet de loi. Je ne l'espère pas. Je privilégie encore aujourd'hui la voie de la négociation, la voie du protocole. Je caresse encore l'espoir que cet accord soit possible avant le 21 juillet. Mais, comme je viens de le dire, je n'exclus pas non plus, en cas d'échec, le trajet gouvernemental ou parlementaire plus classique.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitter.

Président: Eliane Tillieux, présidente.

05.04 **Melissa Depraetere** (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, voor alle duidelijkheid, digitalisering is uiteraard geen slechte zaak, niet voor u, niet voor mij, voor vele mensen niet.

Wat u zegt, mijnheer de minister, is zeer belangrijk. Iedereen moet tenminste zijn bankzaken kunnen regelen en kunnen beheren. Dat is uiteraard de essentie.

Ik ga even terug in de tijd. Op initiatief van minister Freya Van den Bossche is er ooit een soort van protocol of afspraak geweest tussen de banken en de overheid. Dat heeft toen zijn effect gehad. Maar we hebben ook wel gezien dat banken toen heel snel gezocht hebben naar een uitweg. Van zodra men een akkoord had over de ene kost, zocht men wel weer een andere manier om de prijs op te drijven. U heeft iets heel belangrijks gezegd, namelijk dat we ervoor moeten zorgen dat er geen contraproductieve effecten ontstaan. We moeten er ook voor zorgen dat het akkoord gaat over het volledige pakket aan diensten bij een bank. Ik ben blij dat u dat heeft bevestigd. Ik verneem dat er snel een akkoord komt. Daar hopen we op. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

05.05 **Hugues Bayet** (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie beaucoup pour votre réponse.

Je voudrais vous encourager à poursuivre votre effort pour rappeler aux banques qu'elles ont aussi une responsabilité sociétale.

Je rappelle que, suite à une mauvaise gestion, nous avons été amenés à devoir les sauver à coups de milliards. Il s'agissait de l'argent des citoyens. À un moment donné, elles doivent rendre la pareille et assurer leur rôle sociétal.

Comme on l'a dit, la numérisation n'est pas un problème en soi, mais il n'y a aucune raison pour que les personnes qui ne possèdent pas un ordinateur, qui ne maîtrisent pas l'environnement numérique paient plus cher leurs opérations bancaires que les autres.

Force est de constater que la fracture numérique est un vrai problème. Cela a été le cas pour la vaccination et ce l'est également pour les opérations bancaires.

Ces personnes exclues du numérique ont le droit, comme les autres, de bénéficier de services bancaires à des coûts abordables. J'espère donc que vous aboutirez, très prochainement, à un accord sur les services bancaires universels, d'autant que le premier accord sur le service universel est intervenu sous l'égide d'un socialiste. Un deuxième accord nous rendrait encore plus fiers!

Quant à l'accès aux distributeurs, permettez-moi de reprendre ce que j'ai lu dans la presse. Un responsable de Batopin a déclaré que nous allions devoir tirer les leçons de l'impact de la pandémie sur l'utilisation du cash.

Madame la présidente, c'est comme si la SNCB, tenant compte de l'impact de la pandémie, décidait de diviser le nombre de trains par deux.

Il est temps d'arrêter de se moquer du monde! Je compte vraiment sur vous, monsieur le ministre, pour y arriver.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 **Question de Marie-Colline Leroy à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La plateforme participative Working in the Arts" (55001824P)**

06 Vraag van Marie-Colline Leroy aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het participatieplatform Working in the Arts" (55001824P)

06.01 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, c'est toujours un plaisir de vous rencontrer pour pouvoir parler avec vous de cette réforme qui nous tient très à cœur, à vous comme à moi. Cette semaine, c'est justement un bon moment parce que le travail de concertation que vous avez initié avec vos collègues, M. Vandembroucke et M. Clarinval, termine sa première phase, celle de la concertation avec les fédérations, une concertation que nous avons saluée et que nous avons suivie de loin bien entendu mais avec grand intérêt. Dans les premiers échos et documents disponibles, j'ai retrouvé des éléments constructifs, pertinents, ambitieux, intéressants. Je dois toutefois l'avouer aussi, j'y ai entendu et lu des choses qui m'inquiètent un peu.

Pour rappel, monsieur le ministre, nous nous sommes engagés avec ce gouvernement à basculer d'une logique de contrôle vers une logique de soutien. Nous avons également dit que nous reconnaîtrions et que nous financerions le travail invisible, le travail quotidien, celui que chaque jour les travailleurs et les travailleuses prestent sans gagner un euro. Enfin, nous avons dit que nous préserverions les droits acquis.

Je vous ai dit être inquiète. J'entends par ailleurs que le secteur se divise un peu. Ce serait vraiment dommage que l'aboutissement d'une volonté première qui allait vers la concertation divise ces travailleurs et ces travailleuses. J'ai besoin d'être rassurée et je crois que je ne suis pas la seule. Partageons-nous toujours les mêmes objectifs, monsieur le ministre? Pour nous, c'est une évidence. Pour vous, qu'en est-il?

06.02 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente de commission, je vous remercie. Sachez que c'est également pour moi toujours un plaisir de vous rencontrer, d'échanger sur ce thème en particulier comme sur d'autres d'ailleurs. Il est vrai qu'il s'agit d'un thème qui anime nos commissions peut-être un peu moins que certaines autres thématiques mais avec toujours la volonté d'apporter des éléments constructifs, de tenir compte des réalités des secteurs artistiques puisque c'est un univers à multiples facettes. Jusqu'à présent, il n'était pas suffisamment pris en compte dans ses réalités, dans ses spécificités, dans ses difficultés qui, pour la plupart, ont été mises en lumière par la crise que nous venons de traverser.

Effectivement, comme vous l'avez dit, nous avons entamé un travail de concertation. J'irai même plus loin: cette première phase était surtout de la co-construction, puisque les acteurs de terrain, regroupés au sein d'un groupe de travail technique, ont pris leurs responsabilités. Ils ont pris la responsabilité, qui n'est pas une chose simple, de déposer des propositions sur la table, avec le risque de fâcher les uns et les autres ou de les frustrer. Ils ont pris cette responsabilité et ce risque et je tiens à les saluer pour cela. Ils n'ont pas compté leurs heures. Une quinzaine de réunions ont été nécessaires pour aboutir à cette première phase de travail préparatoire et je tiens vraiment à les en remercier.

Nous entamons aujourd'hui une deuxième phase, avec un travail en toute transparence puisque le résultat de cette concertation, de cette co-construction, a été mis en ligne et est soumis à des commentaires, à des critiques positives et négatives, et à des demandes d'amendements. C'était prévu dès le départ dans le travail mené avec mes excellents collègues, Franck Vandembroucke et David Clarinval.

Nous entamons aujourd'hui une autre phase, celle du débat public sur la base de cette première ébauche. Une troisième phase débutera très prochainement avec la consultation des partenaires sociaux. La dernière phase sera bien entendu l'arbitrage opéré par le gouvernement, avec un avant-projet de loi, un projet de loi et le travail qui sera mené ici au sein de ce Parlement. Ce travail reste encore à faire, mais une étape importante vient d'être franchie. Je ne doute pas que les objectifs qui sont les vôtres, et qui sont aussi les miens, à savoir de faire en sorte que ce statut de travailleur du secteur des arts soit un véritable statut qui protège et qui encourage la création, soit une réalité demain. Je ne doute pas qu'avec les uns et les autres, nous allons continuer le travail pour y parvenir.

06.03 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie. Comme vous l'avez dit, c'est une réforme historique dans un moment historique. Nous sortons de cette crise et le secteur a suffisamment payé la crise ces derniers mois. Sortons de cette logique comptable qui pourrait éventuellement s'installer au cours de l'élaboration de cette nouvelle réforme, et évitons de diviser le secteur. Préservons les droits acquis. Je le dis une première fois et je vais le dire une deuxième fois: préservons les droits acquis. Ce sera pour nous essentiel.

Ne craignons pas cette réforme qui finalement coûtera, économiquement, relativement peu, mais nous fera

vraiment gagner beaucoup humainement. J'ose le dire: vive cette réforme du statut d'artiste! Et même, vive la révolution culturelle!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van Christian Leysen aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "De staking van de douane tijdens de vakantieperiode" (55001823P)

07 Question de Christian Leysen à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "La grève de la douane pendant la période de vacances" (55001823P)

07.01 Christian Leysen (Open Vld): Mijnheer de minister, vandaag is het voor velen de eerste dag van de vakantie. Dat brengt altijd problemen met zich; dit jaar zijn dat bijvoorbeeld het coronapaspoort en de controle daarop. Tot mijn grote verbazing hebben de douaniers op de luchthaven echter ook beslist om een vakbondsactie te houden. Men kondigde trouwens aan het daarbij niet te zullen laten; er zou één dag per week worden gestaakt, net op een moment waarop vele duizenden van een verdiend verlof willen genieten.

De actie wordt verantwoord met de wens om te onderhandelen over een betere werkplanning. Wie kan daartegen zijn? Voorts wil men bijkomende risicopremies en soepelere pensioenmaatregelen. U hebt 3.300 medewerkers bij de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen. Als havenondernemer in de toegangspoort tot Europa moet ik zeggen dat die medewerkers een essentiële rol spelen, niet alleen voor de controle maar ook voor de inning van taksen en accijnzen en bij de bestrijding van terrorisme en illegale organisaties. Ik schat hun werk naar waarde en ik heb er alle begrip voor dat heel wat mensen veel meer werk hadden vanwege de Brexit en de covidcrisis.

Laten we echter eerlijk zijn, op de luchthaven zal er in de voorbije twaalf maanden niet al te veel bijkomend geweest zijn. Voor sommigen betekent een actiedag dat men een dag niet of minstens trager werkt. Dat men dat doet op de luchthaven, dat wil er bij mij niet in. Vandaag vertrekken immers duizenden mensen, families met vaders en moeders die zich in de afgelopen maanden dubbel geplooid hebben. Ze hebben het beste van zichzelf gegeven in deze coronatijden en snakken nu, terecht, naar rust. Als zij er dan even uit willen, dan worden ze echter gegijzeld. Dat is ongehoord op een moment waarop het normale leven hervat wordt.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover de acties? Hoe zult u reageren? (...)

07.02 Minister Vincent Van Peteghem: Onze douanediens ten hebben het afgelopen jaar, een jaar met heel uitdagingen, toch wel een ongelofelijk grote inzet getoond. Zo hebben ze voor de Brexit alles, van voorbereiding tot uiteindelijke uitvoering, tot in de puntjes geregeld. Ze kregen ook te maken met een enorme toename van de e-commerce en met de gevolgen van het feit dat ons land het logistieke hart werd voor de verdeling van mondmaskers, alcoholgels en nu ook vaccins. Dat is allemaal mogelijk geworden dankzij hun inzet. Alles is perfect verlopen dankzij onze douanediens ten.

Vandaag snakken we natuurlijk allemaal naar de langverwachte vrijheid. Iedereen verlangt naar de vakantie die die langverwachte vrijheid zal brengen en daarom geef ik eerlijk toe dat ik moeilijk begrip kan opbrengen voor de actie van de douaniers, te meer omdat de impact van hun acties mijns inziens niet in verhouding staat met de vragen die vandaag op tafel liggen, vragen waar we de afgelopen maanden, weken en dagen op verder zijn blijven werken om tot oplossingen te komen.

Tijdens mijn jongste overleg met de vakbonden heb ik aan onze administratie en het directieteam van de douane gevraagd om oplossingen te zoeken en voor te stellen voor de vragen die leven bij onze douaniers. Vandaag roep ik de douaniers weer op om het constructieve overleg dat we de voorbije maanden en weken hebben gehad, voort te zetten.

Dat constructieve overleg leidt immers tot resultaten. Zo is de gevraagde premie voor uniformen goedgekeurd en geraakt het dossier rond de achterstallige pensioenrechten, dat al jarenlang aansleept, dit jaar nog opgelost. Denk ook aan onze extra aanwervingen, uiteraard in het licht van de Brexit, en aan onze investeringen in het 100 %-scanningproject. We investeren inderdaad niet alleen in scanners maar ook in extra personeel om die scanners te bedienen. Het is dus belangrijk om goed te beseffen dat we inderdaad naar oplossingen zoeken. We willen ook op deze manier voortwerken: stap voor stap, constructief en zonder dat onschuldige reizigers worden getroffen.

07.03 Christian Leysen (Open Vld): Mijnheer de minister, ik ben blij dat u mijn analyse deelt en dat u werkt aan oplossingen.

Het is belangrijk dat de duizenden gezinnen die na maanden wachten terecht en eindelijk vakantie willen nemen, niet langer na enkele meters op het tarmac en met het vliegtuig in zicht worden getergd door douaniers, die beter op een andere manier met hun verwachtingen en eisen zouden omspringen. Menen de bonden met die acties een populariteitsprijs te winnen? Door die acties ondermijnen zij veeleer het draagvlak dat zij nodig hebben, om de belangen van het personeel te verdedigen.

Ik ben dus blij dat u de boodschap die u hier nu hebt gebracht, ook bij hen zult uitdragen. Ik hoop dat de dialoog snel tot resultaten zal leiden.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

08 Question de Marie-Christine Marghem à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La disponibilité des résultats des tests covid via une application bancaire" (55001821P)

08 Vraag van Marie-Christine Marghem aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De beschikbaarheid van coronatestresultaten op bankapps" (55001821P)

08.01 Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur le ministre, depuis le mois de juin, l'application mobile du bancassureur KBC propose à ses clients de pouvoir disposer, à portée de main, de leur certificat de vaccination, des résultats de leur test PCR ou encore de leur prescription médicale par le biais de la plate-forme Helena. Si l'accès de l'information concernant les résultats des tests PCR ou des certifications de vaccination est très important, les données personnelles - et plus particulièrement celles relatives à la santé - sont très sensibles, vous en conviendrez, et doivent être protégées de la manière la plus complète et la plus stricte possible.

Le bancassureur affirme que le client doit s'identifier séparément et qu'il n'y a donc aucun échange de données avec l'environnement bancaire. Nous sommes néanmoins en droit de nous questionner concernant le partage et l'accès des données médicales avec une institution financière qui propose, par ailleurs, ses propres produits d'assurance. La plate-forme Helena, elle-même, est une organisation privée. Dès lors, le service en tant que tel n'est pas gratuit car ce sont les praticiens, pour la plate-forme Helena, qui paient la mise en place du service. Les applications mobiles et bancaires sont très pratiques dans notre vie de tous les jours. Elles permettent d'effectuer des paiements sans contact et permettent au client d'accéder à une plate-forme privée. En l'occurrence, il s'agit d'une plate-forme privée qui traite des données de santé.

Cela ne nous semble pas opportun. Il faut bien entendu mettre tout en œuvre pour lutter le plus efficacement possible contre la pandémie, ce à quoi vous vous employez. Toutefois, il ne semble pas judicieux d'associer, dans le cadre de la lutte contre la pandémie, le domaine de la santé et le domaine bancaire, et ce, même si les données médicales, dit-on, sont protégées. L'entreprise créatrice de l'application a pour but de créer du profit, et le service offert aux utilisateurs par le site masanté.be n'a pas cet objectif et est accessible à tout le monde.

Que pensez-vous de ce partage de données médicales par l'intermédiaire d'une application bancaire? Confirmez-vous que la société privée Healthconnect a reçu un agrément du gouvernement pour accéder aux données de masanté.be? C'est la plate-forme qui sert à Helena. Dans l'affirmative, sur quelle base légale et dans quel but?

Cette société dispose-t-elle d'un agrément pour accéder aux données médicales de tous les citoyens ou uniquement ceux qui activent l'application KBC? A-t-on des garanties quant à la confidentialité de ces données médicales, tant envers l'extérieur qu'envers l'institution financière? Quel est leur degré de fiabilité?

Je vous remercie pour votre réponse.

08.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame la présidente, je croyais qu'on allait combiner les questions mais, si vous le souhaitez, je peux donner une réponse immédiate.

La **présidente**: Cette question est uniquement de Mme Marghem et vous est adressée.

08.03 Frank Vandenbroucke, ministre: L'idée était que, peut-être, il y avait encore des éléments dans les questions adressées à Mme Verlinden qui relevaient de ma compétence. Mais pas de souci, je vais répondre.

Madame Marghem, il est essentiel que les citoyens puissent trouver leur certificat covid numérique de la manière la plus simple possible. Il faut être clair: la source unique des certificats est Digitaal Vlaanderen et il y a des applications autorisées qui peuvent les afficher après authentification du citoyen. Ces applications sont masante.be, myhealthviewer.be, burgerprofiel.be, helena.care et l'application mobile covidsafe.be. Cette dernière application est la seule source qui peut dupliquer le certificat sur l'appareil personnel du citoyen concerné, pour son confort personnel et pour pouvoir afficher le certificat en étant hors ligne. Les autres accès comme helena.care peuvent uniquement afficher le certificat mais ils ne conservent pas les informations.

Ces possibilités de consultation ont été approuvées par le comité de pilotage du projet d'implémentation où sont représentées toutes les autorités concernées et par le Comité interfédéral *Testing et Tracing*. Helena.care est une plate-forme développée par Corilus qui est un développeur de logiciels médicaux pour les prestataires de soins. Helena.care est spécifiquement destiné à donner aux citoyens l'accès à des éléments de leur dossier médical et, donc, Helena.care est directement intégré avec la source unique des certificats numériques covid.

La banque KBC a mis dans son application un lien vers Helena.care afin que ses clients puissent accéder à leur certificat mais la société KBC n'a pas demandé de pouvoir publier les certificats par une intégration avec la source authentique des certificats

Je crois que c'est une excellente initiative et nous encourageons également les autres sites web à placer un lien vers des portails où le certificat peut être consulté par le citoyen après authentification par le citoyen.

08.04 Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses. L'élément fondamental est l'authentification par le patient. À partir de ce moment-là, un patient pourrait même avoir plusieurs voies d'accès, notamment par Helena, et s'il est client à la KBC, via cette application par exemple, pour autant qu'il ait authentifié ses données.

Par contre – et c'est une bonne chose –, elles ne sont duplicables que sur un seul élément, conformément à l'autorisation qui a été donnée.

Je crois que les citoyens qui voient les plates-formes se multiplier ont besoin de savoir exactement ce qui sera fait de leurs données, surtout les plus sensibles. Avec cet élément, ils savent que quand ils authentifient leurs données, ils peuvent personnellement en disposer de façon ouverte, facile et pratique et qu'elles ne peuvent être consultées ou importées que par eux seuls.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Samengevoegde vragen van

- Eva Platteau aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De problemen met het coronapaspoort" (55001805P)

- Christophe Bombled aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De invoering van het coronapaspoort" (55001812P)

- Franky Demon aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De reisproblematiek in tijden van corona" (55001814P)

- Marianne Verhaert aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De vele vragen over het reizen met een coronapaspoort" (55001818P)

09 Questions jointes de

- Eva Platteau à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les problèmes posés par le passeport corona" (55001805P)

- Christophe Bombled à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La mise en place du passeport corona" (55001812P)

- Franky Demon à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La problématique des voyages en période de pandémie" (55001814P)

- Marianne Verhaert à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "Les nombreuses

questions relatives aux voyages et le passeport corona" (55001818P)

09.01 **Eva Platteau** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, mevrouw de minister, het is vandaag 1 juli, de eerste dag van de vakantie en traditioneel de dag dat veel mensen op vakantie vertrekken. Dat is dit jaar niet anders. Wat wel anders is, is de manier waarop we reizen.

Waar we daar vorig jaar niet in geslaagd zijn, is er vandaag wel een Europese strategie om coronaveilig te reizen dankzij de invoering van het Europees coronapaspoort. Hoewel het coronapaspoort al enkele weken geleden was aangekondigd, moeten we jammer genoeg vaststellen dat er op de dag van de inwerkingtreding nog heel veel onduidelijkheden zijn, in de eerste plaats voor de reizigers zelf, want alle Europese landen hebben eigen regels en voorwaarden. Binnen de landen zijn er dan ook nog verschillen in de regio's, afhankelijk van het feit of ze groen, oranje of rood zijn ingekleurd op de Europese kaart.

Het kost dus veel moeite voor reizigers om uit te zoeken wat er nu precies nodig is om te kunnen reizen. Er zijn vandaag al verhalen van gezinnen die hun vakantie in het water zien vallen omdat een of ander document blijkbaar niet in orde was. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Ook in de luchthavens weet men niet waar men aan toe is. Gisteren was er verwarring over wie het coronapaspoort moest controleren. Bovendien waren er ook problemen met het digitaal scannen van de QR-codes. De code zou geen correcte informatie geven over het feit of een passagier wel of niet in orde is voor de bestemming. Daarom moest men tot visuele controles overgaan, wat absurd is als men de mensen eerst vraagt om die CovidSafeBE-app te downloaden.

Mijnheer de minister, mevrouw de minister, hoe konden deze onduidelijkheden ontstaan? Wat zal u doen om deze kinderziektes met het coronapaspoort op te lossen?

09.02 **Christophe Bombled** (MR): Madame la ministre, monsieur le ministre, le certificat numérique covid européen entre en vigueur aujourd'hui même. Il était attendu depuis fort longtemps, et nous plaçons beaucoup d'espoir sur son bon fonctionnement, celui-ci devant faciliter la circulation des personnes et harmoniser les règles de voyage au sein de l'Union européenne. Nous nous réjouissons de la possibilité que ce certificat nous offre, c'est-à-dire profiter de nos vacances d'été à l'étranger. Nous savons néanmoins que les variants nous guettent et nous voulons à tout prix éviter de revenir à la situation sanitaire que nous avons connue en septembre dernier. L'efficacité de ce certificat est donc fondamentale.

Outre son bon fonctionnement, il faudra aussi passer par les contrôles et vérifications des documents. Le certificat rassemble plusieurs données d'identification, mais aussi les informations qui dressent la situation sanitaire de chaque personne relativement à la pandémie. Ces données sont alimentées par les différents systèmes établis dans les trois Régions du pays. Toutefois, la transmission de ces informations et leur compatibilité restent, semble-t-il, assez compliquées, impliquant parfois un encodage manuel.

S'agissant des transports aériens, ce sont les compagnies qui doivent vérifier si les candidats au voyage sont bien porteurs de tous les documents nécessaires. Cependant, il semblerait qu'elles n'aient pas le droit d'accéder aux données personnelles de leurs passagers. La situation paraît identique en ce qui concerne le certificat européen. Par conséquent, les employés des compagnies aériennes demanderont à leurs clients s'ils disposent d'un certificat, mais sans pouvoir en vérifier le contenu.

Dès lors, madame la ministre, monsieur le ministre, pouvez-vous nous confirmer que toutes les dispositions sont prises pour que les contrôles des documents utiles lors des départs et des retours de vacances se déroulent de manière efficace et ordonnée? Qu'en est-il de la coordination entre les différents acteurs concernés, notamment la police fédérale et les compagnies aériennes?

09.03 **Franky Demon** (CD&V): Mijnheer de minister, mevrouw de minister, een zorgeloze vakantie na anderhalf jaar inspanningen en opofferingen, daar hebben de mensen maandenlang naar uitgekeken. Brussels Airport verwacht dit jaar 1 miljoen reizigers.

Om dat veilig te kunnen doen, heeft de regering terecht beslist om in gratis PCR-testen te voorzien. Mensen staan momenteel in hordes te wachten aan de testcentra. Dat is, mijns inziens, hoopgevend. De reizigers hebben duidelijk de bedoeling om de maatregelen goed op te volgen. Wij hebben als overheid dan ook de verantwoordelijkheid om controles op punt te zetten en alles vlot te laten verlopen.

Er is echter een wildgroei aan formulieren die zorgt voor verwarring en stress. Bent u nog mee? De negatieve test, de Passenger Locator Form, het coronacertificaat: het is een administratieve wirwar die waarschijnlijk noodzakelijk is, maar waarin een kat haar jongen niet meer terugvindt. Het is moeilijk te begrijpen dat de maatregelen die vandaag in werking treden, nog steeds niet 100 % op punt staan. Luchtvaartmaatschappijen trekken aan de alarmbel. Brussels Airlines zegt dat de check-in vier tot zes keer langer duurt dan normaal en sommige reizigers stonden drie uur te wachten om hun vliegtuig op Zaventem te nemen, maar misten hun vlucht. Als wij een nieuwe coronagolf na de zomer willen vermijden en de deltavariant buiten willen houden, zullen de controles enorm belangrijk zijn, zowel voor derdelanders als voor Belgen.

Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat de controles op een vlotte en snelle manier verlopen en wat kunnen wij doen om de luchtvaartmaatschappijen te ondersteunen? Welke maatregelen zal de regering nemen om de controle op de PLF van terugkerende reizigers op een zo vlot mogelijke manier te organiseren? Zal er overleg zijn met de luchtvaartpolitie, met maar één doel: alle Belgen een zorgeloze reis zonder (...)

09.04 **Marianne Verhaert** (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, het is 1 juli, eindelijk vakantie. Heel wat mensen snakken naar deze vakantieperiode na anderhalf jaar corona.

Vandaag is ook de dag waarop het Europees coronacertificaat in werking treedt. Dat maakt het mogelijk om vlot te reizen binnen de EU, of dat was alleszins de bedoeling. De opzet was goed, namelijk het reizen zo vlot, veilig en eenvoudig mogelijk te maken door middel van het certificaat. De realiteit is helaas anders, zo blijkt althans uit berichten die wij ontvangen van op Brussels Airport. Vandaag lezen wij bijvoorbeeld het verhaal van een gezin dat zijn vakantie naar Griekenland in het water ziet vallen omdat één bepaald document niet juist was ingevuld. Griekenland legt namelijk bijkomende voorwaarden op om het land binnen te mogen. Griekenland staat daarin niet alleen, want wij zien dat veel landen op nationaal niveau nog verschillende regels instellen. Het is precies alsof de nationale regels een efficiënt EU-beleid tegenwerken.

Om op reis te vertrekken, moeten de vakantiegangers enorme puzzels leggen. Moet de reiziger toch nog een test laten afnemen na een volledige vaccinatie? Moeten de kinderen ook getest worden en wordt die test al dan niet terugbetaald? Telt de groene Vlaamse zone ook voor wie in Charleroi het vliegtuig neemt? Er zijn heel veel vragen. De antwoorden staan ongetwijfeld ergens online, dat weet ik, maar het zijn veel verschillende websites. Een afspraak voor een test moet gemaakt worden via mijngezondheid.be, een PLF-document moet ingevuld worden via de website van Binnenlandse Zaken, het coronacertificaat is verkrijgbaar via CovidSafe.be of via de app. Om na te gaan welke maatregelen er gelden in elk land, moet de reiziger naar de website reopen.europa.eu.

Mijnheer en mevrouw de minister, dit is voor veel mensen niet evident. Het bezorgt mensen kopzorgen en we zouden ze juist moeten ontzorgen. (...)

09.05 Minister **Annelies Verlinden**: Mevrouw de voorzitter, ik hoef het niet te herhalen, want de vraagstellers hebben het al met aandrang gezegd: het is goed dat de zomervakantie begonnen is. Ik denk dat iedereen ernaar uitkijkt, allicht ook mensen in dit Huis. Het is ook goed dat we bij de aanvang van die zomervakantie wat meer vrijheid tegemoet kunnen zien en dat we er een beetje van zullen kunnen profiteren. Toch, en dat is ook niet nieuw, moeten we waakzaam en voorzichtig blijven, onder meer omdat we zien dat de deltavariant toch een steile opmars kent in een heel aantal landen. Ook in België is er een toename van die variant. We moeten de situatie dus nauwgezet opvolgen en tijdig, en soms spoedig, nieuwe maatregelen kunnen nemen.

Binnen de regering bekijken we of er voor landen waar die steile opmars van de variant plaatsvindt, bijkomende maatregelen vereist worden. Dat geldt ook voor landen binnen de Europese Unie. Enerzijds willen we uiteraard het vrij verkeer van personen zoveel mogelijk in stand houden, anderzijds willen we natuurlijk de variant zoveel mogelijk buiten houden.

Inderdaad, mevrouw Verhaert, we moeten zoveel mogelijk proberen om op Europees niveau te harmoniseren om het burgers die willen reizen, zo gemakkelijk mogelijk te maken. We hebben evenwel reeds vastgesteld dat een strenge controle en opvolging aangewezen is ten opzichte zogenaamde VOC-landen, Variants Of Concern-landen.

Inzake de handhaving en de controle binnen mijn bevoegdheid, kan ik het volgende zeggen.

La police déploiera des efforts supplémentaires pour contrôler les voyageurs qui entrent dans les aéroports et les gares. Les voyageurs en provenance de pays qui ne font pas partie de l'Union européenne et de l'espace Schengen y seront donc tous contrôlés. En plus de leurs activités habituelles, les policiers contrôleront également un maximum de voyageurs en provenance des zones rouges et des pays à très haut risque.

Les contrôles de police seront triples: un contrôle d'identité, un contrôle du PLF et, si requis, un contrôle du test PCR qui doit être récent. Ce dernier peut, depuis aujourd'hui, être remplacé par le certificat numérique covid européen.

Pour les personnes qui n'ont ni la nationalité d'un des pays de l'Union européenne, ni leur résidence principale dans un pays européen ou de l'espace Schengen, l'attestation de voyage essentiel est également contrôlée lorsqu'elles arrivent d'un pays tiers à haut risque.

Ik heb vanochtend tijdens een bezoek aan de luchthavenpolitie in Brussels South Charleroi Airport zelf kunnen vaststellen dat de politie die controles nauwgezet uitvoert, ook al betekent dat een bijkomende en complexe aangelegenheid, gelet op de verschillende documenten die gevraagd zijn. Die controles zijn onmisbaar om verdere verspreiding van de gevaarlijke variant tegen te gaan. Morgen is er ook een overleg gepland door mijzelf met alle betrokken partners omtrent de controles op inkomende reizigers. Samen met het Nationaal Crisiscentrum, de luchtvaartpolitie, maar ook de exploitanten van de luchthavens en het kabinet Mobiliteit en de spoorwegpolitie zullen we een stand van zaken opmaken en zullen we kijken wat vandaag goed gelopen is, waar we moeten bijsturen om ervoor te zorgen dat we aan de ene kant het verkeer zo vlot mogelijk kunnen laten verlopen en aan de andere kant de reizigersstromen coronaveilig kunnen organiseren. Ook de wachtrijen beperken, zal daarbij belangrijk zijn.

Ik wil graag alle partners bedanken die meewerken aan de organisatie van deze controle, omdat zij ons helpen om een coronaveilige zomer tegemoet te gaan. Ik wil u alvast allemaal een prettige zomervakantie wensen.

09.06 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, ik wil enkele misverstanden proberen uit de wereld te helpen. Op de CovidSafeBE-app die u hebt kunnen downloaden, staan alleen maar feiten. Er staat op of u gevaccineerd bent of niet, of u zeer recent een negatieve PCR-test of een andere test hebt afgelegd en of u onlangs covid hebt gehad. Die feiten staan op uw certificaten en die hebt u met de CovidSafeBE-app. Landen voeren op basis van die feiten beleid. Madrid beslist over wie naar Spanje mag reizen onder welke voorwaarden op basis van die feiten. De regels die Madrid hanteert, staan niet in die app.

Griekenland beslist ook op basis van die feiten, maar de regels die Griekenland hanteert, staan daar natuurlijk ook niet in. De regels die Duitsland hanteert evenmin. Als we dat zouden willen doen, moeten we de app voortdurend veranderen. Daar staan enkel de feiten in.

De landen zijn verantwoordelijk voor het beleid voor wie ernaartoe reist. Het is dus de verantwoordelijkheid van de Spaanse regering om de luchtvaartmaatschappijen die mensen vervoeren vanuit Brussel of Charleroi naar Spanje op de meest efficiënte manier te informeren over het beleid dat met die feiten gevoerd wordt.

Op Europees vlak is er ook een afspraak gemaakt over wat dat precies wil zeggen. Alle lidstaten zijn ertoe verplicht om ten laatste op 8 juli 2021 in één centrale Europese gegevensbank hun beleid op digitale wijze ter beschikking te stellen. De beslissingsregels die zij hanteren moeten ze op digitale wijze ter beschikking stellen in de centrale gegevensbank, zodat iedereen, alle luchtvaartmaatschappijen en alle operatoren die informatie kunnen raadplegen en kunnen zien wat de feiten die op de app staan betekenen voor het reizen naar een land.

Nog beter natuurlijk is zelf een applicatie te ontwikkelen, wat wij al gedaan hebben. Het is een eigen scansysteem van ons land voor wie bij ons aankomt, waarmee we de applicatie van die burgers kunnen lezen en interpreteren. Het gaat hier om een andere, Belgische, applicatie waarmee we kunnen kijken of iemand die binnenkomt met een COVIDsafe-app uit eender welk land van Europa, inderdaad een valide certificaat heeft dat hem of haar toebehoort. We kunnen de informatie die erop staat zien op een manier die toelaat om onmiddellijk te beslissen of die persoon toegang heeft of niet.

Er is dus een onderscheid tussen het kijken naar de feiten, het interpreteren ervan, en de feiten. Op de app staan enkel de feiten. Wij, België, hebben ervoor gezorgd dat onze gegevens al digitaal ter beschikking zijn

in de Europese gegevensbank. Ik heb de indruk dat andere landen daarop achterlopen.

Wij hebben een applicatie om de gegevens te scannen, die iedereen kan downloaden. U overigens ook. U kunt dat scanapparaatje downloaden en zelf scannen wat er op uw certificaat staat.

U zult zien dat het groen of rood uitslaat. Groen, als het valide is, rood als het niet valide is, als u met de smartphone van iemand anders rondloopt. U zult ook zien op welke wijze die gegevens daarin duidelijk worden en toelaten te beslissen of iemand naar België komt of niet. Dat is supereenvoudig.

Onze beslissingsregels staan ook al in de Europese databank. Wij nodigen de andere landen uit hetzelfde te doen.

Het probleem van mensen die naar Spanje of Griekenland reizen, is een probleem dat de luchtvaartmaatschappijen met Madrid en Athene moeten regelen. Dat kunnen wij niet oplossen. Mijn collega doet haar uiterste best dat allemaal logistiek mogelijk te maken, maar het beleidsprobleem van Madrid of Athene kunnen wij natuurlijk niet oplossen.

Liever zouden wij gezien hebben dat het allemaal uniform was. Daar hebben wij hard voor gepleit in Europees verband. Vandaag is dat niet zo. Maar laten wij niet vergeten dat het alternatief voor deze ingewikkelde, en gelukkig digitale, puzzel is: thuisblijven. Wij mogen blij zijn dat wij door dat puzzelwerk toch kunnen reizen.

09.07 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, mevrouw de minister, bedankt voor de verduidelijkingen. Ik ben er zeker van dat jullie de nodige bijstellingen zullen doen.

Ik wil mij aansluiten bij wat onze collega daarnet zei: de informatie over het Europees coronapaspoort moet duidelijk zijn, en het systeem moet eenvoudig en gebruiksvriendelijk zijn.

Het is ook belangrijk dat de overheid proactief optreedt. Dat is wat de burgers, de reizigers, verwachten van ons. Wij moeten proactief inspelen op de reisadviezen, zeker als dat ingewikkelde adviezen zijn, als dat gesplitste reisadviezen zijn, afhankelijk van de regio van een land.

Mijnheer de minister, u gaf zelf aan dat het de Europese landen zelf zijn die hun beleid bepalen. Misschien moet de informatie dan toch op een betere manier aan de reiziger en aan de reissector gebracht worden. Zoals u zelf zei: in Zaventem wist men gisteren blijkbaar niet of reizigers wel naar Spanje mochten vertrekken, en of dat beslist werd op basis van hun woonplaats of op basis van de plaats in ons land vanwaar men vertrok. Daar was onduidelijkheid over. Ik meen dat wij daar eigenlijk wel op hadden kunnen anticiperen.

De overheid moet proactief zijn, in de zin dat zij goede inschattingen moet maken over de testcapaciteit die nodig zal zijn. Binnenkort start het bouwverlof. Dan zullen heel veel reizigers zich willen laten testen. Wij moeten ervoor zorgen dat (...)

09.08 Christophe Bombled (MR): Madame la ministre, monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Nous sommes le premier jour des congés scolaires. Nous savons que les vacances sont importantes pour nos concitoyens, d'autant plus que nous avons tous fait preuve de résilience depuis le début de la crise sanitaire, même si nous sommes conscients que celle-ci n'est hélas pas encore terminée.

Afin de lutter le plus efficacement possible contre une potentielle résurgence du virus, nous devons tout mettre en œuvre afin que la rentrée scolaire soit préservée et ainsi éviter une éventuelle nouvelle vague telle que nous l'avons connue l'automne dernier. Dans ce cadre, non seulement nous espérons mais nous sommes persuadés que toutes les mesures nécessaires permettant un contrôle optimal de nos voyageurs seront prises. Il y va de la santé et de la sécurité de toutes et de tous.

09.09 Franky Demon (CD&V): Mijnheer de minister, mevrouw de minister, ik ben het er volkomen mee eens dat we waakzaam en verantwoordelijk moeten zijn, maar de ene Belg puzzelt al liever dan de andere Belg. Ik denk dan ook dat het de taak van de overheid is om heldere informatie te geven en op een vlotte manier te ontsluiten, zodat mensen niet uren moeten googelen of onderzoeken welke formulieren en

certificaten ze nodig hebben. Het is de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat mensen zorgeloos, zonder gedoe, zonder stress en vooral zonder kosten voor een gemiste vlucht, op vakantie kunnen gaan.

09.10 **Marianne Verhaert** (Open Vld): Mijnheer de minister, mevrouw de minister, dank u voor de antwoorden. Ik ben blij te vernemen dat u beiden alles nauwgezet opvolgt. Mijnheer de minister, u hebt alles opgehelderd, maar dat had wel enige tijd nodig. Daaruit blijkt dat het complex is.

Het is goed dat ons land al een aantal zaken vereenvoudigd heeft. Ik ben ervan overtuigd dat dit zal worden opgevolgd, want we snakken allemaal naar een fijne zomervakantie. Het is onze taak om ervoor te zorgen dat de mensen na dit zware jaar onbezorgd en veilig op vakantie kunnen gaan.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

10 Questions jointes de

- **Raoul Hedebouw à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "L'action syndicale des pompiers" (55001809P)**

- **Eric Thiébaud à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La grève des pompiers" (55001822P)**

10 Samengevoegde vragen van

- **Raoul Hedebouw aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De vakbondsactie bij de brandweer" (55001809P)**

- **Eric Thiébaud aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De staking van de brandweerlieden" (55001822P)**

10.01 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Madame la ministre, tous les pompiers du pays sont furieux suite à votre décision de supprimer la possibilité du shift 24/72, c'est-à-dire la possibilité de travailler 24 heures d'affilée puis de récupérer trois jours par après. Ils sont furieux parce qu'ils préfèrent ce mode de fonctionnement pour leur vie de famille, pour les formations qu'ils reçoivent, pour une meilleure gestion du stress – beaucoup d'études le démontrent.

Madame la ministre, vous supprimez ce shift 24/72 et vous dites que c'est pour leur bien! Les pompiers ne sont plus des gamins! Il s'agit d'hommes et de femmes qui vont au danger, qui vont sauver des gens, et vous leur dites que c'est pour leur bien. Arrêtez de les prendre pour des gamins!

Écoutez-les! Ils vous disent que ce système leur convient. Pourquoi voulez-vous le changer? Vous dites que vous pensez à leur santé et à leurs conditions de travail. Vous n'êtes pas crédible car si vous pensez à leur santé, pourquoi leur demandez-vous de bosser jusqu'à 67 ans? Pourquoi leur métier n'est-il pas reconnu comme pénible? En Belgique, le métier de pompier n'est pas reconnu comme pénible! Pourquoi ne reconnaissez-vous pas les cancers comme maladies professionnelles dans ce secteur? Ce serait penser aux pompiers! Tout ce que vous décidez, c'est de supprimer le 24/72.

Madame la ministre, le subterfuge est clair: le but est de diminuer les équipes nocturnes pour diminuer la masse salariale! Dans le même temps, vous diminuez notre sécurité!

Madame la ministre, comptez-vous revenir sur cette décision et permettre aux pompiers eux-mêmes de décider quel est le meilleur horaire pour eux, pour leurs conditions de travail?

10.02 **Éric Thiébaud** (PS): Madame la ministre, hier en commission, vous m'avez annoncé votre volonté d'interdire à nos pompiers de travailler selon des *shifts* de 24 heures. Je vous avais prédit leur réaction, qui n'a pas tardé à se faire connaître. En effet, ce matin, nous avons pu lire dans la presse que des préavis de grève seraient déposés dans toutes les zones du pays. Par conséquent, je dois bien avouer que je ne vous comprends pas. Vous voulez donc changer un système qui a fait ses preuves et qui convient à tous ses utilisateurs.

Les *shifts* de 24 heures offrent une meilleure qualité de vie aux pompiers en leur permettant de mieux organiser leur vie de famille et de réduire le nombre de leurs déplacements entre leur domicile et la caserne. Madame la ministre, nos pompiers accomplissent un travail difficile: chaque jour, ils risquent leur vie pour sauver et défendre celle des autres. C'est un métier qui comporte des spécificités, de sorte qu'il ne peut être comparé à aucun autre. Nos pompiers travaillent en caserne et le font en équipe. De plus, ils doivent

entretenir leur condition physique et suivre énormément de formations.

Vous vous appuyez sur des études qui prétendent que le risque d'accident de travail serait plus élevé en *shifts* de 24 heures. Or, sur le terrain, en pratique, ce n'est pas vrai, cela ne se vérifie pas. Alors, madame la ministre, je vous invite à lire moins d'études et à être davantage présente sur le terrain afin d'écouter nos pompiers.

Madame la ministre, allez-vous abandonner votre projet, comme le demandent tous les pompiers de notre pays? Allez-vous, par ailleurs, leur permettre de choisir le régime de travail qui leur convient le mieux?

10.03 Annelies Verlinden, ministre: Chers collègues, monsieur Hedebouw, c'était du bon théâtre il y a quelques minutes, mais pour faire du théâtre, il faut d'abord lire le scénario et connaître l'intrigue de la pièce. Monsieur Thiébaud, je suis très contente d'avoir des discussions intéressantes en commission, mais il serait également intéressant de s'écouter, car je n'ai pas pris de décision et il n'y a pas de projet. C'est donc la raison pour laquelle je suis étonnée du préavis de grève annoncé à la suite de ma réponse à la question relative au *shift* de 24 heures applicable aux services d'incendie - réponse que j'ai donnée hier en commission.

Je peux vous rassurer, il n'y a pas lieu de vous inquiéter. Permettez-moi de rappeler, une fois de plus, qu'aucun projet de loi modifiant la loi sur le temps de travail n'a été préparé à l'heure actuelle par mon cabinet ou par l'administration. Cela veut dire que la réglementation actuelle reste en vigueur en ce qui concerne les zones de secours et cela signifie, concrètement, que les zones qui travaillent actuellement selon un système de *shifts* de 24 heures peuvent également maintenir ce régime de travail.

La circulaire du 24 mai 2016 stipule qu'aucun nouveau *shift* structurel de 24 heures ne peut être instauré au sein des zones de secours. On avait estimé, à l'époque, et beaucoup le pensent encore aujourd'hui, que l'instauration de *shifts* de 24 heures était contraire à l'esprit de la loi sur le temps de travail et à l'application du principe de proportionnalité. En outre, cette instauration va à l'encontre des principes européens de proportionnalité tels qu'énoncés - entre autres - dans la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne et la Charte sociale européenne.

Chers collègues, le débat s'est animé et diverses positions sont prises. Le collègue Dermagne m'a récemment fait remarquer, dans un autre dossier, qu'il ne semble pas judicieux d'instaurer de manière structurelle de nouveaux *shifts* de 24 heures. Les acteurs de terrain avancent divers arguments en faveur d'une pérennisation, voire d'une extension des *shifts* de 24 heures. Ma position est claire: rien ne change pour l'instant, et je ne supprimerai pas les *shifts* de 24 heures tels que nous les connaissons. Je n'ai rien dit d'autre hier en commission.

Pour alimenter le débat animé auquel vous participez aujourd'hui, je souhaite lancer une vaste consultation dans les prochains mois.

Outre une étude approfondie de la littérature à ce sujet, je pense qu'il serait judicieux de consulter les instances nationales et européennes compétentes, les administrations locales et les syndicats dans les mois à venir. J'invite également le Parlement à apporter sa contribution à cette concertation.

Tot slot, collega's, ik heb een enorm respect voor het vele werk dat de hulpverleningsdiensten, inclusief brandweerlui, ambulanciers en politie, de voorbije tijd in moeilijke omstandigheden hebben verzet. Het was een jaar van grote inspanningen. Zij kunnen dan ook op mij blijven rekenen om hen blijvend te ondersteunen in hun taak.

10.04 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Madame la ministre, je vous sens déjà sous la pression du corps des pompiers et de la mobilisation qui s'annonce. Vous rétropédalez d'un demi-tour, ce dont je me réjouis.

Mais la question la plus importante, c'est de savoir si vous allez effectivement casser la dynamique enclenchée en 2016. En effet, aujourd'hui, vous cassez des décisions de zones; mon collègue Éric Thiébaud y reviendra. Vous les cassez parce qu'effectivement, d'autres corps de pompiers estiment que la mesure visant à pouvoir travailler dans ce *shift* de 24 heures est une bonne mesure pour eux.

Quand vous parlez au nom des travailleurs, écoutez-les! Il s'agit quand même de conditions très spécifiques. Arrêtez de parler en leur nom. S'ils vivent le contraire de ce qui ressort de vos études, demandez leur

pourquoi cela leur convient. Il y a ces allers-retours qu'ils ne doivent pas faire sur les routes; la préservation de leur vie de famille; le stress qu'il leur faut gérer après un *shift* de 24 heures. Faire cela tous les jours et pendant huit heures d'affilée, ils ne demandent pas cela!

Écoutez les pompiers et ne leur imposez pas les décisions que votre collègue, Jan Jambon, a voulu imposer en 2016.

10.05 **Éric Thiébaud (PS):** Madame la ministre, je suis un peu surpris car vous n'avez pas du tout tenu les mêmes propos hier en commission. En effet, vous avez clairement annoncé une modification de la loi de 2014. On peut aller revoir les procès-verbaux, si vous le souhaitez.

Cela étant, vous dites qu'on ne peut pas envisager de nouveaux régimes en 24 heures alors qu'on vient de le faire pour la Protection civile à Crisnée. Ce que l'on refuse de faire pour les zones de secours, on s'autorise à le faire pour les services fédéraux. Il faudra me l'expliquer. Cela, les pompiers ne le comprennent pas. Ils ne comprennent pas non plus pourquoi on travaille en 24 heures dans une zone, mais que cela ne soit pas possible dans la zone d'à côté. Il s'agit d'une question d'équité de traitement entre les pompiers.

Je vous demande de permettre à tous nos pompiers de travailler, comme ils désirent, en 24 heures. Je vous invite à les rencontrer, à rencontrer les organisations syndicales le plus rapidement possible. Si vous ne le faites pas, je vous prédis qu'ils vous causeront de gros soucis.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 **Vraag van Kris Verduyckt aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De studie van de CREG over de te complexe energiemarkt en energiefacturen" (55001802P)**

11 **Question de Kris Verduyckt à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'étude de la CREG qui révèle l'excessive complexité du marché et des factures énergétiques" (55001802P)**

11.01 **Kris Verduyckt (Vooruit):** Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, energie is een basisrecht. Dat is duidelijk. Ieder gezin zou dus heel gemakkelijk toegang moeten hebben tot de goedkoopste energiecontracten op de markt. Er was deze week het onderzoek van de CREG. De cijfers zijn heel duidelijk. Vijf procent van de gezinnen heeft een contract dat behoort tot de goedkoopste van de markt. Alle andere consumenten hebben dus geen goedkoop contract.

De CREG heeft de reden daarvan onderzocht. Het ligt aan onze energiefactuur, vol met cijfers en berekeningen. De mensen stellen heel simpel dat zij niet goed hun weg vinden in de energiefactuur. Dat is een probleem. Het is zelfs zo erg dat de CREG vandaag bezig is gemeentepersoneel en OCMW-personeel op te leiden, om aan gezinnen te kunnen uitleggen hoe de factuur in elkaar zit. Wij moeten vandaag dus professionelen opleiden, om vervolgens uitleg over de factuur te kunnen geven. Dat is geschild.

Mevrouw de minister, daarom moeten wij twee zaken doen. Ten eerste, wij moeten de energiefactuur een stuk eenvoudiger maken, onder andere door ze terug te brengen tot een A4-blad. Daarmee bent u bezig en dat is een goede zaak. Ze moet begrijpelijk zijn. Ten tweede, wij moeten ervoor zorgen dat mensen heel gemakkelijk en goedkoop kunnen overstappen van energieleverancier.

Het Parlement heeft in het verleden de verbrekingsvergoeding afgeschaft. Vandaag merken wij echter dat energieleveranciers een maandelijkse of jaarlijkse vaste vergoeding aanrekenen, die ervoor zorgt dat wie midden in het jaar overstapt van energieleverancier, niet meer gratis overstapt. Dat is tegen de afspraken. Daarmee gaan wij niet akkoord. Dat is niet fair. Dat is niet eerlijk. Daar verzet ik mij ook tegen.

Mevrouw de minister, daarom zou ik u nu het volgende willen vragen. U hebt al een en ander in beweging gezet. Het Parlement heeft ook al enkele stappen gezet. Dat klopt. Bent u het echter met mij eens dat wij die jaarlijkse vaste vergoeding moeten aanpakken?

11.02 **Minister Tinne Van der Straeten:** Mevrouw de voorzitter, mijnheer Verduyckt, ik dank u voor uw niet aflatende steun voor de consument in de vrijgemaakte energiemarkt. U heeft gelijk, het is niet gemakkelijk, het is complex en we hebben gelukkig een regulator die ons daar op tijd en stond op wijst. Op zich hebben we daar de regulator niet voor nodig, aangezien we weten dat onze markt momenteel nog enorm complex is.

We hebben de regulator echter wel nodig om aan te geven welke maatregelen de juiste zijn.

Naar aanleiding van een rapport van de regulator dat aangaf dat vele miljoenen gezinnen gevangen zitten in de duurste contracten hebben we een initiatief genomen. We hebben de CEO's van de bedrijven bij ons geroepen en ze zijn gestopt met hun praktijken. Dat heeft er zelfs toe geleid dat ook Mega het consumentenakkoord heeft ondertekend. Vervolgens heeft dit Parlement de praktijk van de slapende contracten aan banden gelegd.

Daarmee is het werk echter niet af. Er staan immers nog zaken in de steigers, bijvoorbeeld de vereenvoudigde energiefactuur die we tegen 1 januari van volgend jaar up and running zouden moeten krijgen. Verder is er de herziening van het consumentenakkoord. Daarvoor hebben we deze week een bevraging uitgestuurd, zodat we nadien met de opmerkingen aan de slag kunnen gaan.

Een goed werkende leveranciersmarkt, met vertrouwen van de consument en sterke leveranciers, is iets waaraan we zullen moeten werken. De abonnementskost waarover u het had, is daar traditioneel een element van. Het is ook traditioneel een element waarmee de klanten het moeilijk hebben. Leveranciers houden er soms immers praktijken op na die complex zijn voor hun klanten. Ik reken er dan ook op dat dit in de uitgestuurde bevraging opnieuw naar voren zal komen, zodat we er bij de herziening van het consumentenakkoord mee aan de slag kunnen gaan.

11.03 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, u schetst de uitdaging nog eens heel goed en erkent het probleem van de jaarlijkse vaste vergoeding. Toen ik twee jaar geleden in het Parlement kwam, nam ik mij voor om het op te nemen voor alle gezinnen en kmo's die zich verliezen in de energiefactuur en dus eigenlijk te veel betalen. Mijn fractie heeft daarvoor een tienpuntenplan gemaakt en de slapende energiecontracten waren een zeer belangrijke stap, net zoals eenvoudig taalgebruik op facturen, de verkopers aan de deur en de vaste vergoeding, die ook een oneerlijke praktijk is.

U hebt het heft in handen in de regering. Ik zal blijven strijden in het Parlement en ik hoop dat wij er samen in slagen om alle gezinnen toegang te geven tot de contracten die voor hen bedoeld zijn, namelijk goedkope en gepaste contracten, want daarvoor hebben wij uiteindelijk de energiemarkt in ons land vrijgemaakt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

12 **Samengevoegde vragen van**

- **Reccino Van Lommel aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De mogelijke levensduurverlenging van Doel 4 en Tihange 3" (55001808P)**

- **Bert Wollants aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onenigheid in de regering over het energiebeleid" (55001816P)**

12 **Questions jointes de**

- **Reccino Van Lommel à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'éventuelle prolongation des centrales Doel 4 et Tihange 3" (55001808P)**

- **Bert Wollants à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les désaccords au sein du gouvernement par rapport à la politique énergétique" (55001816P)**

12.01 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, afgelopen dinsdag ontvingen wij in de commissie Electrabel CEO Thierry Saegeman, die ons een toelichting kwam geven over de ontmanteling van de kerncentrales. Op zich is dat niets bijzonders, maar mijn haren kwamen recht, toen hij mij bevestigde dat een eventuele levensduurverlenging van de twee jongste kerncentrales niet meer aan de orde kan zijn, zelfs wanneer uw regering in november tot de vaststelling zou komen dat de bevoorradingszekerheid in het gedrang komt. Nochtans hebt u hier vorige week bij hoog en laag verklaard dat dat plan B uit uw regeerakkoord wel degelijk overeind blijft. Ik weet niet of u na die uitspraak de lengte van uw neus hebt gecontroleerd, want ik mag niet zeggen dat u een leugenaar bent, maar wel dat u toen duidelijk de waarheid niet hebt gesproken.

Mevrouw de minister, er staat veel op het spel. Zal energie betaalbaar blijven na de sluiting van de kerncentrales? Wat met de 12 % bijkomende CO₂ door uw alom geprezen gascentrales? Wat met de importafhankelijkheid van het buitenland? Ook uw belofte om de energieproductie in België te monitoren, blijft dode letter. Ik verdenk u ervan een beleid op goed geluk te voeren en te denken dat de domste boeren de dikste aardappelen hebben.

Mevrouw de minister, verklaar mij klaar en duidelijk waarom u in het regeerakkoord hebt geschreven dat in november een levensduurverlenging kan worden beslist zonder onderbreking, terwijl de exploitant beweert dat er geen weg meer terug is? Waarom hebt u vorige week, hier in de zaal, beweerd dat een levensduurverlenging mogelijk is?

12.02 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, als er een probleem is met het beleid van de regering, is er één constante, namelijk dat de eerste minister wegloopt en niet wil antwoorden op de vragen.

Hier is het alvast duidelijk: de MR zegt telkens opnieuw niet langer akkoord te gaan; voor die partij kan beleid gebaseerd op emotie en ideologie niet meer; voor die partij moeten er twee kerncentrales langer openblijven en daarvan moet nu werk worden gemaakt. Ik begrijp dat, want een peiling geeft aan dat amper 13 % van de bevolking de nieuwe gascentrales steunt. Uw collega's weten dat ook. Bovendien telt geen enkele Vlaamse coalitiepartner bij zijn kiezers een meerderheid voor kernuitstap, behalve Groen. Dat toont opnieuw aan dat die groene trofee door de strot van de partijen en de bevolking moet. Wat zult u daaraan doen?

Minister De Sutter stookt het vuur ondertussen nog wat meer op door te stellen dat de regering de geschiedenis zal ingaan als de regering die de kernuitstap realiseert. Wie zal het hardst klinken? Welke partijen zullen hun kiezers moeten teleurstellen?

Mevrouw de minister, het standpunt van u en uw partij kennen we. De reden waarom u de kernuitstap uitvoert, is omdat u ermee kunt winnen. Het standpunt van de MR en van uw voorgangster kennen we eveneens. Wat zult u daar exact mee doen? Zult u uw energiebeleid veranderen, of legt u die kritische stem in de regering gewoon naast u neer? Dat hoor ik heel graag van u.

12.03 Minister Tinne Van der Straeten: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, de vragen laten mij toe om nogmaals terug te komen op het regeerakkoord. Het energiebeleid van de federale regering is gebaseerd op drie steunpilaren: de bevoorradingszekerheid, de betaalbaarheid en de duurzaamheid. Het plan van de regering is de herbevestiging van de kernuitstap, wat sinds 2003 in elk regeerakkoord stond, gekoppeld aan een evaluatie hoe ver we staan in november 2021. Dat laatste staat nu voor het eerst in een regeerakkoord.

Sinds ik minister ben, zijn we met dat regeerakkoord aan de slag gegaan. We hebben ons investeringsmechanisme uitgewerkt. We hebben het wet- en regelgevend kader *up and running* gekregen. We hebben een volumebeslissing genomen dat het kader aanreikt, waar maximaal wordt ingezet op flexibiliteit, opslag en batterijtechnologie en waarbij het aantal gascentrales tot een minimum beperkt is, het juiste genoeg. Ondertussen is de prekwalificatie gestart. Wie een dossier had, heeft dat ingediend en de controle daarop loopt.

Ondertussen is ook de nieuwe studie van Elia bekend. Die geeft aan dat we nood hebben aan nieuwe productiecapaciteit in ons land. Collega's, we zitten op schema. We zitten op schema om het regeerakkoord uit te voeren. In november 2021 vindt er een evaluatie plaats. Die evaluatie komt niet uit de lucht vallen. Die evaluatie zal gebaseerd zijn op feiten en zal gebaseerd zijn op cijfers. Wat is het resultaat van ons investeringsmechanisme? Hoe staan we ervoor? Hoe garanderen we in ons land bevoorradingszekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid?

In die zin komen de uitspraken van ENGIE Electrabel niet uit de lucht vallen. ENGIE Electrabel heeft altijd gezegd dat het bedrijf zich inschrijft in het plan van de regering. ENGIE Electrabel spreekt daarmee het vertrouwen uit dat het heeft in het plan van aanpak van de regering en in de constructieve dialoog, die plaatsheeft. Laat ik duidelijk zijn: in ons land werken we nu aan een energieswitch. Daarvoor hebben we een sterke elektriciteitsmarkt nodig. We hebben investeerders nodig die investeren in de energieswitch en tegelijk hebben we een sterk ENGIE Electrabel nodig om mee te investeren enerzijds, en om anderzijds, haar verantwoordelijkheden uit het verleden na te komen, met name de ontmanteling en het beheer van het radioactieve afval waarvan de overnightkosten 18 miljard euro bedraagt. Daar hebben we het afgelopen week in het Parlement nog over gehad.

We hebben in dit land een kader nodig. We hebben in dit land een routekaart nodig. Mijn routekaart is het regeerakkoord. Ik ben hier als minister om het regeerakkoord uit te voeren om garanties te creëren als het gaat over bevoorradingszekerheid, als het gaat over betaalbaarheid en als het gaat over duurzaamheid.

12.04 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de minister, als u nog iets van geloofwaardigheid had, bent u dat nu definitief verloren. Uw groene ballonnetje is doorprikt. Het plan B in het regeerakkoord om in november te beslissen of u na 2025 mogelijk nog twee kerncentrales langer openhoudt, was een tactiek om uw coalitiepartners om de groene tuin te leiden. U vertelt de waarheid niet en hebt Electrabel op listige wijze het bloed van onder de nagels gehaald, opdat u nu geen plan B meer zou hebben.

Maak u geen zorgen, mevrouw de minister. U kunt proberen de Vlaming iets wijs te maken, maar die is niet zo dom als u denkt. U denkt dat de Vlaming te dom is om een kuiken te pluimen, maar het zullen u en uw regering zijn, die hem pluimen wanneer energie onbetaalbaar wordt, tenzij u met grijpgrage hand er geld van de staatskas bovenop gooit. U speelt een hoog spel, mevrouw de minister. In dit verhaal zullen er veel verliezers zijn, waaronder uzelf.

12.05 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, dank u wel. U mag zichzelf proberen wijs te maken wat u wil, zelfs dat alles goed gaat in de regering en dat iedereen het erover eens is, maar ik zie hier iets anders. Terwijl er vanop groene kabinetten propagandamails worden verstuurd om te onderstrepen dat het klimaatbeleid een van de meest ambitieuze is ter wereld, zie ik studies verschijnen die wijzen op de zeer hoge graad van fossiele elektriciteitsproductie en dat dus een van de meest vuile van Europa noemen.

Wij hadden daar een ander idee over. Wij hebben altijd voor een verstandig beleid gestaan waarbij de twee jongste kerncentrales open konden blijven, waarbij er verstandig werd geïnvesteerd in hernieuwbare energie en we inzetten op innovatie. Dat zou zorgen voor de laagste CO₂-uitstoot en de laagste kostprijs voor de belastingbetaler. Wat u doet, is iets helemaal anders. Ik moet tot de vaststelling komen dat u op dat vlak los de verkeerde richting uitgaat. We zullen achteraf zien of iemand het groene recept nog lust.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Einde van de mondelinge vragen.

Projets de loi Wetsontwerpen

13 **Projet de loi portant des mesures de soutien temporaires en raison de la pandémie du COVID-19 (2002/1-10)**

- **Proposition de loi modifiant la loi du 29 mai 2020 portant diverses mesures fiscales urgentes en raison de la pandémie du COVID-19 afin de prolonger la mesure de remboursement des accises déjà payées sur la bière en cuve et en fût non consommée (2006/1-2)**

13 **Wetsontwerp houdende tijdelijke ondersteuningsmaatregelen ten gevolge van de COVID-19-pandemie (2002/1-10)**

- **Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 mei 2020 houdende diverse dringende fiscale bepalingen ten gevolge van de COVID-19 pandemie, teneinde de maatregel inzake de terugbetaling van de reeds betaalde accijnzen op niet-verbruikt tankbier en bier in vaten te verlengen (2006/1-2)**

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Florence Reuter, Benoît Piedboeuf, Marie-Christine Marghem.

Discussion générale Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteurs zijn de heer Delizée, mevrouw Dierick, de heer Vanbesien en mevrouw Vanrobbaeys.

Normaliter zou een mondeling verslag worden uitgebracht.

13.01 **Jean-Marc Delizée**, rapporteur: Madame la présidente, chers collègues, pour les articles 24 à 28 de

ce projet de loi, je me réfère au rapport écrit. Par contre, nous avons eu une réunion de commission, il y a quelques instants, au cours de laquelle deux amendements ont été débattus puis votés. Je me dois alors de faire un rapport oral pour ces deux amendements.

Pour rappel, lors du vote du projet de loi en commission, le 9 juin dernier, un amendement avait été débattu et voté obligeant les employeurs du secteur des titres-services à fournir des masques jetables (un masque par prestation de quatre heures) ainsi que du gel désinfectant à leurs travailleurs ou travailleuses, entérinant la décision du Comité de concertation du 23 avril de prendre des mesures supplémentaires dans le secteur des titres-services afin de protéger les travailleurs face au risque accru de contamination.

Le 18 juin 2021, le Comité de concertation a confirmé ces mesures mais n'a plus imposé que des masques jetables. Le premier amendement laisse le choix aux employeurs de fournir:

- soit par semaine un nombre de masques buccaux jetables au moins égal au nombre de lieux de travail où le travailleur est employé par jour, augmenté du nombre de masques buccaux jetables supplémentaires par prestation de plus de quatre heures sur un même lieu de travail;
- soit un lot de masques buccaux réutilisables dont le nombre est au moins égal au nombre de lieux de travail où le travailleur est employé par semaine, augmenté du nombre de masques buccaux réutilisables supplémentaires par prestation de plus de quatre heures sur un même lieu de travail.

Les masques buccaux réutilisables doivent être renouvelés au moins toutes les quinze semaines ou sur demande du travailleur.

Le deuxième amendement prolonge la mesure jusqu'au 30 septembre 2021 conformément à la décision du Comité de concertation du 18 juin dernier.

Après un bref échange, les amendements ont été adoptés en commission des Affaires sociales. L'amendement n° 1 a été adopté par 12 voix pour et 2 abstentions. L'article 29, tel que modifié, a été adopté par 11 voix pour et 3 abstentions.

L'amendement n° 2 a été adopté par 11 voix pour et 3 abstentions. L'article 31 a été adopté par 11 voix pour et 3 abstentions.

Le vote nominatif sur l'ensemble s'est soldé par le résultat suivant: 11 voix pour, 2 voix contre et 1 abstention.

Voici, madame la présidente, chers collègues, un rapport oral succinct de nos travaux. Je vous remercie.

13.02 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mevrouw de voorzitter, zowel de heer Anseeuw als ikzelf zullen hierin tussenkomen omdat het een pakket van maatregelen betreft dat in verschillende commissies aan bod is gekomen. Ik zal het gedeelte dat in de commissie voor Economie aan bod is gekomen voor mijn rekening nemen. Collega Anseeuw zal spreken voor wat de commissie voor Sociale Zaken betreft.

Eerst en vooral merk ik dat er één vertegenwoordiger van de regering is. Dat is al beter dan wat we al meegemaakt hebben, maar met wat er hier voorligt, zou het niet slecht zijn dat de bevoegde ministers hier aanwezig zouden zijn, met name minister Dermagne, minister Vandembroucke en minister Van Peteghem. Het zou van respect getuigen voor wie hier vandaag tussenkomt en vragen stelt, dat de bevoegde ministers hier aanwezig zouden zijn. Maar goed, we mogen al tevreden zijn dat er iemand is.

Ik zal mij dan tot staatssecretaris Michel richten als vertegenwoordiger van de regering, voor wat de artikelen 2 tot en met 12 van dit wetsontwerp betreft. Die gaan over compensatiemaatregelen voor bepaalde auteurs en uitvoerende kunstenaars, ter compensatie van de mindere inkomsten uit auteursrechten en naburige rechten.

Mijnheer de staatssecretaris, ik heb eerst een vraag aan uw regering. We zitten hier in het federale Parlement. We hebben hier de gewoonte om adviezen aan de Raad van State te vragen onder andere als het over bevoegdheidsverdelingen gaat. Welke waarde hecht uw regering aan de adviezen van de Raad van State, zeker als deze heel erg duidelijk zijn en voor geen enkele interpretatie vatbaar zijn?

De bespreking die we hier nu hebben over de artikelen 2 tot en met 12 zouden we eigenlijk niet eens moeten hebben. Dit Parlement is gewoon niet de plaats om over dergelijke zaken te beslissen. De Raad van State is

daar heel duidelijk over geweest. Het is zodanig duidelijk dat ik graag zou citeren. De Raad van State zegt: "De sociale compensatiemaatregel die in artikelen 2 tot en met 12 voorzien wordt, voldoet aan geen enkele van de voorwaarden om te kunnen worden beschouwd als één van de vormen van sociale bijstand waarvoor de federale regering bevoegd is."

Wij merken dat op bij de bespreking in de commissie voor Economie en wezen minister Dermagne erop dat het advies van de Raad van State toch duidelijk zei dat niet de federale regering hiervoor bevoegd is, maar wel de deelstaten. Minister Dermagne verwees daarop naar bepaalde arresten van het Hof van Justitie op basis waarvan hij tot een andere interpretatie kwam. Ik denk toch dat de Raad van State hierin erkend moet worden, of gaat de regering voortaan zelf rechter spelen en de Grondwet en de regels inzake de bevoegdheidsverdeling interpreteren? Dat vind ik toch bijzonder. Eigenlijk zouden wij deze discussie vandaag zelfs niet mogen voeren.

De regering stelt zich dus boven de Raad van State en usurpeert de bevoegdheden van de deelstaten. Tot daar het samenwerkingsfederalisme waarvan sprake is in het regeerakkoord. Dat is uw interpretatie van het samenwerkingsfederalisme: gewoon de bevoegdheden van de deelstaten afnemen. Als de Raad van State daar een andere mening over heeft, *on s'en fout*, om het in uw taal te zeggen. Alleen al dit element, dat toch niet klein is, is voor ons al meer dan reden genoeg om tegen het wetsontwerp te stemmen.

Om die redenen zijn wij in de commissie niet al te diep op de inhoud ingegaan. Het was voor ons immers heel duidelijk dat het niet de bedoeling is om hierover te beslissen in het federaal Parlement, maar aangezien de regering het advies van de Raad naast zich heeft neergelegd, zullen wij nu iets dieper ingaan op de inhoud. Het blijkt immers dat de inhoud van het voorliggende ontwerp ook met haken en ogen aan elkaar hangt in die zin dat het niet het doel bereikt dat het wil bereiken.

Ik wil wel één zaak heel duidelijk stellen: het is een nobel doel om de culturele sector te ondersteunen, omdat hij heel zwaar is geraakt door de pandemie. Wij hebben daar meerdere vragen over gesteld en meerdere initiatieven genomen op de bevoegde niveaus. Onze kritiek betekent dus absoluut niet dat wij vinden dat de culturele sector geen steun zou verdienen, maar alleen dat dit op het bevoegde niveau moet gebeuren.

Ook op het inhoudelijke vlak is die sector niet veel verder geholpen. Ik heb een hele reeks bedenkingen en vragen die dit aantonen.

In het wetsontwerp worden de producenten van de steun uitgesloten. De vraag is of hier een bewuste keuze werd gemaakt, want de muzieksector bestaat uit drie hoofdrolspelers: de auteurs, de artiesten en de producenten. Zij zijn allemaal economisch met elkaar verweven, want hun inkomsten bestaan uit een waaier van inkomsten die voortvloeien uit alle exploitatievormen die er in de muziekwereld bestaan.

Als het de opzet van het voorliggend ontwerp is om de verloren auteursrechten en de naburige rechten te compenseren, dan hebben de producenten toch ook recht op een compensatie en niet alleen de auteurs en de artiesten. De Belgische lokale producenten zijn immers, net als de auteurs en de uitvoerende kunstenaars, ook heel zwaar getroffen door de maatregelen die genomen zijn in het kader van de covidpandemie. De minderinkomsten bij de producenten liggen voornamelijk bij de billijke vergoeding, maar ook bij de fysieke verkoop door de beperkingen die bijvoorbeeld in de retail bestonden.

De regering zegt dat ze de auteurs en de uitvoerende kunstenaars wil steunen, omdat zij zwaar getroffen waren door de maatregelen omdat zij hun liveactiviteiten en openbare uitvoeringen noodgedwongen moesten stopzetten. Ik herhaal, wij staan achter die steun en achter dit doel, maar bij liveconcerten wordt ook vaak opgenomen muziek gespeeld, zowel voor, tijdens als na de concerten. Hiervoor wordt telkens een billijke vergoeding betaald. Die vergoeding gaat dan naar de uitvoerende kunstenaars en de producenten, maar die laatste categorie sluiten jullie hier wel uit. Dat is heel vreemd. Ik heb daar tijdens de commissie ook geen enkele rechtvaardiging voor gekregen. Tot daar een eerste inhoudelijke opmerking.

Ten tweede, het is natuurlijk de bedoeling dat de steun die hier voorligt – waarvoor u in feite trouwens niet bevoegd bent – terecht komt bij diegenen die door de coronamaatregelen getroffen zijn, de meest kwetsbaren. De toelichting bij het artikel waarin dit voorzien wordt, stelt dat de maatregel vooral tot doel heeft de meest kwetsbare artiesten te ondersteunen. Het is niet het doel om de artiesten met de hoogste inkomens een opslag te geven boven een zekere limiet.

Hier wordt dus enkel over artiesten gesproken, niet over auteurs, laat staan over producenten. Het gaat dus plots over slechts één van de drie spelers in de muzieksector. Los daarvan is het natuurlijk terecht dat u zegt dat het om de meest kwetsbaren moet gaan. We zien echter dat er in het wetsontwerp geen enkel controlemechanisme wordt ingesteld. In artikel 10 heeft men het wel over toezicht maar wij willen graag weten hoe men er daadwerkelijk op zal toezien dat de steun terecht komt bij diegenen voor wie hij bedoeld was. Daarvoor kijkt u naar de beheersvennootschappen maar dat wordt niet verder uitgewerkt. Hoe zal het doel worden gewaarborgd? Hoe zal men de meest kwetsbare artiesten vinden? Wat met diegenen die niet aangesloten zijn bij een beheersvennootschap? Dat zijn allemaal open vragen waarop we geen antwoord krijgen.

Ten derde, heel wat zaken worden op een hoopje gegooid. Wat is immers uw doel? Het doel is het verlies aan auteursrechten bij een live optreden te compenseren, dat is althans wat de heer Dermagne meermaals heeft gesteld. Is er echter nog een ander doel? Gaat het soms om het verlies aan auteursrechten tout court, zoals het in het opschrift van het ontwerp staat? Auteursrechten voor een live optreden gaan immers naar de auteurs, niet naar de artiest, tenzij die ook de auteur is. Als er een billijke vergoeding wordt betaald, dan gaat die wel naar de artiest en naar de producent. Gaat het hier soms om steun aan het live circuit, bijvoorbeeld aan Pukkelpop, de beachbars en de parkconcerten? Zij kennen immers geen Unisonofactuur. Gaat het soms om steun aan de horeca, die een vaste uitbating heeft? Dat zijn allemaal vragen die zich opdringen. Het doel valt immers niet af te leiden uit het wetsontwerp, noch uit de antwoorden die we in de commissie gekregen hebben.

Een volgend element is een plafond dat wordt ingesteld.

Er wordt een plafond ingesteld waarbij het totaalbedrag van de sociale compensatie nooit meer dan zeventig procent van de verminderde inkomsten in 2020 en 2021 mag bedragen. Omdat de berekening van de vergoeding op basis van de inkomsten van de vorige jaren heel moeilijk is, bepaalt het wetsontwerp dat, wanneer een dergelijke berekening onmogelijk zou zijn, de Koning in bepaalde gevallen een forfaitair bedrag kan vastleggen. Aan dat forfaitair bedrag zijn bepaalde grenzen. Het vastleggen van een forfaitair bedrag staat echter heel veraf van het oorspronkelijke doel van het ontwerp, namelijk de compensatie van de minderinkomsten uit auteursrechten en naburige rechten, zoals in de titel staat.

Een volgend element is de referentieperiode.

Ook dit punt roept vragen op. Het gaat hier immers om een pakket, specifiek voor de auteurs en artiesten, van 19 miljoen euro, dat onder de vijf beheersvennootschappen zal worden verdeeld in verhouding tot de verliezen die zij hebben geleden in 2020 ten opzichte van het gemiddelde van de drie vorige jaren. Dat lijkt een heel arbitraire periode te zijn. Muziekexploitatie kent immers een heel lange duurtijdcyclus. Die cyclus is heel nauw verweven met het specifieke ecosysteem dat wij in die sector kennen. Men kan zich immers de vraag stellen of iemand die in 2019 drie keer het Sportpaleis heeft kunnen vullen, dat ook in 2020 had kunnen doen. Zo werkt het niet. Om een en ander correct te kunnen doen, kijkt men beter naar het aantal optreden dat een artiest heeft moeten annuleren in plaats van naar het referentiejaar of een reeks referentie jaren.

Een volgend element, dat trouwens meermaals aan bod is gekomen, zelfs hier in de plenaire vergadering bij de mondelinge vragen, is de Unisonofactuur.

Minister Dermagne stelt dat het voorliggende wetsontwerp ook tegemoetkomt aan het knelpunt van de Unisonofactuur. Dat is echter niet het geval. De sectoren die hebben moeten sluiten, zoals bijvoorbeeld de horeca en de fitnesscentra, hebben immers moeten betalen voor de muziek die zij niet hebben kunnen draaien.

Tijdens de commissievergaderingen heeft minister Dermagne meegedeeld dat onderhandelingen hebben plaatsgevonden tussen de sectoren die moesten sluiten en Unisono, maar zonder resultaat. Waarom? De rechthebbenden die de rechten op de ten gehore gebrachte muziek kunnen innen, zijn ook heel hard getroffen door de coronacrisis en stellen dat zij het niet kunnen redden zonder hun deel van de inkomsten van de Unisonofactuur. Dat begrijp ik. Het is zeer terecht dat minister Dermagne naar een oplossing heeft gezocht. Maar wij vragen ons dan toch af waarom de piste van de derde-betalersregeling, die op tafel lag, niet verder gevolgd werd? Op een bepaald moment is van die piste afgeweken. Ik heb daar toen ook een vraag over gesteld in de commissie. Ik heb er geen antwoord op gekregen. Waarom is die piste van de derde-betalersregeling niet gevolgd?

Het wetsontwerp komt zoals ik al zei ook niet tegemoet aan de Unisonofactuur. Waarom? Unisono behelst namelijk de auteursrechten, Sabam, zoals wij dat kennen, en de billijke vergoeding, PlayRight. Er wordt slechts aan de helft daarvan tegemoetgekomen. Hoe kan het wetsontwerp dat voorligt aan de Unisonofactuur tegemoetkomen als maar de helft van de in de wet verankerde billijke vergoeding aanwezig is? Dan kan men toch niet zeggen dat er tegemoetgekomen wordt aan de Unisonofactuur?

Ik benijd u trouwens niet, mijnheer de staatssecretaris, wanneer u straks op alle vragen mag proberen te antwoorden.

Een volgende punt. Uw collega, minister Dermagne, stelde dat het niet noodzakelijk is dat de auteur of de uitvoerende kunstenaar aangesloten is... (*Minister Dermagne komt het halfroond binnen*)

Ah, minister Dermagne, ik ben heel blij u te zien. Ik ben heel blij dat u uw collega komt ondersteunen. Zal ik opnieuw bij het begin beginnen? Nee, ik maak maar een grapje. Ik ben ondertussen aan punt 7 van 9.

Ik kan mij nu rechtstreeks tot u wenden, waar ik heel blij om ben, minister Dermagne.

Tijdens de commissievergadering stelde u dat het niet nodig is dat een auteur of uitvoerend kunstenaar aangesloten is bij een beheersvennootschap om in aanmerking te kunnen komen voor de sociale compensatiemaatregel die hier voorligt. De vraag is dan op welke basis de verdeling dan wel zal gebeuren.

Over de vennootschappen hebt u duidelijk gezegd dat ze worden uitgesloten van de voorliggende steunmaatregel. Zoals u echter ongetwijfeld weet kunnen aansluitingen bij Sabam en PlayRight enkel te persoonlijke titel en niet met een vennootschap. Aansluiting via een vennootschap is enkel bij SIMIM mogelijk en bij Sabam ook voor publishers.

In het voorliggende wetsontwerp regelt u via artikel 8 dat als de beheersvennootschap besluit een commerciële geste te doen, zoals we gezien hebben tijdens de eerste lockdown, zij als rechtspersoon wel in aanmerking komt voor steun. In concreto geldt dat dan voor de publishers die aangesloten zijn bij Sabam. Voor die mensen geldt de 70 %-begrenzing en de beheerskosten van ten hoogste 5 % voor de verdeling van de steunmaatregel dus niet. Met andere woorden, u maakt hier een onderscheid tussen natuurlijke personen, voor wie een plafond geldt, en beheersvennootschappen, waarvoor dat plafond niet geldt. Kan dat zomaar? Wat is de juridische grondslag hiervoor?

Ik had het daarnet over de commerciële geste wat de Unisono-factuur betreft. Wanneer een beheersvennootschap die in 2020 geen vergoeding heeft ontvangen van de gebruikers op haar lijst zich er ook toe verbindt om in 2021 een commerciële geste te doen, wordt er bepaald dat zij een deel van het bedrag van de compensatie mogen gebruiken om het inkomstenverlies ten gevolge van die geste te compenseren. De vraag is natuurlijk hoe zal worden gewaarborgd dat die beheersvennootschappen effectief tot die commerciële geste zullen overgaan of dat ze de facturen zullen kwijtschelden gericht aan de ondernemingen die gesloten moesten zijn en dus geen muziek hebben afgespeeld. Dat staat niet duidelijk in het wetsontwerp.

Wat de Unisono-factuur betreft gaat het bovendien enerzijds over het onderdeel auteursrechten, Sabam dus, en anderzijds over het gedeelte billijke vergoeding, dus PlayRight en SIMIM. Tijdens de eerste lockdown heeft enkel Sabam een korting toegekend op de factuur, een korting van één maand. Tijdens de tweede lockdown is er geen korting meer toegekend. In het wetsontwerp staat dat enkel degenen die in 2020 een korting hebben toegekend dat ook in 2021 mogen doen. In concreto gaat het dan enkel over Sabam.

Dat is natuurlijk wel heel raar, want daarmee zegt u dat PlayRight en SIMIM die geste hebben geweigerd, maar zij waren wel vragende partij voor de derde-betalersregeling, waarover ik eerder sprak, en welke piste u op een bepaald moment hebt verlaten.

Bovendien is ook beslist dat de beheersvennootschappen ten belope van maximum vijf maanden ten opzichte van wie bij hen aangesloten is een commerciële geste kunnen stellen, terwijl sectoren als de horeca of fitnesscentra veel langer dan vijf maanden gesloten waren. Wij begrijpen niet waarom ervoor werd gekozen om die termijn van vijf maanden vast te leggen in de tekst, terwijl de onderhandelingen met de verschillende sectoren nog altijd lopen.

De vreemdste kronkel is het feit dat u door middel van die commerciële gestes eigenlijk een ander potje van exploitatierechten opentrekt. U verschuift immers eigenlijk van een live optreden, waarover u in de commissie heel vaak sprak en dat ook vaak in het wetsontwerp als doel naar voren wordt geschoven, naar auteursrechten en billijke vergoeding bij openbare mededeling aan het publiek van opgenomen muziek. Ineens verschuift de scope dus.

Bij Unisono moet de exploitant, bijvoorbeeld de horeca-uitbater, auteursrechten, Sabam en billijke vergoeding betalen, maar in uw wetsontwerp staat letterlijk dat waar Sabam de auteursrechten heeft laten vallen ten aanzien van de horeca, dit gecompenseerd wordt met staatssteun, terwijl die staatssteun eigenlijk dient om de live artiesten te ondersteunen. Mijnheer de minister, kunt u zelf nog volgen? Wie steunt u eigenlijk: de horeca-uitbater, die geen Sabam, maar wel nog een billijke vergoeding moet betalen, en de auteur die aangesloten is bij Sabam en vergoed wordt voor de exploitatie van opgenomen muziek, maar niet een live concert, dat spijtig genoeg niet heeft plaatsgevonden? Het is helemaal niet duidelijk.

Collega's, ik verontschuldig mij voor mijn uitgebreide uiteenzetting, maar dit wetsontwerp hangt met haken en ogen aaneen. Bovendien zitten we hier niet op het bevoegde niveau.

Mijnheer de minister, wij zouden uw wetsontwerp kunnen amenderen, maar het advies van de Raad van State is eigenlijk al overduidelijk, zoals ik in het begin van mijn uiteenzetting al zei. In de commissievergadering hebt u arresten van het Hof van Justitie aangehaald. U geeft blijkbaar uw eigen interpretatie. Deze regering legt adviezen van de Raad van State zomaar naast zich neer, ook al zijn die adviezen heel duidelijk en totaal niet voor interpretatie vatbaar. Ik heb er al uit geciteerd in het begin van mijn uiteenzetting.

Dat is ook de reden waarom we geen amendementen hebben ingediend. We willen niet meewerken aan iets dat eigenlijk niet tot de bevoegdheid van dit Parlement behoort en niet tot de bevoegdheid van uw regering behoort. De Raad van State is daar heel duidelijk over.

Mijnheer de minister, het is heel duidelijk. Ik zal het u nog even in herinnering brengen. De sociale compensatiemaatregel, waarin hier wordt voorzien, voldoet aan geen enkele van de voorwaarden om te kunnen worden beschouwd als een van de vormen van sociale bijstand waarvoor de federale overheid bevoegd is. Het kan toch niet duidelijker. Aan geen enkele van de voorwaarden is voldaan. Het is jammer voor de sector, die heel zwaar getroffen is. Omwille van al het voorgaande kunnen wij niet anders dan tegenstemmen.

13.03 Sophie Thémont (PS): Madame la présidente, messieurs les ministres, chers collègues, qui aurait imaginé, il y a un an, que nous serions à peine en train d'amorcer une sortie de crise aujourd'hui. Pourtant, cela fait maintenant des mois que nous adoptons ici des mesures d'aide (aides sociales, aides aux plus vulnérables, aides aux secteurs les plus touchés). C'était nécessaire. C'était même fondamental pour enrayer un désastre social et économique qui menaçait de s'ajouter au drame sanitaire que nous avons connu.

Aujourd'hui s'annoncent les prémices de la relance. C'est en tout cas ce que j'espère. Les bars et restaurants ont rouvert leurs portes, tout comme les cinémas, les théâtres, les salles de concert. Petit à petit, notre vie sociale et professionnelle reprend son cours.

Toutefois, les cicatrices sont là. Il est maintenant temps d'envisager de nouvelles mesures visant à soutenir et à stimuler l'emploi pour assurer, à un maximum de travailleurs et de travailleuses, un revenu, pour que celles et ceux qui ont dû subir le chômage temporaire puissent à nouveau percevoir leur salaire. Ce projet de loi répond en partie à cet impératif.

Ma collègue évoquera, tout à l'heure, les mesures de compensation pour certains auteurs, artistes et interprètes qui ont vu leur revenu généré par les droits d'auteur et droits voisins diminuer, voire disparaître pendant la pandémie.

Par ailleurs, des réductions de cotisations ONSS ciblées et proportionnées pour les entreprises qui ont augmenté leur volume d'emplois doivent inciter les employeurs à relancer leur activité. Elles peuvent aussi stimuler la création de nouvelles entreprises et ainsi de nouveaux emplois.

Ce coût pour notre sécurité sociale doit bénéficier à des acteurs économiques qui s'inscrivent dans une

optique bien réelle d'offre de travail. C'est pourquoi nous soutenons pleinement les conditions associées aux réductions, à savoir pas de distribution de dividendes ou de bonus ou encore de rachat des actions propres, pas d'annonce de licenciement collectif, un respect scrupuleux des obligations sectorielles en matière de formation, autant de garanties pour que ces aides servent réellement l'intérêt des travailleurs et des travailleuses.

Pour le secteur de l'horeca, une exonération des cotisations annuelles compensée par une subvention correspondante à l'Office national des vacances annuelles permettra d'éviter des faillites, mais aussi des pertes d'emploi.

Ces mesures de soutien aux employeurs, comme toutes celles mises en œuvre tout au long de cette crise, devront faire l'objet d'une évaluation approfondie. Car si elles ont été prises avec l'intention de sauvegarder l'emploi face à l'urgence, il ne faudrait pas non plus qu'elles perdurent sans que ne soient scrupuleusement pesés le pour et le contre, au risque de mettre le financement de notre sécurité sociale en péril.

Nous avons déjà été rassurés d'entendre qu'un audit de la Cour des comptes aura lieu. Il apportera des réponses ainsi que des recommandations. Nous serons, au sein de mon groupe, particulièrement attentifs à ce que les réductions de cotisations qui seraient prolongées soient un réel investissement pour l'emploi, au bénéfice des travailleurs, grâce auxquels notre économie est restée debout.

L'été qui commence est propice au travail des étudiants. Ces étudiants ont particulièrement subi l'impact de la crise dans leurs études mais aussi avec la perte de leur job, ce dernier assurant souvent, malheureusement, en tout ou en partie leur logement, leur nourriture. On se souvient des étudiants faisant la queue aux distributions d'aide alimentaire. Ils ont maintenant besoin de revenus et vraisemblablement plus que d'autres années. C'est pourquoi la mesure relevant le plafond d'heures autorisées pour la durée de l'été uniquement nous paraît adéquate et sans risque de concurrence avec le travail régulier.

Une mesure me tient particulièrement à cœur. C'est celle à destination des aides-ménagères travaillant pour les entreprises de titres-services. J'avais d'ailleurs, à cet égard, interrogé en mars dernier le ministre Pierre-Yves Dermagne à la suite du livre noir qui avait été déposé par les aides-ménagères et qui relevait de graves manquements aux mesures sanitaires. Dans ce contexte très particulier de travail au domicile des utilisateurs, les contrôles ne sont pas chose aisée et la loi sur la prévention et la protection au travail ne répond pas de façon adéquate aux problèmes que rencontrent ces travailleuses. C'est pourquoi, outre l'obligation pour les employeurs de fournir des masques et du produit désinfectant en suffisance à ces travailleuses, le droit de retrait qui est stipulé répond à cette situation. Si le travailleur ou la travailleuse constate que les conditions ne sont pas réunies pour effectuer ses tâches en toute sécurité, il ou elle prévient son employeur et peut se retirer le temps que la situation soit réglée.

La santé au travail est une préoccupation majeure de mon groupe et la mise à disposition de matériel de qualité doit être garantie. J'ose espérer que les employeurs choisiront les protections les plus sûres pour leurs travailleuses et respecteront les droits de celles-ci à quitter un domicile qu'elles jugent dangereux pour leur santé.

Mon groupe soutiendra évidemment pleinement ce projet de loi.

13.04 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik behandel het onderdeel van dit wetsontwerp dat enkele weken geleden in de commissie voor Economie werd behandeld. Dat betreft de bewuste artikelen 2 tot en met 11, inzake covidsteun voor de artiesten.

Collega's, niemand in dit halfroond ontkent dat steun noodzakelijk is. Dat werd ook in de commissie niet betwist. Wij gunnen die mensen dat oprecht. Wij zien natuurlijk dat covid alleen maar voor verliezers heeft gezorgd. Niet alleen de horecaondernemers, maar ook de werknemers die actief zijn in de horeca, de toeleveranciers, de artiesten, de eventsector. Kortom, de lijst is oneindig. Meermaals hebben de horecaondernemers aan de alarmbel getrokken en contact gezocht met diverse kabinetten aangaande de Unisonofactuur. Minister Clarinval en minister Dermagne hebben die mensen meermaals op audiëntie en op de koffie gehad om de zaak uit te klaren, maar die mensen werden tegelijk ook meermaals wandelen gestuurd omdat er geen oplossing was. Er was natuurlijk een probleem want de horecaondernemers die vele maanden de deuren moesten sluiten, moesten betalen voor muziek die ze eigenlijk niet hadden gedraaid.

Ik begrijp dat men enerzijds bijvoorbeeld de horecaondernemers heeft die vele maanden gesloten waren en dus inkomstenverlies hebben geleden en dat men anderzijds de auteurs heeft, de artiesten en producenten, die ook inkomstenverlies hebben geleden. Ik kan ergens volgen dat een tussenkomst van een overheid noodzakelijk kan zijn, maar vanaf dan kan ik niet meer volgen. Men zegt dat er een korting van maximaal vijf maanden zal worden gegeven op de Unisonofactuur. Zoals we echter allemaal weten, blijft de billijke vergoeding, vastgelegd in KB's, verschuldigd. Eigenlijk geeft men min of meer een dode mus en is het probleem allesbehalve opgelost. In het ontwerp wordt enkel gesproken over auteursrechten en naburige rechten. Dat wil dus zeggen: auteurs en artiesten.

Producers blijken dus uit de boot te vallen. Het voorliggend ontwerp zegt dat de steunmaatregel in eerste instantie bedoeld is om verlies aan inkomsten uit openbare uitvoeringen en openbare opvoeringen op te vangen. Dat wil zeggen dat men wel aan de uitvoerende kunstenaars heeft gedacht, maar niet aan de producers, wat ervoor zorgt dat het ontwerp in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Dat is toch triest, mijnheer de minister, want de mensen op uw kabinet zouden moeten weten dat producers een motor zijn van nieuw en toekomstig talent. Zij werden echter bewust vergeten.

Daarnaast merk ik dat de beheersvergoeding van de beheersvennootschappen 5 % mag bedragen van de pot van 19 miljoen euro, omdat zij die pot uiteindelijk moeten uitbetalen. Niemand weet eigenlijk waar die 5 % op is gebaseerd. 5 % van 19 miljoen euro komt neer op 950.000 euro die blijft plakken in de pocket van de beheersvennootschappen. Ik vind dat niet correct, ik vind dat te veel.

Wat betreft de bedragen van de vergoeding wordt er in een aantal gevallen gesproken over referentiejaar. Dat is echter niet correct, want artiesten die in die jaren succesvol waren of bijvoorbeeld pas een nieuw album hadden uitgegeven of die in dat referentiejaar bijzonder veel hebben mogen optreden, worden nu beloond. Dat betekent ook dat vooral zeer veel geld zal gaan naar de grote artiesten, terwijl het net de bedoeling zou zijn om ook de kleine artiesten te ondersteunen. Dat wil dus zeggen dat de kleintjes die maar sporadisch een plaat uitbrengen en toevallig in het referentiejaar geen nieuwe cd op de markt hebben gebracht, een aalmoes zullen krijgen.

Eigenlijk was het veel beter geweest dat we hadden gekeken naar reële bewijzen die konden voorgelegd worden. Dat is veel eerlijker. Dan gaat men pas echt de artiesten steunen die het daadwerkelijk nodig hebben. Ik vraag mij af, mijnheer de minister, of dat uw definitie is van socialisme.

Het debat dat in de commissie werd gevoerd, had geen enkel niveau. De enige argumentatie die ik steeds maar hoorde was dat de culturele sector geleden heeft en dat er binnenkort geen culturele sector meer zou zijn, als we de steun niet geven. Dat was de enige argumentatie die ik kreeg op de vele vragen die werden gesteld.

Eigenlijk weet u zeer goed, mijnheer Dermagne, dat dit wetsontwerp hier niet thuishoort. Steun aan ondernemingen is immers een bevoegdheid van de Gewesten. Dat zegt de Raad van State ook zeer duidelijk. Dat legt u naast zich neer. Wat u eigenlijk doet, is een achterpoortje zoeken om toch maar de steun te kunnen geven. Eigenlijk zegt u: "Wij hebben als federale overheid maatregelen opgelegd, dus zijn we ook als federale overheid gerechtigd om de schade te betalen." Dat is echt wel België op zijn best, een aantal achterpoortjes zoeken om toch een aantal maatregelen door te voeren waar we zin in hebben.

Mijnheer de minister, ik zal u zeggen waarom u dit wetsontwerp voorlegt. De socialisten en de groenen zitten niet in de Vlaamse regering. Als links wilt u natuurlijk uw goed hart laten zien aan de sector. Dus probeert u hier een konijn uit de hoed te toveren en het op federaal niveau op te lossen, omdat jullie een deeltje van de culturele sector willen claimen.

Maar een andere reden waarom u het op deze manier oplost, is omdat u eigenlijk te lui bent. Als we dan spreken over steun aan natuurlijke personen, dan zou dat enkel ingepast kunnen worden in de sociale zekerheid. Dat is een kluwen en te ingewikkeld voor u. Dus heeft u voor de gemakkelijkste weg gekozen en houdt u zelfs geen rekening met de complexiteit van de sector. Dat maakt dat dit wetsontwerp juridisch niet correct in elkaar zit.

Nog een andere reden waarom u dat vandaag voorlegt, is misschien om van het gezaag van de horeca af te geraken, die stelselmatig aan uw deur kwamen kloppen voor de Unisonofactuur, waarvoor u maar geen oplossing wist te vinden.

Collega's, ik denk dat het de taak van het Parlement is om rechtszekerheid te bieden. Ik neem het bijzonder kwalijk dat persoonlijke overwinningen hier de bovenhand nemen, want eigenlijk was u beter met de Gewesten rond de tafel gaan zitten. Dan had u een waterdichte wetgeving kunnen maken en dan hadden we deze discussie vandaag niet moeten voeren.

De commissievoorzitter, Stefaan Van Hecke, die een jurist is, heeft een opmerkelijke uitspraak gedaan. Hij zei dat wij het advies van de Raad van State niet moeten volgen. Dat is volgens hem niet onze plicht. Uiteraard, het is niet onze plicht. Hij zei er in een adem wel bij dat als de rechtszekerheid er niet is en wij niet bevoegd zijn, het Grondwettelijk Hof hierover later wel zal oordelen. Hoe durven wij ons een Parlement te noemen, als een commissievoorzitter, die zelf een jurist is, op die manier met die wetgeving omgaat? Ik vind dat gewoon een regelrechte schande.

Alles lijkt in kannen en kruiken te zijn, mijnheer de minister. We hebben vandaag nog niet over dit ontwerp gestemd, maar als men nu op de website van Unisono gaat kijken naar de communicatie die zij hebben gevoerd, dan ziet men daar de procedure al uitgelegd staan, hoe de artiesten op de compensatieregeling aanspraak kunnen maken. Dat staat daar al van naaldje tot draadje uitgelegd. U hebt dus een een-tweetje gespeeld met Unisono en andere beheersorganisaties, mijnheer de minister. U zet het Parlement hiermee vandaag eigenlijk voor gek.

Ik heb gezegd dat wij niet tegen de steun op zich zijn, wij gunnen iedereen het licht van de zon. Het feit dat u dat hier nog snel door het Parlement wil jagen, vlak voor het reces, zodat u daarna met de beentjes in de lucht kan genieten van een vakantie, zet echter de rechtszekerheid volledig op de helling. U gaat verder op goed geluk opdat niemand naar het Grondwettelijk Hof zou stappen. Er zou maar eens iemand na de stemming van vandaag naar het Grondwettelijk Hof moeten stappen en zeggen dat dit niet volgens de bevoegdheidsregelingen is zoals ze horen te zijn. Als deze wetgeving dan vernietigd wordt, wat zal u dan doen met uw pot van 19 miljoen euro? Zal u daar, op die manier, die artiesten een plezier mee doen? Ik denk het niet.

De staatsstructuren worden helemaal niet gerespecteerd. U hebt werkelijk alles uit de kast gehaald om dit te vergoelijken. Het Vlaams Belang doet daar niet aan mee. We hebben dan ook amendementen ingediend om de betwiste artikelen te schrappen, omdat die artikelen niet thuishoren in dat wetsontwerp. Ik roep iedereen op om die amendementen vandaag te steunen, zodat we de oefening op een deftige manier kunnen overdoen, want dat zijn we onze democratie verschuldigd. We kunnen hier geen wetten goedkeuren die indruisen tegen de bevoegdheden die toebehoren aan de Gewesten. Dat betekent ook dat we ons in regel zouden kunnen stellen met die bevoegdheden. Daarom kunnen we ook niet anders dan dit wetsontwerp vandaag afkeuren.

13.05 Christophe Bombled (MR): Madame la présidente, messieurs les membres du gouvernement, chers collègues, depuis de nombreux mois, nous venons régulièrement défendre des mesures temporaires de soutien en raison de la pandémie ainsi que des mesures de prolongation. C'est malheureusement encore nécessaire étant donné que la crise n'est pas encore derrière nous. La procédure de vaccination bat son plein et les chiffres sont encourageants. Nous commençons à entrevoir le bout du tunnel.

Néanmoins, des mesures de soutien s'avèrent encore indispensables. Bientôt, elles laisseront la place à des mesures de relance pour soutenir davantage les secteurs qui ont subi la crise plus durement que d'autres et/ou qui ont été contraints de fermer – et certains le sont toujours.

Nous sommes satisfaits de constater que notre proposition de loi visant à ne pas maintenir les accises sur les fûts de bière périmés a été intégrée.

Je vais me concentrer sur des articles traités par la commission des Affaires sociales. Je tiens à relever ici quatre mesures. Tout d'abord, les heures prestées par les étudiants durant le troisième trimestre n'entreront pas dans le contingent annuel de 475 heures. C'est une bonne chose pour les étudiants qui n'avaient pu travailler durant de longs mois mais aussi pour les secteurs qui en emploient régulièrement et pour lesquels cette main d'œuvre est évidemment la bienvenue. Je pense notamment au secteur horeca.

Deuxièmement, en ce qui concerne les travailleurs des titres-services, des mesures sont également prises afin d'assurer leur bien-être et leur sécurité au travail.

Troisièmement, il y a des mesures de soutien à l'égard du secteur hôtelier de la commission paritaire 302.

Le gouvernement a décidé une nouvelle fois de soutenir ce secteur en intervenant sur le montant de la cotisation annuelle qui finance les régimes des vacances annuelles. Une subvention de 110 millions d'euros sera par ailleurs octroyé à l'Office national des vacances annuelles.

Enfin, ce projet de loi prévoit une nouvelle réduction du groupe cible à l'attention des secteurs durement frappés par la crise mais qui démontrent une volonté de s'en sortir tout en soutenant l'emploi. Le dispositif prévoit une réduction des cotisations sociales à hauteur de 2 400 euros par trimestre pour maximum cinq travailleurs par unité d'établissement, pour autant qu'elles répondent à une série de modalités prévues. Il s'agit d'une mesure adaptée aux petites structures et aux PME, et c'est une bonne chose.

Chers collègues, ce dernier point marque aussi le début des mesures de relance que nous attendons tous impatientement.

Nous soutiendrons bien évidemment les mesures prévues dans ce projet de loi ainsi que les mesures de relance à venir.

13.06 Tania De Jonge (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik zal mij beperken tot het gedeelte dat betrekking heeft op sociale zaken, de artikelen 14 tot 28. Sinds maart 2020 wordt onze economie grotendeels aan banden gelegd. In de zomer waren er wel versoepelingen, waardoor er opnieuw inkomsten waren, maar in oktober werden we weer geconfronteerd met de sluiting van sectoren tot maart, april en zelfs mei afhankelijk van de sector. Voor alle duidelijkheid, de maatregelen waren nodig om de zware pandemie onder controle te krijgen.

Ze hadden ook een ongeziene economische impact op heel wat sectoren. Ze hakten er diep in. Zo had de horeca gedurende tien maanden geen inkomsten uit zijn activiteiten. Ook al was de steun, zowel federaal als regionaal, een welgekomen verademing, toch was die voor velen amper net genoeg om de vaste kosten te betalen. Zij hebben dan ook hun reserves moeten aanspreken.

Stilaan herstelt de economie en groeit het consumentenvertrouwen, wat natuurlijk positief is. Toch moeten we ons ervan bewust zijn dat we nog niet op het niveau van voor de crisis zitten en dat het bijgevolg nodig is om de tijdelijke steunmaatregelen te verlengen. De vaccinatiecampagne zit in een stroomversnelling en versoepelingen worden stapsgewijs ingevoerd. Dat is een goede zaak, maar zolang we nog niet verlost zijn van het virus, is voorzichtigheid geboden.

We kunnen ons dan ook volledig vinden in de voorgestelde tijdelijke steunmaatregelen. Voor de ondernemingen en sectoren die verplicht moesten sluiten, zoals de horeca, werden er specifieke maatregelen genomen, bijvoorbeeld de tijdelijke werkloosheid en de verlaging van de RSZ-bijdragen. De maatregel die de regering hier voorstelt, heeft tot doel bedrijven maximaal aan te moedigen om mensen aan te werven tijdens de economische heropleving. Indirect zal hiermee ook de transitie een duw in de rug krijgen. Terwijl de werkgelegenheid in een aantal sectoren niet zal herstellen tot het oude niveau, zal de crisis sommige andere sectoren juist een duw in de rug hebben gegeven.

Het gaat om een tijdelijke maatregel. Die is gezien de uitzonderlijke omstandigheden absoluut gerechtvaardigd.

Ook de vrijstelling van de jaarlijkse bijdrage van het vakantiegeld voor arbeiders in de horeca is een goede zaak; wij staan daar vanzelfsprekend helemaal achter. De werkgevers worden geacht de bijdrage te betalen tegen 31 oktober, maar hebben al maandenlang geen of amper inkomsten. Op die manier wordt een grote zorg van de horecaondernemers weggenomen. Er zijn immers genoeg andere problemen: velen kampen met ernstige financiële zorgen, heel wat van hun werknemers hebben inmiddels werk gevonden in andere oorden en het is moeilijk om er nieuwe te vinden, waardoor het niet gemakkelijk is om de activiteiten vlot herop te starten.

Hoewel de maatregel een hoge kostprijs heeft, is hij volkomen terecht. De noodzakelijk strenge maatregelen om het virus onder controle te krijgen, brachten heel wat bedrijven in de problemen. Het is dan ook belangrijk dat wij de bedrijven toelaten de moeilijke situatie het hoofd te bieden.

Wij zijn ook heel tevreden met de maatregel om de studentenarbeid voor het derde kwartaal voor alle sectoren te neutraliseren, waarbij er dus geen rekening moet worden gehouden met het opgelegde jaarcontingent. De moeilijkheden in vele sectoren om personeel te vinden dat flexibel inzetbaar is, zijn nog

niet van de baan. Het is dan ook goed dat de maatregel van toepassing is op alle sectoren.

Tot slot, terecht was er ook aandacht voor de werknemers actief in de dienstenchequebedrijven. Zij bevinden zich vaak in een heel kwetsbare situatie. Er zijn op dat vlak heel schrijnende verhalen, omdat klanten van dienstenchequebedrijven zich niet allemaal aan de regels houden. Zeker werknemers die op verschillende plaatsen werken, lopen tot op vandaag enorm grote risico's. Het is dan ook meer dan terecht dat ter zake extra maatregelen, weliswaar bijgestuurd door het Overlegcomité op zijn jongste bijeenkomst, worden opgelegd.

Wij zullen het wetsontwerp dan ook steunen.

13.07 **Melissa Depraetere** (Vooruit): Mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris, dank u voor uw aanwezigheid.

Ik wil toch nog even terugkomen op enkele discussies in de commissie voor Economie, ook los van onderhavig wetsontwerp, over de Unisonofactuur. Sommigen waren onwillig om de tussenkomst van 2020 voor dit jaar te herhalen. Daartegenover vonden wij het niet rechtvaardig dat onder andere de horeca, die zeven en een halve maand gesloten was, toch die factuur moest betalen, net zoals fitnesszaken, die meer dan zeven maanden gesloten waren, en kapperszaken, die vier maanden gesloten waren. Er waren er genoeg die moesten betalen voor muziek die uiteindelijk niet werd gedraaid.

Anderzijds was er wel de insteek – dit gold niet voor andere steunmaatregelen van het voorbije anderhalf jaar – dat we met een maatregel voor bepaalde sectoren die het moeilijk hebben gehad, misschien een sector die het ook moeilijk heeft, namelijk de cultuursector, de sector van de kunstenaars, zouden treffen. De twee zijn in dit verhaal wel fel met elkaar verbonden. In alle debatten daarover in de commissie voor Economie werd ervoor gewaarschuwd dat, als we morrelen aan de regeling betreffende Unisono, dat wel eens ten kosten van een andere sector zou kunnen zijn, sector die ook met heel veel moeilijkheden geconfronteerd wordt.

Ik meen, collega's, dat de voorgestelde oplossing die twee verzoent: een deel van de factuur wordt kwijtschelden maar niet ten koste van de cultuursector. Er is toch enig evenwicht, zoals ook oorspronkelijk in de commissie werd gevraagd.

Ik heb er altijd voor gepleit dat de betrokken bedrijven zelf iets meer zouden kunnen doen. De Nederlandse tegenhanger van Unisono heeft bijvoorbeeld toch meer inspanningen geleverd; dat was in ons land kennelijk niet mogelijk. Ik betreur nog altijd dat dat bij ons van bij de start niet mogelijk was en dat de regering na toch wel discussies een initiatief heeft moeten nemen.

Gelukkig is er een overheid die de sectoren die het al zo moeilijk hebben niet in de steek laat. De sectoren die als een van de eerste moesten sluiten en pas als een van de laatsten terug kunnen openen, zij het nog steeds zeer beperkt en niet op volle toeren. In dat verband wens ik op een aantal zaken te reageren die collega Van Lommel heeft gezegd, omdat ze mij verbaasden.

U zei dat de regering achterpoortjes zoekt om de getroffen sectoren te kunnen steunen. Ik vind dat te gek voor woorden. Ja, wij gaan die sectoren steunen. U kan daar achterpoortjes in ontwaren, maar ik schaam mij er niet voor dat de regering die sectoren steunt. Integendeel, gelukkig steunt de regering die sectoren.

Ik wou nog op een andere zaak reageren, mijnheer Van Lommel, dan kunt u nadien misschien op beide repliceren. U zegt dat de regering dat nog snel geregeld heeft om van het gezaag van de horecasector af te zijn. Dat is ook opmerkelijk, want ik herinner me uw uiteenzettingen waarin u de regering zelf vroeg om dat te doen. Ik herinner u aan het verslag van 17 maart waarin u de minister vraagt of er sprake is van een vermindering, opschorting of kwijtschelding van het jaarlijkse forfait en welke initiatieven de minister nu eigenlijk al genomen heeft. Volgens u had de minister dus niet genoeg gedaan om van het gezaag van de horecasector af te zijn. Wel, we kunnen u geruststellen, ze zullen ook bij u niet meer moeten komen zagen, want de minister heeft ervoor gezorgd dat er wel degelijk een oplossing komt.

Een laatste punt – en dat heeft me nog het meeste verwonderd – is dat u minister Dermagne zegt dat hij binnenkort met de beentjes in de lucht zal kunnen genieten van zijn verlof omdat hij het – hoera, hoera – heeft opgelost en dus op verlof mag. Ik vind die opmerking nogal ongepast. U maakt deze opmerking aan een minister die net voor een oplossing heeft gezorgd en die al maandenlang in overleg is met de

verschillende sectoren, niet alleen over dit dossier maar ook over vele andere. Hier komen zeggen dat hij nu met een gerust hart op verlof kan gaan, vind ik behoorlijk ongepast. Zeker wanneer we kijken naar wat u zelf al hebt gedaan. Wat is uw bijdrage tot de oplossing, behalve amendementen indienen om iets te schrappen? Dat laatste kan ik ook, maar misschien had u ook met een alternatief, met een eigen voorstel kunnen komen om het op te lossen. Ik vind uw opmerking dus nogal vreemd, mijnheer Van Lommel. U zult er ongetwijfeld nog op reageren, maar mijn eigen fractie dankt in elk geval de ministers hier aanwezig voor hun inspanningen voor de getroffen sectoren. Sectoren die het al meer dan een jaar bijzonder moeilijk hebben, wat ook de komende maanden waarschijnlijk niet zal veranderen.

13.08 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw Depraetere, u hebt blijkbaar weinig kennis over hoe de staatsstructuur in dit land in elkaar zit. Misschien moet u maar eens lessen staatsstructuur volgen. Wat ik heb gezegd over de achterpoortjes heeft niets te maken met bijvoorbeeld de horecasector of de fitnesscentra waarvoor de Unisono-factuur eigenlijk is blijven doorlopen en die nu een korting zouden krijgen. U hebt koste wat het kost de cultuursector op een of andere manier willen helpen, wat ik u natuurlijk niet kwalijk neem. Ik spreek over achterpoortjes omdat u eigenlijk in gesprek had moeten gaan met de Gewesten, die wel bevoegd zijn tot het verlenen van steun aan vennootschappen, bedrijven, activiteiten en dergelijke. Daar ligt de oplossing van het hele verhaal, maar daar zit u natuurlijk niet in de meerderheid. Daar zijn geen groenen en socialisten die altijd maar terugkomen op de cultuursector en u hebt dan hier maar iets gevonden.

De minister heeft in de commissie overduidelijk gezegd dat de federale overheid schade berokkend heeft aan die artiesten en dat het dus hun recht is om die schade te vergoeden. Dat houdt totaal geen steek, want dat houdt geen rekening met de bevoegdheidsverdeling in dit land. Dat is net hetgeen waar ik het over had.

Ik heb inderdaad meermaals gepeild bij de minister naar het overleg dat plaatsgevonden heeft rond de Unisono-facturen en dergelijke. Dat lijkt me vrij logisch. Ik heb nooit beweerd dat de oplossing van de minister moet ingaan tegen de bevoegdheidsverdeling in dit land. Daar gaat het bij mij om. Ik heb daarstraks gezegd dat de KB's rond de billijke vergoeding er nog altijd zijn. Die zullen ook betaald moeten worden. Eigenlijk geeft u die ondernemers een aalmoes, want ze hebben bijzonder veel maanden hun activiteiten moeten opschorten. Het gaat hier tot vijf maanden maximum. Ik begrijp dat dat een geste is die u wil doen, maar dan had u ook naar de volledige factuur moeten kijken en tegelijkertijd het hele verhaal van de producenten moeten meenemen in dit wetsontwerp. Dat hebben jullie niet gedaan.

Zelfs juridisch gezien zit dit wetsontwerp niet correct in elkaar. Mag ik dat vanuit de oppositie nog zeggen? Mag het gezegd worden, als wetgeving niet goed is? De Raad van State heeft gesteld dat de tekst van het wetsontwerp indruist tegen de staatsstructuren. De heer Van Hecke, voorzitter van de commissie en ook jurist, had het lef om in de commissie te zeggen dat betrokkenen hun zaak dan maar voor het Grondwettelijk Hof moeten brengen. Is dat de manier waarop het Parlement moet omgaan met die artiesten? Gaat u op die manier die mensen geld toestoppen, als morgen misschien iemand naar het Grondwettelijk Hof stapt, waardoor het misschien gedaan is met vergoedingen uit uw pot van 19 miljoen euro?

Wees nu zelf toch eens serieus, wees eerlijk met uzelf. Wees eerlijk met hoe dit land in elkaar zit, en dan krijg je dat niet. Eigenlijk hoeven wij een dergelijk debat niet eens te voeren. Ik heb ook nooit beweerd dat ik de artiesten niets gun. Daarnet heb ik al heel duidelijk mijn steun uitgesproken, maar toekenningen moeten wel gebeuren vanuit het juiste niveau.

De **voorzitter**: Mevrouw Depraetere, vraagt u nog het woord?

13.09 Melissa Depraetere (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, we gaan het debat uit de commissievergadering niet overdoen. Ik veronderstel dat minister Dermagne op het advies van de Raad van State nog zal terugkomen.

Mijnheer Van Lommel, u kunt continu hetzelfde aanhalen, maar de minister heeft ook wel al duidelijk geantwoord dat hij wel bevoegd is en dat hij wel kan zorgen voor steun voor die sectoren als dat van op andere niveaus niet gebeurt. Hier gebeurt het in elk geval wel, gelukkig voor de sectoren die al zo lang getroffen zijn.

13.10 Catherine Fonck (cdH): Madame la présidente, messieurs les ministres, en pratique, nous soutenons un certain nombre de mesures contenues dans ce projet de loi. Je voudrais toutefois évoquer deux points.

Tout d'abord, en ce qui concerne le secteur de la culture et plus particulièrement le secteur de la musique, vous n'ignorez pas qu'il est structuré autour des auteurs, des artistes et des producteurs. Vous avez fait le choix, manifestement volontairement, de laisser complètement de côté les producteurs. Nier leur existence, nier leur contribution dans la richesse musicale en Belgique - ce sont quand même les producteurs et les labels qui sont les premiers investisseurs dans les nouveaux talents -, nier aussi les difficultés auxquelles ils ont été confrontés dans cette crise économique majeure, avec notamment des pertes importantes de rémunération, tout cela me paraît totalement incompréhensible et par ailleurs non justifié.

En effet, l'argument du gouvernement selon lequel il s'agirait ici d'aider des personnes physiques ou des entreprises individuelles ne tient pas la route. Il y a évidemment des producteurs qui sont des personnes physiques ou des entreprises individuelles. Par conséquent, ce point de votre projet de loi est problématique pour nous.

L'autre point que je voulais évoquer et qui a fait l'objet d'une discussion en commission concerne le volet des affaires sociales. Il s'agit de la manière avec laquelle le gouvernement procède à deux catégories d'aide, particulièrement pour ce qui concerne le fameux palier de 50 % de perte qui a été décidé pour l'octroi de la réduction des cotisations sociales. On est dès lors dans ce système, soit, à 1 ou 2 % près du bon côté et on peut alors bénéficier d'une réduction des cotisations sociales clairement plus importantes.

Soit, on est à 1 ou 2 % du mauvais côté et c'est une aide qui est nettement inférieure. Vous avez, là aussi, trouvé un argument qui ne tient pas la route à mes yeux. Vous invoquez le fait que, s'il y avait plusieurs paliers, ce serait trop complexe. Franchement, vous vous cachez derrière la complexité alors que le système binaire tel que vous l'avez conçu avec un seul palier pour cette réduction des cotisations sociales présente de telles différences, singulièrement pour les petites entreprises et pour les indépendants. Jamais, je n'aurais évoqué un système à 50 ou 100 paliers mais il y aurait eu beaucoup plus d'équité avec un système par exemple à 4 ou 5 paliers au maximum. Il aurait permis de prendre en compte la réalité diverse des uns et des autres et d'apporter des aides beaucoup plus conformes à la réalité et au vécu de terrain.

En la matière, nous considérons que l'iniquité est trop importante pour ne pas en tenir compte. L'argument de complexité, alors qu'on pouvait faire non pas plus complexe mais nettement plus équitable, n'est pour nous pas recevable. Notre soutien sera donc partiel. Nous nous abstenons dès lors sur ce projet. Je vous remercie.

13.11 François De Smet (DéFI): Messieurs les ministres, chers collègues, nous avons indiqué à plusieurs reprises que nous continuerons à soutenir toutes les mesures permettant d'atténuer les conséquences sanitaires, mais aussi socioéconomiques et financières, liées à la pandémie. Je ne vais pas refaire les discussions qui ont eu lieu en commission mais simplement m'arrêter sur deux ou trois points.

Premièrement, en ce qui concerne les mesures de compensation pour les auteurs et artistes afin de compenser la perte de revenus en raison du coronavirus, nous les soutenons pleinement. Nous souscrivons aux aides sociales uniques destinées à compenser partiellement - mais de manière significative - les pertes de revenus provenant des droits d'auteur, des droits voisins de certaines formes d'exploitation telles que l'annulation d'événements et de spectacles vivants, les représentations théâtrales ou d'opéras et autres fermetures obligatoires.

Ces quelque 19 millions d'euros financés par le budget de l'État fédéral, et dont l'enveloppe sera répartie entre les cinq sociétés de gestion, au prorata des pertes subies en 2020, seront les bienvenus pour les auteurs, artistes, interprètes et exécutants dont les pertes de revenus ont été considérables durant toute l'année écoulée, déjà cartographiées, et celles déjà connues de l'année en cours. Ils ont payé un lourd tribut à la crise, et il est important qu'ils ne soient pas oubliés.

Un autre point à mettre en évidence est le fait du geste commercial à l'égard d'Unisono pour tous les secteurs qui ont été contraints de fermer à la suite des mesures sanitaires, tels que l'horeca ou les salles de fitness, et qui devaient payer des droits pour de la musique qu'ils ne diffusaient pas. Il est aussi important que vous ayez, dans ce projet de loi, considéré que les montants perçus par les bénéficiaires dans le cadre de ce régime ponctuel d'aide ne pourront être déduits du montant journalier de l'allocation de chômage versée auxdits bénéficiaires.

Je m'interroge quand même quant à la portée de l'avis de la section législation du Conseil d'État, qui dénie

toute compétence à l'autorité fédérale en la matière, en dépit du fait que vos justifications juridiques, conçues comme une contrepartie du préjudice subi par les ayants droit du fait de l'application des mesures sanitaires décidées par le gouvernement, qui assume dommages et préjudices causés, sont *a priori* convaincantes. Vous l'avez indiqué vous-même: le risque zéro, à savoir l'annulation de ce volet de la loi par la Cour constitutionnelle, n'est pas exclu. Il est honorable que l'autorité fédérale affirme de manière assertive dans les travaux parlementaires qu'elle ne sollicitera jamais le remboursement des aides accordées dans ce cadre.

Deuxièmement, nous saluons la volonté du gouvernement d'introduire dans ce projet de loi des mesures visant à stimuler la relance et le taux d'emploi. Après la mise en place de mesures limitant les conséquences économiques liées à la pandémie, telles le chômage temporaire ou le report de cotisations sociales, il nous semble primordial de penser à la reprise en adoptant des mesures de soutien ciblées. À titre d'illustration, la réduction des cotisations ONSS de 2 400 euros par trimestre et par travailleur permettra à de nombreux employés gravement touchés par la pandémie de bénéficier d'une bouée d'oxygène supplémentaire.

À cet égard, nous suggérons de prévoir une progressivité beaucoup plus importante dans la réduction des cotisations, afin d'éviter une trop grande disparité entre bénéficiaires.

Nous saluons enfin l'adoption de mesures ciblées pour l'horeca. Depuis le début de la crise sanitaire, ce secteur est l'un des plus durement touchés. Je rappelle qu'il représente plus de 57 000 entreprises et près de 120 000 travailleurs. Il constitue un pan de notre économie qui attire, par ailleurs, une main-d'œuvre de plus en plus jeune.

En conclusion de mon intervention, si nous soutenons l'ensemble de ce projet, nous nous interrogeons sur la trajectoire budgétaire à long terme et la mise en place, dans le même temps, de mesures structurelles permettant de la maintenir. S'il est nécessaire de soutenir tant les travailleurs que les employeurs impactés par la crise, il est tout aussi important que notre pays conserve des finances publiques saines. Il ne s'agit dès lors pas d'ouvrir des robinets sans en mesurer les conséquences à long terme. Nous resterons vigilants sur ce dernier point.

13.12 Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw de voorzitter, heren ministers, collega's, in de voorbije coronaperiode werden heel wat maatregelen genomen. Ik zal het specifiek hebben over de RSZ-korting die wordt gegeven in dit wetsontwerp en die werd besproken in de commissie voor Sociale Zaken. In de coronaperiode werden heel wat maatregelen genomen die in principe de werkloosheid financieel ondersteunen. In heel wat gevallen was of is dat nodig gedurende een bepaalde periode. Natuurlijk is het een dunne grens tussen werkloosheid en inactiviteit in het algemeen, om die mensen die gedwongen zijn tot inactiviteit te ondersteunen, dan om mensen in die inactiviteit te bestendigen. Stilaan moeten we tot de conclusie kunnen komen dat we het omslagpunt naderen, als we het al niet hebben bereikt.

Bij elke steunmaatregel inzake corona die in de commissie en in plenaire vergadering werd besproken, heb ik altijd gepleit voor zo fijnmazig mogelijke maatregelen omdat die zeer gericht en doelmatig moeten zijn. Deze RSZ-korting heeft in beginsel tot bedoeling een ondersteuningsmaatregel te zijn om in plaats van werkloosheid tewerkstelling te stimuleren. Met dat principe zijn we natuurlijk heel erg blij. Voor werkgevers die vertrekken vanuit een situatie met een sterk omzetverlies de voorbije maanden, kan dit effectief een meerwaarde betekenen. Toch kan ik mij niet van de indruk ontdoen dat de voorliggende én heel breed toepasbare steunmaatregel om de tewerkstelling te stimuleren, voor een deel de remedie is voor heel wat andere maatregelen van de voorbije maanden die net het tegenovergestelde hebben beoogd en ook wel bereikt, namelijk inactiviteit.

Om een pandemie te kunnen beheersen, moet op een bepaald ogenblik het debat worden gevoerd over welke maatregelen nuttig kunnen zijn om de pandemie in te dijken. Dat begrijp ik. Inactiviteit gedurende een bepaalde periode kan daar in bepaalde mate een onderdeel van uitmaken. Ik heb vandaag een collega horen spreken over "die noodzakelijke maatregelen". Het is niet de eerste keer dat ik het zeg: de noodzakelijkheid van de maatregelen is nooit echt ten gronde het voorwerp van debat geweest.

Dat werd aangenomen. Het was de *pensée unique* en is dat voor een groot deel nog altijd. Ik vind dat daar in de voorbije maanden onvoldoende kritisch mee is omgegaan.

Ik maak graag nog een algemene beschouwing: wat het sociaal-economische betreft, gaat het niet over een crisis als gevolg van het coronavirus, maar wel als gevolg van de coronamaatregelen. Een vraag die wij

daarbij moeten stellen is of die crisis eerder een gevolg is dan wel de oorzaak. Ik denk dat een aantal van de maatregelen die genomen is, de oorzaak zijn van de inactiviteit die wij nu moeten proberen te bestrijden met een RSZ-korting voor het derde kwartaal. Sommige sprekers beweren dat de N-VA bedrijven of ondernemers geen steun gunnen. Dat doen we wel, maar het is niet onze taak om economische actoren gunsten te verlenen. Het is onze taak om maatregelen te nemen die hun een dienst bewijzen. Er is een groot verschil tussen iemand iets gunnen en iemand een dienst bewijzen. Het moet de bedoeling zijn mensen een dienst te bewijzen.

Ik heb ook gezegd dat het toepassingsgebied van de maatregel wat ons betreft veel te breed is. Hij is eigenlijk al van toepassing op werkgevers die met een relatief beperkte stijging – in een aantal gevallen slechts 10 % van het arbeidsvolume – al een RSZ-korting kunnen krijgen. De maatregel houdt geen rekening met de impact van de coronacrisis op specifieke sectoren of met het omzetverlies van de werkgever. Het volstaat dat men nu amper 10 % meer mensen aan het werk heeft dan enkele maanden geleden. Ik denk dat dit in heel veel sectoren vandaag niet echt zo moeilijk is. De lat ligt dus eerder laag voor een zeer breed toepasbare RSZ-korting.

Deze steunmaatregel, een maatregel gericht op het stimuleren van activering – men zegt toch dat hij daarvoor is bedoeld – moet veel fijnmaziger zijn. Dat is een vorm van rechtvaardigheid, maar is vooral ook een manier om de economische actoren een dienst te bewijzen. Ik verklaar mij nader. Ik heb in de commissie gevraagd, mijnheer de minister, waarom u de maatregel niet fijnmaziger hebt gemaakt dan vandaag het geval is, want hij is toch zeer breed toepasbaar, waardoor heel wat bedrijven en sectoren die dat eigenlijk niet nodig hebben, een RSZ-korting zullen krijgen.

We kunnen de verschillende sectoren niet over dezelfde kam scheren. Een aantal sectoren heeft gebloed en het echt moeilijk gehad. Die mogen we niet teloor laten gaan. Dan moet men het debat voeren over de manier waarop dit het best aangepakt wordt. Er zijn echter ook sectoren die helemaal niet zo slecht hebben geboerd, maar die door slechts 10 % meer activiteit en meer tewerkstelling te creëren in vergelijking met enkele maanden geleden, toch al de RSZ-korting kunnen krijgen.

Dit kan het perverse effect hebben waarbij werkgevers die er alles aan gedaan hebben om zoveel mogelijk mensen aan de slag te houden ondanks hun omzetverlies, eigenlijk minder RSZ-korting zullen krijgen dan degenen die al vrij makkelijk zijn overgestapt naar tijdelijke werkloosheid. Er waren misschien wel alternatieven. Ik zal niet iedereen over dezelfde kam scheren. Er zijn immers bedrijven die geen keuze hadden, laat dat duidelijk zijn. Het is een debat dat nuance verdient. Maar dat zijn een aantal zaken die we moeten vermijden, en dat gebeurt hier helemaal niet.

Ik heb u gevraagd, mijnheer Vandenbroucke, waarom die maatregel niet fijnmaziger is. Wat ik heel erg waardeer aan u, is dat u rechttoe rechtaan zegt waar het op staat, als ik u een vraag stel. Niet al uw collega's doen dat even vaak. U doet dat wel en dat waardeer ik heel erg. U heeft gezegd dat het inderdaad klopt dat de kans zeer reëel is dat een aantal bedrijven of sectoren de RSZ-korting zal krijgen waar ze dat strikt genomen niet nodig heeft. De reden waarom u die generieke maatregel neemt, is eigenlijk uw vrees om in problemen te komen met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met andere woorden onrechtmatige staatssteun.

Ik moet zeggen dat ik verwonderd was, niet door uw transparantie ter zake, maar wel omdat dat effectief de reden blijkt te zijn. U zegt in feite met zoveel woorden dat het hier inderdaad gaat om staatssteun waarvan u denkt dat hij eigenlijk niet toegestaan en geoorloofd is, maar u omzeilt die regel door steun toe te kennen aan sectoren en bedrijven die hem eigenlijk niet nodig hebben.

Dat vind ik vrij straf, vooral omdat de regels rond staatssteun ertoe strekken om een goedwerkende markt te hebben. Die is vooral gediend met een eerlijke concurrentie. Daar gaat het natuurlijk over. Dat brengt me terug bij het punt dat het onze bedoeling niet moet zijn om bedrijven en sectoren iets te gunnen, maar om hen een dienst te bewijzen. Dat doet men vooral door ervoor te zorgen dat alle noodzakelijke voorwaarden vervuld zijn om een goedwerkende markt mogelijk te maken.

Dat doet men echter niet, door net het tegenovergestelde te doen van wat hier gebeurt, namelijk een maatregel te treffen die blijkens uw antwoord in de commissie bestaat uit ongeoorloofde staatssteun die de facto leidt tot een minder goed werkende markt en de eerlijke concurrentie onder druk zet. Daarmee bewijzen wij ons economisch weefsel geen dienst. Daarom is mijn pleidooi het voorbije jaar altijd geweest, wanneer het over coronasteunmaatregelen gaat, en is het nu opnieuw dat fijnmazige maatregelen worden

getroffen. Dat is hier echter niet het geval.

Dat is ook ons fundamentele bezwaar tegen de artikelen waarover het hier gaat, namelijk de RSZ-korting. Wij hebben er geen probleem mee dat er gerichte steun is voor de bedrijven en sectoren binnen een bepaald tijdbestek. Die maatregelen moeten immers ook binnen een bepaald tijdskader gelden. Zij kunnen niet te eeuwigens dage voortduren. Wij kunnen echter niet instemmen met maatregelen die een loopje nemen met de regels, niet omdat de regels een doel op zich zijn, maar omdat zij een garantie moeten zijn voor een goed werkende markt. De N-VA doet niet mee aan maatregelen die onder het mom van economische steun net de werking van de markt onder druk zetten. U kan ons dat ook niet kwalijk nemen.

Dat is de essentie van het verhaal. Ik heb dat ook in de commissie aangegeven en ik herhaal het nu. Wij moeten werk maken van fijnmazige maatregelen. Het debat over de noodzakelijkheid van deze of gene beperkende maatregelen in ons economisch landschap is het vorige jaar nooit gevoerd. Was de opgelegde inactiviteit altijd wel nodig of niet? Het was not done om dat hardop zelfs maar in vraag te stellen.

Heel wat debatten die hier moeten kunnen worden gevoerd, zijn niet gevoerd, wat ons in een situatie zoals vandaag brengt. Met de voorliggende RSZ-korting zullen wij op macroniveau ons economisch weefsel geen dienst bewijzen. Het is nu stilaan tijd voor een exitscenario voor onze economie.

In het derde kwartaal moet en zal, zoals de voorbije weken en maanden is gebleken, de economie in ons land immers aantrekken. Het derde kwartaal wordt echter niet benut of aangegrepen om minstens al een aanzet te geven tot de exit, ook uit de steunmaatregelen, die wij zullen steunen zolang ze nodig zijn. Wij kunnen ons echter niet van de indruk ontdoen dat ze in bepaalde gevallen inactiviteit in stand houden. Dat kan echt niet de bedoeling zijn. In dat geval blijven wij immers hangen in een crisis die wij naderhand meer veroorzaken dan oplossen.

Ik wil dan ook pleiten voor een exitscenario van de sociaal-economische steunmaatregelen, we moeten de handen aan de ploeg slaan, want wij missen hierdoor het derde kwartaal, wat eigenlijk het kwartaal bij uitstek is om een begin te maken met de exit uit de coronastrategie. Dit is een gemiste kans van de regering.

13.13 **Leslie Leoni** (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, je ne compte pas être très longue, mais je tenais tout de même à m'adresser à vous pour souligner l'importance du projet qui nous est soumis aujourd'hui.

Il est clair qu'il nous faudra encore du temps pour réaliser toute l'ampleur des dégâts causés par cette pandémie. On pense d'abord à ceux qui sont partis trop tôt et à leur famille, ainsi qu'à ceux dont la situation fragile ou précaire s'est aggravée, et à tous ceux qui ont vu leurs revenus parfois intégralement disparaître dans des secteurs créateurs de lien social.

Parmi ceux-là, il y a les artistes. Nous avons été privés pendant plus d'une année de prestations en public, une année sans être en contact direct avec ceux qui partagent avec nous autant d'émotion que de réflexion. Si les conséquences de cette privation sont difficilement quantifiables aujourd'hui, il n'y a pas de doute que le spectacle vivant, parce qu'il nous oblige à lever nos têtes de ce quotidien, a manqué à la cohésion sociale. Il ne faudrait pas croire que ce secteur se remettra naturellement et seul sur pied dès que les restrictions seront levées, même si chaque secteur a eu énormément de créativité pour essayer de reprendre la vie, petit à petit, en fonction des consignes sanitaires. Les dégâts sont lourds et si on ne fait rien, ils pourraient durer encore longtemps. C'est un danger pour les artistes mais aussi pour la société dans son ensemble.

C'est pour cette raison que le projet de loi du ministre Dermagne qui nous est soumis aujourd'hui est particulièrement important. Il permet de réparer, au moins partiellement, le dommage causé aux artistes à cause des multiples restrictions qui leur ont été imposées.

C'est un juste retour des choses envers un secteur qui se relève. C'est autant un besoin pour eux que pour le reste de la société. C'est aussi une réponse très concrète du ministre Dermagne à l'opposition entre les artistes et ceux qui ont été contraints de fermer leur commerce.

Il n'y a plus de temps à perdre. Nous devons voter dès aujourd'hui ce projet de loi. Toute manœuvre pour retarder son adoption serait, pour moi, irresponsable. Ne nous y trompons pas: derrière les arguments communautaires de certains, il y a, avant tout, une hostilité traditionnelle à l'égard d'un secteur qui porte un message universel aux antipodes des idéologies identitaires et régionalistes.

Monsieur le ministre, vous pouvez donc compter sur le soutien de mon groupe, qui votera en faveur de votre projet de loi.

13.14 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame la présidente, je souhaiterais, tout d'abord, remercier les intervenants notamment de l'opposition.

Le débat sur ce projet en commission a été utile et les discussions qui viennent d'avoir lieu sont une bonne synthèse des points de vue qui y ont été exposés.

Je voudrais revenir sur deux éléments qui ont été évoqués tantôt par Mme Fonck, tantôt par M. Anseeuw.

Je ne dis pas qu'un débat ne peut pas avoir lieu. Ce n'est pas une question binaire. Il n'y a pas de vérité absolue dans un sens ou un autre.

Il est vrai, madame Fonck, qu'on pourrait nuancer le système des paliers. Il est ici question d'un seul palier, ce qui est peut-être un peu brutal, comme vous le dites. Mais dès le moment où on intègre un palier, voire plusieurs paliers supplémentaires, les choses deviennent vraiment plus compliquées. On a débattu de la question avec l'ONSS qui est responsable de l'implémentation pratique. Je ne veux pas me cacher derrière lui, mais, selon celui-ci, le système à l'examen complique déjà les choses car il n'était pas initialement prévu.

Quoi qu'il en soit, nous préférons ne pas trop compliquer les choses, même si cela a été une option. Pour ce qui me concerne, je préfère défendre le projet tel quel, en espérant qu'il est assez transparent pour ceux qui veulent comprendre le mécanisme. Il faut savoir que l'introduction de plusieurs paliers complique la situation au niveau de l'exécution pratique, mais c'est aussi plus compliqué à comprendre.

Mijnheer Anseeuw, u zei dat een toename van de tewerkstellingsgraad met 10 % volstaat om steun te krijgen. Ik wil dat nuanceren. Die 10 % geldt voor de grote bedrijven. Ik verwijs naar het vorige debatje met mevrouw Fonck. De complexiteit zit in het feit dat men een onderscheid maakt in de omvang van het bedrijf.

Een toename met 10 % van de tewerkstelling is een criterium voor grote bedrijven die 500 mensen tewerkstellen. Er moeten bovendien minstens 100 mensen bij komen. Dat is een aanzienlijke tewerkstellingsexpansie. Dat is geen klein beetje.

Dit ter aanvulling van wat u zegt over die 10 %. Het gaat over 10 % op een grote massa met een minimale drempel. De totale toename in absolute termen moet gelijk zijn aan 100. Dat is dus een belangrijke toename van de tewerkstelling.

Wij hebben gekozen voor een generieke maatregel. Ik ben u dankbaar voor de vriendelijke woorden aan mijn adres, want ik probeer de dingen inderdaad te zeggen zoals ze zijn, maar ik ben ook wel iets genuanceerder geweest.

Ik heb in de regering met mijn bevoegde collega's gepleit voor een generieke maatregel en heel bewust niet voor een maatregel die administratief afgelijnd zou zijn of waarbij men bepaalde sectoren zou privilegiëren.

Het gaat hier over relance. We zijn dus voorbij aan de vraag welke specifieke sectoren en hun toeleveranciers door sluitingen werden getroffen. We zitten nu in een breder paradigma. We willen een relance met een generieke maatregel voor bedrijven die hier en nu expansief zijn inzake het aanwerven omdat we daaraan hier en nu een boost willen geven.

Dan heeft men twee keuzes. Het paradigma van wat ik industriepolitiek heb genoemd, met name *pick the winners*. Men zegt dan: die sectoren vinden we interessant en andere vinden we niet interessant. Ik ben daar niet per se tegen, maar op *pick the winners* is de voorbije 20 tot 30 jaar veel kritiek gekomen, omdat men zich kan vergissen en omdat de overheid niet alwetend is.

Als men een boost aan de hertewerkstelling wil geven, neemt men beter een generieke maatregel die men niet op basis van sectoren definieert.

Ik heb eraan toegevoegd dat we een probleem zouden krijgen met de Europese Unie als we er bepaalde sectoren uit zouden pikken. Dat zou immers selectieve staatssteun zijn. Volgens mij betekent dit ontwerp

echter geen selectieve staatssteun, dus ook geen ontwrichting van de markt. Het doen niet aan *pick the winners*, we maken immers geen sectorale keuzes, het is dus geen selectieve steun. In die zin is het geen overheidsinterventie die ontwrichtend inwerkt op de marktmechanismen. Het betekent wel steun voor wie expansief handelt inzake tewerkstelling.

Ik geef grif toe dat dit geen zwart-witdiscussie is, elk voordeel heeft immers zijn nadeel. Het nadeel van dit soort beleid is dat een werkgever die tegen heug en meug zijn tewerkstelling hoog heeft gehouden niet veel plezier zal hebben aan de maatregel. Aan de andere kant mag u niet vergeten dat we uit een periode komen waarin het voor een werkgever gemakkelijk was om tijdelijke werkloosheid in te roepen. Men werd daar ook helemaal niet scheef voor bekeken. Wie de tijdelijke werkloosheid heeft gebruikt en mensen nu terug effectief aan het werk zet, die profiteert van de maatregel. Dat zal dus voor veel mensen gelden.

De idee dat werkgevers die tegen heug en meug hebben geprobeerd hun mensen aan het werk te houden gestraft worden, terwijl we alle werkgevers de kans hebben gegeven om vrij soepel om te gaan met tijdelijke werkloosheid, zou ik dus aanzienlijk willen nuanceren. We hebben daar een interessant debat over gevoerd maar ik zou het ontwerp toch willen behouden zoals het voorligt.

13.15 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, mesdames et messieurs les députés, je vous remercie pour ces échanges qui, comme Frank Vandembroucke l'a dit, et en tout cas en ce qui me concerne, sont conformes aux échanges que nous avons eus en commission de l'Économie sur ce projet de loi, et plus spécifiquement sur le soutien aux artistes.

Je voudrais tout d'abord dire qu'il ne s'agit pas dans mon chef d'une volonté de passage en force et de trouver un moyen d'aider les artistes parce que ce sont des artistes et parce qu'étant de gauche, je serais plus proche de ceux-ci. Non, c'est la volonté de répondre à des questions.

U vroeg mij week na week een oplossing te vinden. Dat is wat wij hier hebben gedaan, meen ik.

Ce n'est pas une solution parfaite, c'est une solution partielle et, on l'a dit dès le début, c'est une compensation d'une partie des pertes des droits d'auteurs et des droits voisins pour les artistes, qui ont été particulièrement impactés par cette crise.

Wat de bevoegdheidsverdeling betreft, wil ik herhalen wat ik in de commissie heb gezegd. Ten eerste, ik respecteer net als mevrouw Van Bossuyt, de heer Van Lommel en andere collega's maar al te zeer de bevoegdheden van de verschillende niveaus en vooral van de deelstaten.

Ten tweede hebben wij het advies van de Raad van State niet naast ons neergelegd. We hebben de memorie van toelichting aangevuld met de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie betreffende de reprografie en het kopiëren voor privégebruik. Wat het kopiëren voor privégebruik betreft, wordt in het Padawanarrest C467/08 in de punten 30 en 40 bepaald dat de lidstaten die besluiten de uitzondering voor het kopiëren voor privégebruik in nationale wetgeving op te nemen, verplicht zijn te voorzien in de betaling van een billijke compensatie, die moet worden beschouwd als compensatie voor het door de auteur geleden nadeel. In punt 30 van het SAWP-arrest C37/16 wordt dezelfde logica toegepast met betrekking tot reprografie. In beide gevallen is de schadevergoeding de tegenprestatie voor een verlies dat is veroorzaakt door een besluit van de overheid. Evenzo is de compensatie een tegenprestatie voor de schade die de rechthebbenden lijden ten gevolge van de toepassing van gezondheidsmaatregelen.

À nouveau, je le répète, ce qui est proposé ici s'inscrit dans le cadre de la jurisprudence constante de ces deux arrêts bien connus de la Cour de justice de l'Union européenne. Par conséquent, nous n'avons pas balayé d'un revers de la main l'avis du Conseil d'État; nous y avons répondu en complétant l'exposé des motifs de manière précise.

Effectivement, le risque zéro n'existe pas. Je ne vais pas vous le cacher. Il se pourrait qu'un recours soit introduit sur la base de la répartition des compétences. Mais je ne vois pas qui aurait intérêt à introduire ce recours.

Par ailleurs, comme je l'ai dit en commission, il va de soi que, s'agissant d'une mesure de soutien comme celle-là, il n'est absolument pas dans l'intention du gouvernement de solliciter un quelconque remboursement de ces aides. C'est un engagement que nous avons pris. C'est une mesure limitée dans le temps.

Het is een beperkte, gerichte en eenmalige maatregel.

Il faut l'envisager de la sorte. Vous avez été nombreux à m'interroger semaine après semaine sur les solutions que je pouvais apporter à la situation des artistes et à celle des commerces fermés qui devaient payer cette contribution aux sociétés de gestion de droits.

Voilà la solution que nous avons trouvée après avoir cherché et négocié dans un cadre institutionnel compliqué. Je pense que la réponse apportée aujourd'hui est temporaire, unique. J'espère que nous n'aurons plus à devoir prendre de telles mesures de soutien et que nous pourrons rapidement nous inscrire dans une logique d'*exit strategy* avec un retour à la normale.

Nous savons aussi que des mesures d'aide supplémentaires seront encore nécessaires. Je fais le tour des entreprises, je bats le terrain jour après jour et je peux vous assurer que la situation des entreprises, d'un point de vue microéconomique, secteur par secteur, est encore préoccupante à bien des égards.

S'agissant de questions plus spécifiques, pourquoi avons-nous exclu les producteurs? C'est Mme Fonck qui a posé cette question.

Mevrouw Van Bossuyt en de heer Van Lommel stelden die vraag eveneens.

D'abord, nous sommes attentifs à la répartition des compétences, quoi que vous puissiez en penser. De plus, s'agissant de sociétés de production, le soutien que nous leur aurions apporté aurait, de manière certaine, consisté à marcher sur les plates-bandes d'autres niveaux de pouvoir – en l'occurrence, les Régions. Ensuite, il faut savoir que les sources de revenus de producteurs – je pense notamment à SIMIM – ont été moins affectées que celles des auteurs, et ce, pour plusieurs raisons. Tout d'abord, le *streaming* n'a jamais été autant utilisé que pendant la crise sanitaire. Une dernière étude évoque ainsi une augmentation de près de 20 % au cours de l'année 2020. Par ailleurs, le *streaming* rapporte beaucoup plus aux producteurs et quasiment rien aux interprètes. C'est donc aussi une question de justice, d'équité, car il fallait également tenir compte des spécificités des situations.

Vous m'avez aussi interrogé sur les différents mécanismes d'obtention d'une indemnisation partielle. Cela peut sembler complexe, mais c'est parce que la situation et le travail des artistes le sont. Du reste, à travers tout le travail poursuivi au sujet de l'évolution du statut d'artiste, nous voyons que les réalités sont diverses et variées. Pour cette raison, nous avons recouru à plusieurs critères et mécanismes d'indemnisation.

S'agissant de votre question relative aux non-affiliés, je répète qu'ils pourront bénéficier du système de soutien sur la base d'une preuve du dommage. Il leur reviendra donc de prouver le dommage subi. Quant au forfait, il est prévu dans le cas d'une impossibilité d'apporter une telle preuve. C'est aussi pourquoi nous avons tenu à intégrer ce dispositif.

Par ailleurs, il est exact qu'indépendamment de la crise du covid, des prestations live ont pu être moins nombreuses en 2020 qu'en 2019. C'est la raison pour laquelle nous avons prévu plusieurs mécanismes d'indemnisation, y compris pour un concert ou une pièce de théâtre qui auraient été annulés.

Il a aussi été question de l'abandon du tiers-payant. Nous n'avons pas souhaité y recourir pour deux raisons. Tout d'abord, un tel mécanisme aurait pu être assimilé à une aide d'État et, dès lors, être sanctionné par l'Union européenne. Ensuite, plusieurs autres mesures de soutien ont été prises à destination des entreprises, en particulier dans le domaine de l'horeca.

Nous avons aussi voulu faire en sorte qu'un geste commercial puisse être accordé aux entreprises fermées. Le retour du terrain et des négociations sur la base de contacts pris avec l'UCM et l'UNIZO nous indiquent que les choses vont dans la bonne direction. Croyez bien que j'y serai attentif! Il importe que cette ristourne soit octroyée.

À la question concernant la ristourne pour Unisono et pas pour SIMIM et PlayRight, j'ai donné la réponse en commission. Il existe chez SIMIM et PlayRight un tarif saisonnier qui peut être sollicité et qui tient compte des périodes d'ouverture et de fermeture. Un prorata peut être demandé. Nous avons indiqué à SIMIM et PlayRight que dans les factures Unisono 2021 qui sont en cours d'envoi, figure de manière explicite la possibilité de demander l'application de ce tarif saisonnier pour pouvoir bénéficier d'un tarif au prorata des

mois d'ouverture et/ou de fermeture.

Madame la présidente, mesdames et messieurs les parlementaires, ce sont les éléments de réponse que je souhaitais vous apporter aujourd'hui.

13.16 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de minister, wij hebben voor verschillende punten een andere interpretatie. Onze belangrijkste bezorgdheid is het bevoegdheidsaspect. Collega Houtmeyers heeft meermaals vragen gesteld over de Unisonofactuur. Wij hebben er inderdaad meermaals op aangedrongen dat u een oplossing zou vinden, maar dat betekent natuurlijk niet dat wij gevraagd hebben dat u de bevoegdheidsverdeling in ons land niet zou respecteren. Het ene volgt niet uit het andere, natuurlijk. Het was perfect mogelijk een oplossing te vinden conform de huidige bevoegdheidsverdeling door maatregelen in de sociale zekerheid te nemen, maar uw regering heeft ervoor gekozen dat niet te doen.

Voorts argumenteert u dat u met de verwijzing naar de arresten van het Hof van Justitie een antwoord hebt gegeven op de hele problematiek van de bevoegdheidsverdeling en op de opmerkingen van de Raad van State ter zake. Dat lijkt mij heel bijzonder. Ik heb heel lang het Europees recht bestudeerd, maar ik heb nooit geweten dat door arresten van het Hof van Justitie en zijn interpretaties de grondwet van een lidstaat gewijzigd kan worden, laat staan de bevoegdheidsverdeling die daarin is vastgelegd. Het Hof van Justitie heeft trouwens een Vlaamse voorzitter en het zou mij ten zeerste verbazen dat hij het ermee eens is dat de hiërarchie der rechtsnormen op die manier gewijzigd zou kunnen worden. Ik vind het toch een bijzonder argument, dat u hier gebruikt.

Tot slot, wat de producenten betreft, blijft het mij verbazen dat zij, die nochtans deel uitmaken van het ecosysteem van de muzieksector, uitgesloten worden.

Wat specifiek de Unisonofactuur betreft, het wetsontwerp komt eigenlijk niet tegemoet aan de Unisonofactuur. Het komt er maar voor de helft aan tegemoet, precies omdat Unisono zowel op de auteursrechten als de billijke vergoeding slaat. Aan de vragen over dat laatste wordt hierin geen gehoor gegeven.

U hebt mij dus niet kunnen overtuigen, zeker niet wat de bevoegdheidsverdeling betreft. Wij zullen dus tegen het wetsontwerp moeten stemmen.

13.17 Björn Anseeuw (N-VA): Minister Vandenbroucke, bedankt voor uw antwoorden op mijn redevoering.

U zegt terecht dat het voor grote bedrijven met minstens 100 werknemers over 10 % gaat, maar ook dat is relatief, want in mijn eerste uiteenzetting heb ik aangegeven dat alles staat of valt met het vertrekpunt. Verschillende bedrijven hebben verschillende soorten bedrijfsvoering. Sommige bedrijven hebben alles in het werk gesteld om zoveel mogelijk werknemers aan de slag te houden, hoe moeilijk dat ook was. Andere bedrijven hebben gebruikgemaakt van tijdelijke werkloosheid, waarvan ik niet beweer dat zij dat onterecht hebben gedaan, maar ze deden dat misschien meer dan de eerste groep bedrijven.

U zegt daarop, vrij laconiek, dat werkgevers die er meer dan anderen op hebben ingezet om iedereen aan het werk te houden, ook de kans hadden om van de tijdelijke werkloosheid gebruik te maken. Dat vind ik toch wel een vrij cynisch antwoord. Uw antwoord bevestigt eigenlijk het punt dat ik heb gemaakt in mijn eerste toelichting. Tegen de werkgever die nu minder korting krijgt, zegt u eigenlijk dat hij de kans had om tijdelijke werkloosheid in te roepen, waardoor hij nu een hogere RSZ-korting zou krijgen. Dat vind ik enigszins speciaal. Het bevestigt wel het paradigma van de regering-De Croo; dat is heel erg duidelijk.

Het gaat er mij niet om, in tegenstelling tot wat u aanhaalt, dat bepaalde sectoren niet mogen worden geprivilegieerd door de ene wel RSZ-korting te geven en de andere niet. Mijn stelling is dat, als er al steun komt van de overheid, die strikt noodzakelijk moet zijn en nooit meer dan dat, waardoor het helemaal nooit over een privilege gaat.

U zegt dat de overheid zich niet mag laten leiden door *picking the winners*. In de plaats daarvan bent u echter bezig met *picking the winners* én *picking the losers*, aangezien u iedereen RSZ-korting geeft. Naar de mening van mij en mijn partij moet de overheid zo weinig mogelijk aan *picking* doen, en als de overheid dat al doet, dan nooit meer dan strikt noodzakelijk. U doet net het tegenovergestelde, want u geeft iedereen de RSZ-korting. Dat legt ons fundamenteel meningsverschil bloot. Het gaat om verregaande overheidsinmenging, terwijl die eigenlijk ongeoorloofd is, wat ook blijkt uit uw antwoord in de commissie over

staatssteun – ik verwijst naar het Europees verdrag. Wij zijn het daar niet mee eens en blijven daarbij.

De antwoorden die u net hebt gegeven op mijn voorgaande uiteenzetting, bevestigen net het punt dat ik maak. U hebt mij dus helemaal niet overtuigd van het tegendeel van wat ik daarstraks heb gezegd. U hebt mij daarentegen alleen bevestigd in mijn overtuiging, u bevestigt wat ik zeg. Het gaat er mij niet om dat ik graag gelijk krijg van u. Ik vind het belangrijk dat wij de samenleving en ons economisch weefsel een dienst bewijzen met behulp van onderhavig wetsontwerp.

De denkwijze van de regering-De Croo, ook al wordt ze geleid door een liberaal, gaat blijkbaar uit van een maximaal overheidsingrijpen, want het is *picking the winners* en *picking the losers*. Wij vinden echter dat de overheid dat zo weinig mogelijk moet *picken*.

13.18 Catherine Fonck (cdH): Monsieur Vandebroucke, je pense que nous nous sommes échangé nos arguments. En la matière, j'aurais privilégié une approche plus équitable, en tout cas pour les PME et les indépendants.

Monsieur Dermagne, je voudrais revenir très rapidement sur les producteurs locaux belges. Vous ne devrez plus me répondre, je vous rassure.

Il me semble pour le moins étonnant d'invoquer un argument de répartition des compétences, alors qu'il s'agit quand même d'un secteur de la musique qui est vraiment organisé, y compris les producteurs. Vous dites que, pour les uns, on peut largement justifier la compétence fédérale mais que, pour les autres, cela ne relèverait pas du tout de la compétence fédérale mais plutôt de celle des Régions et Communautés. Je trouve que c'est assez particulier sur le plan juridique. C'est le moins que l'on puisse dire mais j'entends le message et je le leur ferai savoir. En gros, vous renvoyez vers la ministre de la Culture. J'ose espérer, en la matière, qu'elle ne se retournera pas, comme à son habitude, vers le fédéral en disant qu'elle est compétente pour la culture mais que le fédéral doit payer. Si je peux me permettre, ne jouez pas là avec les pieds des producteurs locaux belges. Ce ne serait absolument pas acceptable.

Le deuxième argument que vous invoquez consiste à dire que, dans le fond, ils n'ont pas été mis à mal. Je ne sais pas d'où proviennent vos chiffres et peut-être disposez-vous de davantage de chiffres que moi mais, en tout cas, pour ce qui me concerne, je vois que, sur l'année 2020, en fonction des différentes catégories de revenus, ils ont accusé des pertes de 17 à 45 % par rapport à 2019. Et, pour les quelques mois de 2021 pour lesquels nous disposons de chiffres, on constate que la situation a encore empiré.

Dès lors, pour être franche, les arguments que vous mettez en avant ne sont guère convaincants. Je pense plutôt qu'il s'agit d'un choix pur et dur du gouvernement d'exclure les producteurs locaux belges de musique. C'est un choix et, bien évidemment, monsieur le ministre, chacun assume ses choix.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2002/9)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2002/9)**

L'intitulé en français a été modifié par la commission en "projet de loi portant des mesures de soutien temporaires en raison de la pandémie de COVID-19".
Het opschrift in het Frans werd door de commissie gewijzigd in "projet de loi portant des mesures de soutien temporaires en raison de la pandémie de COVID-19".

Le projet de loi compte 31 articles.
Het wetsontwerp telt 31 artikelen.

* * * * *

Amendement déposé:
Ingediend amendement:

Art. 2 à 12/Art. 2 tot 12
• 3 – *Reccino Van Lommel (2002/10)*
* * * * *

À la demande du groupe Vlaams Belang, un vote divisé sur les articles 2 à 12, l'article 13, les articles 14 à 26 et sur les articles 27 à 29 aura lieu ultérieurement. Ceci avant le vote sur l'ensemble.
Op verzoek van de Vlaams Belangfractie zal er later een gesplitste stemming plaatsvinden over de artikelen 2 tot 12, het artikel 13, de artikelen 14 tot 26 en de artikelen 27 tot 29. Dit vóór de stemming over het geheel.

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: l'amendement et les articles 2 à 29.
Aangehouden: het amendement en de artikelen 2 tot 29.

Adoptés article par article: les articles 1, 30 et 31.
Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1, 30 en 31.
* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur l'amendement et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het aangehouden amendement, de aangehouden artikelen en het geheel zal later plaatsvinden.

14 **Projet de loi visant à assurer la transposition de la directive 2019/878 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2019, de la directive 2019/879 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2019, de la directive 2019/2034 du Parlement européen et du Conseil du 27 novembre 2019, de la directive 2019/2177 du Parlement européen et du Conseil du 19 décembre 2019, de la directive 2021/338 du Parlement européen et du Conseil du 16 février 2021 et portant dispositions diverses (1999/1-3)**

14 **Wetsontwerp tot omzetting van richtlijn 2019/878 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019, van richtlijn 2019/879 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019, van richtlijn 2019/2034 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019, van richtlijn 2019/2177 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2019, van richtlijn 2021/338 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2021 en houdende diverse bepalingen (1999/1-3)**

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

14.01 **Steven Matheï**, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.

(Rgt 85, 4) (1999/1)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) (1999/1)

Le projet de loi compte 315 articles.
Het wetsontwerp telt 315 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

*Les articles 1 à 315 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 315 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

15 **Projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée en ce qui concerne l'exemption de la taxe en matière de prestations de soins médicaux à la personne (1369/1-6)**

15 **Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde wat de vrijstelling van de belasting inzake medische verzorging betreft (1369/1-6)**

Discussion générale ***Algemene bespreking***

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Le rapporteur est notre collègue Ahmed Laaouej, qui renvoie à son rapport écrit.

15.01 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, dit is een dossier met een ruime geschiedenis. Het werd ingeleid door onze premier, de oud-minister van Financiën, en ligt nu ter stemming voor. Namens de N-VA-fractie wil ik hier een aantal bemerkingen ter sprake brengen.

Dit wetsontwerp werd een jaar geleden voorgesteld. De regering heeft twee amendementen ingediend die in de commissie werden goedgekeurd. Premier De Croo, toenmalig minister van Financiën, had het in de inleidende uiteenzetting van dit wetsontwerp over de grote impact op de zorgsector. Hij had het ook over de financiële impact van ongeveer 20 miljoen euro op de Schatkist. Vooral had hij de grootste impact verwacht bij de tandartsen.

Toen minister Van Peteghem naar de commissie kwam om de amendementen toe te lichten en de nieuwe tekst van de regering voor te stellen, had hij het over de brede consultatie van de zorgsector die zou hebben geleid tot deze nieuwe amendementen. De sector, dat is uiteraard de ganse zorgsector.

De N-VA-fractie heeft haar huiswerk gedaan en de zorgsector gecontacteerd. Tot onze grote verbazing hebben wij vernomen dat de beroepsverenigingen van de tandartsen niet werden geconsulteerd. Dus net die groep waarvoor de premier als voormalig minister van Financiën de grootste impact verwachtte, werd niet geconsulteerd: noch door de vorige minister van Financiën, noch door de huidige. Dat is toch heel bijzonder.

Bovendien staat er ook nog altijd een aantal onduidelijkheden in de tekst. Minister Van Peteghem heeft daarnaar verwezen en gezegd een rondzendbrief te zullen laten opstellen. Veel beter dan een rondzendbrief op te stellen, had men duidelijke regelgeving moeten afspreken en effectief overleggen en communiceren met de sector zelf. Naast de tandartsen werden bijvoorbeeld ook de mondhygiënisten niet geconsulteerd.

Collega Frieda Gijbels, zelf tandarts-specialist, had een gesprek met de Belgische Beroepsvereniging voor Mondhygiënisten die ervan uitging niet in aanmerking te komen voor de btw-vrijstelling. Ik veronderstel zelf, na het lezen van het ontwerp, dat mondhygiënisten wel in aanmerking zullen komen, maar u ziet toch in hoe moeilijk interpreteerbaar de tekst is die nu ter stemming wordt voorgelegd, als een bepaalde zorgactor niet weet wat hem te wachten staat. Volgens minister Van Peteghem gaat de minister van Volksgezondheid akkoord met de tekst, maar ik stel vast dat geen van beiden contact heeft opgenomen met die twee belangrijke groepen in de zorg.

Ook bijzonder is het feit dat de uiteindelijke amendementen die door de regering zijn voorgesteld en goedgekeurd zijn in de commissie, niet meer werden voorgesteld aan de zorgsector. Dat hebt u zelf aangegeven in de commissie, mijnheer de minister. U hebt dus wel een brede consultatie van de zorgsector gedaan voordat u de amendementen hebt opgesteld, maar u hebt niet meer de moeite gedaan om de uiteindelijke tekst die u voorstelt, nog eens door te nemen met de sector om na te gaan of de onduidelijkheden ondertussen weggewerkt zijn.

Naast die bijzondere bemerkingen is het zo dat de zorgsector niet echt zit te wachten op de extra administratieve btw-kosten die het ontwerp toch met zich meebrengt. U geeft aan dat de maatregel ongeveer 20 miljoen euro zal opbrengen – het is dus niet echt een grote maatregel –, maar de kosten die hij zal teweegbrengen voor de zorgactoren, zullen daar mijns inziens niet tegen opwegen. Er is immers heel wat administratieve rompslomp nodig om de btw-compliance voor de sector in orde te brengen. Ik herhaal wat ik in de commissie heb gezegd: het was veel eenvoudiger geweest om medische handelingen vrij te stellen van btw en het onderscheid tussen een therapeutisch doel en geen therapeutisch doel te maken via de terugbetaling van het RIZIV. U antwoordde daarop, maar wij blijven toch bij die stelling.

Naast de administratieve rompslomp en de financiële gevolgen die dit met zich meebrengt, dreigt de zorgsector ook geconfronteerd te worden met btw-geschillen. Ik ben er op dat vlak van overtuigd dat we er nog niet uit zijn. Ik verwijs toch nog eens naar de betwisting van 50 miljoen euro tussen de Bijzondere Belastinginspectie en het Ziekenhuis Oost-Limburg, waar heel wat om te doen geweest is, waar dat vertrouwen tussen de fiscus en de zorg een heel grote deuk gekregen heeft, die ingeslagen is als een bom. Ik verwacht dat na de goedkeuring van deze tekst de doelstelling van de minister om een kader te creëren en meer juridische geschillen te voorkomen, niet zal worden behaald.

De heer De Croo, de voormalig minister van Financiën, en huidig minister van Financiën, de heer Van Peteghem verklaarden dat de behandelende arts in eer en geweten het therapeutische doel van de ingreep of behandeling dient te bepalen en dat die behandelende arts btw-technisch aansprakelijk is. De heer Van Peteghem heeft hier ook het grote vertrouwen in de zorgsector uitgesproken. Hij heeft daar echter niet tegenover gesteld dat de arts, tandarts of andere zorgverstrekker die in eer en geweten zullen bepalen of er een therapeutische doelstelling is of niet, een garantie hebben dat hun beslissing niet betwist zal worden door de fiscus. Het proces-verbaal van de btw-inspecteur heeft bovendien juridisch een bijzondere bewijswaarde. De feiten die erin vermeld worden, gelden dus tot bewijs van het tegendeel. De btw-inspecteur heeft bijgevolg juridisch het laatste woord over de vaststellingen die hij doet. Daar heeft de arts die in eer en geweten heeft gehandeld eigenlijk weinig boodschap aan.

Er rijzen ook heel wat vragen rond de eenduidigheid van die btw-vrijstelling, bijvoorbeeld bij tandheelkundige ingrepen, wanneer een tandarts tanden bleekt, idem dito voor de orthodontie.

Men zou kunnen zeggen dat dat esthetisch is. We weten echter allemaal dat tanden die over elkaar groeien meer aanleiding geven tot cariës. Dan heeft dit dus ook een therapeutisch doel. In een gesprek met de voorzitter van de Vlaamse Beroepsvereniging Tandartsen geeft die aan dat elke tandheelkundige ingreep eigenlijk de facto een therapeutische doelstelling heeft. Wat doen we immers met esthetische ingrepen die een impact hebben op het mentale welzijn? Hoe gaan we die discussies voeren? Hoe zullen we die argumenten weerleggen? Hoe gaat u dan de garantie geven aan de arts die verantwoordelijk is, zoals in de tekst staat, dat hij beschermd is in zijn praktijkvoering?

Het is ook frappant dat er na een jaar overleg nog steeds onduidelijkheid blijkt te zijn met betrekking tot de tussenkomst van het RIZIV. Daar rijst de vraag of deze tussenkomst berekend zal zijn op het totale bedrag, al dan niet met inbegrip van de btw. Het is bijzonder dat in een jaar tijd daar geen consensus over is bereikt.

Bij de beoordeling van het al dan niet vrijstellen van btw gaan we in twee stappen werken. Een eerste stap is de medische verzorging. Volgens het Hof van Justitie zijn dat diensten die de diagnose, de behandeling en voor zoveel als mogelijk de genezing van ziekten en gezondheidsproblemen tot doel hebben. Valt de behandeling hier niet onder, dan valt ze buiten het toepassingsgebied van de btw-vrijstelling.

Wat de tweede stap betreft, moet het doel van de verzorging therapeutisch zijn, met andere woorden de bescherming, het behoud en het herstel van de gezondheid van de patiënt. Maar de discussie over de preventieve en reconstructieve medische behandelingen blijft. Ik heb geen antwoorden gekregen in de commissie. Ik blijf vaststellen dat besnijdenis, borstvergroting, haartransplantatie en dergelijke therapeutisch,

religieus of esthetisch zijn, afhankelijk van het geval.

Mijnheer de minister, u stelt dat elke individuele casus moet worden beoordeeld. Daar zullen sowieso discussies van komen. Daar zullen sowieso ook juridische geschillen van komen.

Ik heb u ook gevraagd wat de handelswijze zal zijn wanneer een vervolgbehandeling van een niet-therapeutische behandeling toch therapeutisch is. Hoe zal daarmee worden omgegaan? Mijnheer de minister, ook op die vraag kreeg ik een antwoord dat voor interpretatie vatbaar is. Het antwoord was immers dat elke handeling van de medische verzorging afzonderlijk moet worden beoordeeld.

Het Hof van Justitie oordeelde in het geval van al dan niet therapeutische doeleinden van de behandeling dat de beslissing of een medische ingreep of medische handeling een therapeutisch doel heeft, enkel kan worden genomen door daartoe gekwalificeerd personeel. Wij zijn het toch allemaal eens dat btw-inspecteurs en fiscale inspecteurs daartoe niet gekwalificeerd zijn? Zij zijn daarvoor niet opgeleid. De medische zorgactoren daarentegen worden niet beschermd in hun praktijkvoering.

Over het probleem van de administratieve last heb ik het al gehad. Dat blijft echter. Terwijl wij allemaal de mond vol hebben van administratieve vereenvoudiging, zetten wij de zorgactoren met die bijkomende last opnieuw meer achter hun bureau en minder bij de patiënt. Wat heeft de patiënt echter voornamelijk nodig? Dat is de zorgactor, die de medische behandeling effectief kan uitvoeren.

Ik gaf al aan dat wij van oordeel blijven dat de geschillen over het al dan niet therapeutische karakter van de medische handeling zullen toenemen en zullen blijven bestaan. Mevrouw de voorzitter, daarom hebben wij de twee amendementen verfijnd die wij in de commissie hebben ingediend. Wij hebben ze doorgenomen met de sector en hebben ze ook juridisch laten onderzoeken.

We zijn ervan overtuigd dat bij discussie met tussenkomst van fiscale bemiddeling een bindend advies van een medisch geschoold leidend ambtenaar van de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle betreffende de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen soelaas en rechtszekerheid kan brengen voor de zorgactoren. Wij blijven dus vasthouden aan een amendement waarin we stellen dat een bindende adviesaanvraag de eventuele impasse kan opklaren tussen een btw-inspecteur en een zorgactor, waarbij met kennis over het al dan niet bestaan van een therapeutisch doel kan worden beslist. Die adviesaanvraag heeft conform ons amendement een schorsende werking op het nemen van enige beslissing, behalve wanneer de rechten van de staatskas in gevaar zouden komen.

Président: André Flahaut, doyen d'âge.

Voorzitter: André Flahaut, oudste lid in jaren.

In een tweede amendement leggen we de bevoegdheden van die leidend ambtenaar vast, omdat het uiteraard belangrijk is dat het advies op basis van voldoende gegevens kan worden geformuleerd. De leidend ambtenaar kan dus inlichtingen inwinnen bij wie hij nodig acht, alle betrokken personen horen en ter plaatse vaststellingen doen. Bovendien – en dat is heel belangrijk – stellen wij in ons amendement voor dat de leidend ambtenaar een verslag zou maken, ter bevordering van de gelijke btw-behandeling van medische dossiers. Dat verslag wordt jaarlijks gemaakt en bezorgd aan de minister van Financiën en de Kamer van volksvertegenwoordigers, zodanig dat het op de website kan gezet worden. Transparantie en eenduidige wetgeving zijn voor de N-VA-fractie noodzakelijk. We zijn er vast van overtuigd dat het in het belang is van zowel de patiënt als de zorgactor.

15.02 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, we hadden het zopas in de wandelgangen nog over mijn theologische opleiding in een heel ver verleden. Wel, er is een verband met onderhavig wetsontwerp, namelijk de hermeneutiek, de studie van de interpretatie van teksten. We hebben het hier al zeer uitvoerig gehoord van onze deskundige collega Kathleen Depoorter: therapeutisch of niet-therapeutisch, *that's the question*. Het voorliggende ontwerp en de in de commissie goedgekeurde regeringsamendementen hebben prioritair tot doel de juridische lacunes in artikel 44, § 1 en 2, van het btw-Wetboek te herstellen. Die lacunes zijn ontstaan door het vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof.

U hebt hier een ernstige poging ondernomen, die een grote impact heeft op de zorgsector. De regering blijft er echter bij dat er een brede consultatie van de zorgsector is geweest. De btw-vrijstelling zal niet langer van toepassing zijn op de toegediende zorg en behandelingen die geen enkel therapeutisch doel hebben, in het bijzonder de medische diensten die esthetisch van aard zijn, ongeacht de betrokken beroepscategorie.

Mijnheer de minister, de afbakening van therapeutische en niet-therapeutische handelingen wordt alle lidstaten opgelegd door de Europese wetgeving en rechtspraak ter zake. U hebt dus geen andere keuze, België moet in dat onderscheid voorzien, in het licht van de in die rechtspraak vermelde criteria. Collega Depoorter heeft echter een punt, wanneer ze zegt dat het te verwachten valt dat heel wat individuele gevallen voor interpretatiemoelijkheden zullen zorgen. U maakt zich echter sterk dat hiermee voor de niet-erkende beroepen een betrouwbaar juridisch kader voor de eventuele toepassing van de btw-vrijstelling gecreëerd wordt. Dat wordt door collega Depoorter in twijfel getrokken.

Het gaat volgens u om het waarborgen van een juridisch correcte en redelijke toepassing van de btw-vrijstelling waarin de btw-richtlijn voorziet in geval van medische verzorging. De grote ambitie is om te voorkomen dat we in de toekomst opnieuw met juridische onzekerheden te maken krijgen, zoals de afgelopen jaren het geval was. Dat werd ook al door de collega geschetst.

Voor de niet-conventionelen komt er een aanmeldingsplicht. Daarover komt er een rondzendbrief waarin alle kwesties met betrekking tot de btw-vrijstelling zullen worden behandeld en die zou, zo zei u in de commissie – hier past dus een nuance – , in overleg met de sector worden opgemaakt.

In elk geval, het Vlaams Belang vindt dat de amendementen van de N-VA hout snijden en enige geloofwaardigheid genieten. Dan heb ik het vooral over het met kennis van zaken oordelen of een behandeling een therapeutisch doel dient of niet. U moet er toch eens goed over nadenken of fiscale inspecteurs voldoende gekwalificeerd zijn als medisch personeel om medische behandelingen op hun therapeutisch doel te kunnen beoordelen. Mijns inziens zijn de amendementen van mevrouw Depoorter niet zo onverstandig als het gaat over het bindende advies van een leidend ambtenaar van de Dienst voor Geneeskundige Evaluatie en Controle. Wij zullen die amendementen dus steunen, mijnheer de minister, en omdat wij ervan uitgaan dat de meerderheid dat niet zal doen, kan ik al verklappen dat wij ons bij de stemming zullen onthouden.

15.03 Steven Matheï (CD&V): Mijnheer de minister, ik heb goed geluisterd naar de twee collega's, maar ik vind het belangrijk even de historiek correct te schetsen. Op basis van wat de vorige sprekers hebben gezegd, zou men veronderstellen dat het om een compleet nieuwe wetgeving gaat. Dat is het dus niet. De wetgeving dateert van 2015 toen toenmalig minister van Financiën, Johan Van Overtveldt een ontwerp betreffende de taxshift verder uitwerkte. Het ging daarbij over een btw-vrijstelling; het onderscheid dat toen werd ingevoerd, was esthetisch versus niet esthetisch. Het is die regeling, die uiteindelijk voor het Grondwettelijk Hof werd gebracht en die hij vernietigt heeft.

15.04 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de voorzitter, heel kort. De collega heeft in de commissie ook verwezen naar de taxshift uit 2015. Ik heb contact opgenomen met toenmalige minister van Financiën Johan Van Overtveldt en die bevestigde dat de maatregel er inderdaad op vraag van de CD&V-fractie is gekomen.

15.05 Steven Matheï (CD&V): Die regeling is toen uitgewerkt door de toenmalige minister van Financiën. Het ingevoerde onderscheid was esthetisch versus niet-esthetisch. Die regeling is uiteindelijk vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Wat we nu doen, is remediëren aan wetgeving die destijds technisch werd uitgewerkt.

Ik stoor mij aan drie zaken. Ten eerste, men doet uitschijnen dat het hier nieuwe regelgeving betreft. Dat is dus niet het geval; die regelgeving werd al die jaren toegepast, onder andere door tandartsen en beoefenaars van andere medische beroepen, die daar toen onder vielen.

Ten tweede, er wordt onrust gestookt door opnieuw te verwijzen naar onder andere een conflict met de BBI over 50 miljoen euro. Voor alle duidelijkheid, dat gaat totaal niet over btw. Dat gaat over geheime commissielonen en heeft in se hier niets mee te maken. Maar dat wordt allemaal in één pot gegooid.

Ten derde doet men uitschijnen alsof er een keuzemogelijkheid is en wij hier allemaal samen even beslissen of zij btw moeten betalen of geen btw moeten betalen. Wel, wij moeten de Europese regelgeving volgen en wij moeten die uitwerken.

Dat is wat hier voorligt. Op basis van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof en uitspraken van het Hof van Justitie en Europese richtlijnen wordt dit een stabiele wetgeving waarover overleg is gevoerd met de sector en die vooral ook aangepast is aan ons gezondheidssysteem. Ik verklaar mij nader. Voor alle duidelijkheid,

het gaat hier over artikel 44 inzake btw-vrijstelling. Hoe zit het systeem in elkaar? Wanneer men onder die vrijstelling valt, is men in principe niet btw-plichtig en moet men geen aangifte doen. De btw-vrijstelling voor medische beroepen zit daar dus in. Daar maakt men nu niet meer het onderscheid tussen esthetisch en niet-esthetisch, maar wel tussen therapeutisch en niet-therapeutisch. Die verschuiving brengen we hier aan.

Deze aanpassing breidt ook de groep uit die zal worden vrijgesteld. Daar wordt eigenlijk niets over gezegd, maar osteopaten, homeopaten enzovoort vallen op dit moment ook onder de vrijstelling. Zou een medisch beroep om één of andere reden niet therapeutische handelingen stellen en dus niet onder de vrijstelling vallen en eigenlijk btw-plichtig worden, dan is er nog altijd de vrijstelling voor kleine ondernemingen tot 25.000 euro. Dat is het systeem zoals het hier voorligt.

Wat dan belangrijk is, het uiteindelijke doel van die btw-vrijstelling, is dat onze medische zorg toegankelijk wordt gemaakt en onze medische organisatie niet in het gedrang wordt gebracht. In dat opzicht vind ik het belangrijk te onderstrepen dat zowel in de memorie van toelichting als bij de toelichting van de amendementen heel duidelijk naar voren werd gebracht dat wat het therapeutisch doel betreft, men rekening moet houden met de relevante, feitelijke en juridische context. Dat werd er expliciet in opgenomen en is heel belangrijk voor onze ziekenhuizen. Op basis van die bepaling kan men vermijden dat bijvoorbeeld op hoofdartsen 21 % btw van toepassing zou zijn.

15.06 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer Matheï, over de uitbreiding naar chiropractors en osteopaten heb ik niet gesproken. De N-VA steunt dat en heeft er al voor gepleit in de vorige legislatuur.

Het probleem draait rond de begrippen therapeutisch en niet-therapeutisch. Er kan nog een heel duidelijke lijn worden getrokken tussen esthetisch en niet-esthetisch, maar welke esthetische ingreep is therapeutisch en welke esthetische ingreep is niet-therapeutisch? De btw-inspecteur is niet medisch geschoold, zodat hij de eventueel therapeutische aard van de esthetische behandeling niet kan interpreteren. Het amendement dat wij daarover invoeren hebben we doorgesproken met de mensen uit de sector, die aangeven dat de rechtsonzekerheid voor de zorgactoren te groot is als de nu voorliggende tekst wordt goedgekeurd.

15.07 Steven Matheï (CD&V): Mevrouw Depoorter, als u doet uitschijnen dat er nu een discussie zal ontstaan die vijf of zes jaar geleden nog niet bestond, dan raad ik u aan om opnieuw contact op te nemen met uw contactpersonen, want die zullen u kunnen meedelen welke discussie er in die tijd heeft plaatsgevonden over esthetische en niet-esthetische ingrepen.

Ik denk dat de minister ook heel duidelijk heeft aangegeven dat de beoordeling over het al dan niet therapeutisch karakter van de ingreep behoort tot de bevoegdheid van de arts, en zo hoort het ook. De arts is gebonden door bepaalde regels en ook door de Orde der artsen. Op basis van zijn of haar medische inzichten zal de arts verklaren of een ingreep therapeutisch of niet-therapeutisch is. Er zullen natuurlijk wel enkele twijfelgevallen zijn, maar de minister heeft aangegeven dat er een circulaire komt om die te ondervangen. Dat is overigens niets nieuws.

15.08 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer Matheï, ik blijf bij mijn punt. U geeft nu zelf aan dat er discussies zullen zijn. Die discussies worden in de voorliggende tekst niet afgecheckt. Daardoor blijft er rechtsonzekerheid bestaan over de al dan niet therapeutische aard van een ingreep.

U zegt dat de arts, gebonden door de Orde, in eer en geweten zal oordelen. De minister heeft aangegeven dat wanneer de arts niet akkoord gaat, hij beschikt over alle mogelijke juridische facetten om dat aan te vechten.

We blijven bij het feit dat de bijzondere bewijslast van de btw-inspecteurs geldt, en dat het dan aan de arts zal zijn om te bewijzen dat het therapeutisch of niet-therapeutisch is. Hoe gaan we dat in een vorm gieten? Door het aannemen van ons amendement kunnen we een bindend advies krijgen van een medicus, waardoor op onafhankelijke basis kan worden beslist of een therapeutisch doeleind aanwezig is of niet.

15.09 Steven Matheï (CD&V): Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats is de btw-wetgeving nooit in detail gemaakt voor elk individueel geval. Niet op Europees vlak, in geen enkel land, en dus ook niet bij ons. Zo werkt btw niet, voor alle duidelijkheid. Dat moet men heel goed beseffen.

Natuurlijk is het belangrijk dat er duidelijkheid komt. Dat kan door circulaire's zoals er ook in het verleden zijn geweest en zoals er in de toekomst zullen zijn. Op die manier wordt dat ondervangen.

Ik ga nog even terug naar de ziekenhuizen, want op dat punt van mijn verhaal was ik gekomen. Daarbij was het belangrijk dat bepaalde profielen in ziekenhuizen ook onder het therapeutisch doel zouden vallen. Maar voor de ziekenhuizen is het ook belangrijk dat alle nauw met de medische handeling van de therapeutische doeleinden samenhangende diensten ook worden meegenomen. Dat is ook mee verankerd. Dat is op zich een belangrijk onderdeel in de discussie met de netwerken.

Kort samengevat, men legt Europees op dat er een onderscheid moet zijn tussen therapeutisch en niet-therapeutisch, en niet tussen esthetisch of niet-esthetisch. Dat voorstel hebben we al gehad en is vernietigd. Dat is nu geïmplementeerd in deze wet. De minister heeft aangegeven dat hij heel duidelijk een aantal zaken zal verduidelijken in de circulaire, mochten er onduidelijkheden zijn. Op die manier denk ik dat het probleem dat er met de wetgeving was, geremedieerd is en op een logische en duidelijke manier wordt aangepast.

15.10 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal namens de Vooruitfractie duidelijk maken dat we dit wetsontwerp wel zullen steunen en toelichten waarom we het zullen steunen. Het gaat hier om een noodzakelijke hervorming van de btw-vrijstelling voor medische verzorging binnen en buiten de ziekenhuizen, zowel wat betreft de aard van de verstrekte diensten, als de hoedanigheid van de dienstverstrekkers zelf. Dit is het gevolg van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 5 december 2019 en is ook in overeenstemming met de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Het wetsontwerp zelf zorgt toch voor een zekere versoepeling die noodzakelijk is, ook voor een zekere uitbreiding die noodzakelijk is. Enerzijds worden de personen die genieten van die btw-vrijstelling verduidelijkt en uitgebreid. Het gaat niet alleen om de zorgberoepen uit de wet van 2015. Het gaat ook over al die zorgberoepen die wettelijk omkaderd zijn, zoals de homeopaten, de osteopaten, de accupuncturisten en de chiropractors, en de beroepsbeoefenaars die houder zijn van een certificaat van een door de overheid erkende instelling.

Daarnaast wordt de aard van de diensten uitgebreid. Ook dat is noodzakelijk en belangrijk, al blijft de basisregel dat enkel therapeutische handelingen van btw zijn vrijgesteld. Nu zijn er echter uitzonderingen, onder andere voor nauw met verpleging en medische verzorging samenhangende diensten en levering van goederen in ziekenhuizen, mits ze onontbeerlijk zijn en niet in hoofdzaak extra opbrengsten als doel hebben. Dat is toch ook wel belangrijk. Ook bij hoofdartsen, diensthoofden en dergelijke in ziekenhuizen en woonzorgcentra stelt zich vandaag een probleem. Zij kunnen terecht van btw vrijgesteld worden omdat dat belangrijk is in functie van een betere, kwaliteitsvolle gezondheidzorg.

Er was anderzijds ook een probleem, indien ik het goed heb begrepen, met de vorming van de ziekenhuisnetwerken, met name wanneer ziekenhuizen diensten aan andere ziekenhuizen verlenen en het om in hoofdzaak noodzakelijke diensten gaat en niet om extra opbrengsten te genereren. Ook dat wordt mogelijk.

Ik weet niet in welke mate de hele zorgsector is geconsulteerd. Ik weet echter uit goede bron dat er enige spanningsvelden waren met de ziekenhuissector, die is geconsulteerd. Aan de verzuchtingen alsook aan het advies van de Raad van State is zeker tegemoetgekomen. Dat is belangrijk.

15.11 Kathleen Depoorter (N-VA): Mevrouw Vanpeborgh, ik wil even iets verduidelijken.

U stelt dat u niet weet wie al dan niet is geconsulteerd. Ik herhaal echter wat ik daarnet heb opgemerkt, namelijk dat het bijzonder is dat uw minister van Vooruit, de heer Vandembroucke, de tandartsen, die echt worden genoemd als de meest betrokken actoren, niet heeft geconsulteerd. Dat is echt een fout, die via de circulaire moet worden rechtgezet.

15.12 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mevrouw Depoorter, u neemt mij de woorden uit de mond. Dat zou immers ook mijn antwoord zijn. Het is belangrijk te consulteren. Mijnheer de minister, ik kijk ook naar u. In de commissie zijn door de leden een aantal bekommernissen geuit over de verwarring tussen therapeutisch en niet-therapeutisch, hoewel ik de mening ben toegedaan dat, zelfs mocht de piste van het RIZIV worden gekozen, er ook dan discussies zullen zijn over therapeutisch of niet-therapeutisch. Er was echter een bekommernis over die verwarring.

Mijnheer de minister, u hebt heel duidelijk daarop geantwoord, door te stellen dat wij ergens op de medische

wereld vertrouwen. Wij moeten daarvan vertrekken. Zij moeten vertrekken van de vraag of de behandeling al dan niet therapeutisch is. Dat zal van geval tot geval allicht effectief anders zijn. Dat is een zeker element dat u hebt aangebracht.

Belangrijk is echter ook de circulaire, die er moet komen in overleg met de hele zorgsector. Op die manier zal men kunnen vermijden dat er in de toekomst verwarring ontstaat. Bij het opstellen van die circulaire is het uiteraard belangrijk om alle actoren binnen de zorgsector te betrekken, zoals u zei.

Wij zijn vrij gerustgesteld door de antwoorden van de minister en willen dan ook een duidelijk signaal geven door het wetsontwerp te steunen.

15.13 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, ma collègue a parlé d'un signal clair et j'avoue que je suis assez étonnée. Si ce projet de loi a bien une caractéristique, c'est sur son contenu, qui reste plein d'incertitudes et d'interrogations qui vont potentiellement avoir un impact sur les soignants et les patients mais aussi sur les hôpitaux et d'autres institutions de soins. Il y aura également une augmentation de la charge administrative et de nombreux litiges pourraient survenir.

Monsieur le ministre, une circulaire interprétative est annoncée pour la fin de l'année. La capacité de cette circulaire à lever le flou ne me rassure pas tout à fait. J'ai lu les travaux préparatoires, qui sont toujours une base importante dans l'interprétation d'une loi, et je voudrais vous donner quatre exemples.

Le premier concerne vos propos: "En ce qui concerne le traitement de suivi d'un acte médical sans finalité thérapeutique, le ministre répond que la finalité thérapeutique de chaque acte médical doit être appréciée distinctement. Il est bien sûr *a priori* moins probable mais certainement pas exclu qu'un traitement de suivi consécutif à un acte médical sans but thérapeutique puisse lui-même avoir un objectif thérapeutique." J'ai lu et relu cette phrase et je suis curieuse de voir comment une circulaire interprétative va traduire ce paragraphe central.

S'agissant des hôpitaux et notamment des réseaux, je vous lis: "Il conviendra de déterminer individuellement chacun des actes de coopération, si ces actes sont indispensables ou constituent une condition nécessaire de la réalisation d'actes à finalité thérapeutique."

J'imagine que vous le savez, mais dans toutes les collaborations mises en place par les hôpitaux, il y a des choses qui sont très claires et qui sont évidemment propres aux soins de santé de façon générale. Mais vous avez également toute une série d'autres mises en commun qui concernent la logistique, du laboratoire, des choses qui parfois n'ont absolument rien à voir, et qui pourraient être, quand je vous lis, directement considérées comme du non-thérapeutique.

Il n'y a évidemment pas que les soignants ou les hôpitaux qui sont concernés. Je pense notamment aux soins aux personnes âgées, aux maisons de repos, aux soins aux personnes handicapées, autant de secteurs qui sont eux aussi potentiellement concernés. La question de savoir "qui" et "quoi" seront soumis à la TVA dans le secteur de la santé et des soins aux personnes de façon générale reste aujourd'hui un immense point d'interrogation pour toute une partie de services réalisés ou de soins que certains qualifieront de *borderline* et qui sont parfois des complications d'un acte qui, lui, n'était pas du tout thérapeutique.

Tout cela va évidemment donner lieu à des interprétations, dont la modélisation que vous avez prévue laisse aussi suggérer une interprétation à géométrie variable. Il s'agira donc pour les inspecteurs fiscaux de déterminer si la finalité est thérapeutique ou non, et cela auprès de tous les acteurs de la santé au sens le plus général du terme. J'ai beaucoup de respect pour les inspecteurs fiscaux, mais je m'interroge quand même largement sur leur capacité à juger d'un dossier médical et la manière dont ils interpréteront le type de soins.

Ceci pose aussi la question de savoir si le secret médical sera complètement et correctement respecté. Dois-je vous rappeler, monsieur le ministre, que durant cette crise du covid, il y a eu des interventions du fisc qui ont été particulièrement mal vécues, de manière très agressive sur le terrain? Vous pouvez imaginer combien, du côté des hôpitaux notamment, en pleine crise covid et sous la pression maximale permanente, cela a été difficile à gérer.

Je ne sais pas si vous connaissez cette expression: "Quand il y a du flou, il y a un loup." Je vous l'apprends. Je trouve qu'elle résume bien le contenu de ce texte et surtout la manière avec laquelle demain et après-

demain, tout cela sera concrétisé sur le terrain, interprété selon une géométrie variable, avec une insécurité non négligeable, et un impact dès lors important, pas seulement sur les structures de soins mais aussi sur les soignants, sans oublier aussi, potentiellement, les patients.

Pour toutes ces raisons, nous voterons contre et nous serons d'ailleurs particulièrement vigilants sur la manière avec laquelle vous concrétiserez une circulaire qui devra notamment interpréter les propos que vous avez tenus lors des commissions et des travaux ici, au Parlement. Les amendements que vous avez apportés ont tenté de rendre plus précises des choses très floues. Ce que je retiens, c'est que ces amendements sont le résultat de la concertation que vous avez faite avec une partie du secteur. Mais vous avez laissé de côté certains soignants qui sont pourtant directement et pleinement concernés par ce projet de loi. Je pense par exemple aux dentistes, dont votre prédécesseur disait - c'est écrit noir sur blanc dans le rapport - qu'ils seraient directement les plus touchés par ce projet de loi.

Pourtant, ils n'ont pas été concertés ni au sujet du texte, ni au sujet des amendements. Il s'agit évidemment d'un choix.

Je me souviens qu'au début de son entrée en fonction, le gouvernement Vivaldi avait déclaré que le grand changement se manifesterait par la concertation sur toutes les matières de santé. Mais, mois après mois, nous sommes appelés à remplir la liste des concertations qui n'ont pas eu lieu sur des projets qui touchent néanmoins directement ces professions et qui auront potentiellement des conséquences pour les patients.

15.14 **Minister Vincent Van Peteghem:** Mijnheer de voorzitter, ik wil vooreerst benadrukken dat er in dezen toch bijzonder veel overleg is geweest met de betrokken actoren. Er is zeer aandachtig geluisterd naar hun opmerkingen en zoveel mogelijk ingegaan op hun wensen en verzuchtingen, voor zover dat natuurlijk Europeesrechtelijk te verdedigen valt en meegenomen kon worden. Mijn kabinet en ook de administratie hebben daar de afgelopen maanden heel wat tijd in gestoken met de bedoeling om deze regeringsamendementen voor te leggen en op die manier te komen tot dit sluitstuk.

Zoals reeds gezegd is de stemming van vandaag geen eindpunt. Er is door verschillende sprekers van zowel de meerderheid als de oppositie reeds verwezen naar de circulaire die nog uitgewerkt moet worden. Dat is ook de reden waarom het voorliggende ontwerp pas vanaf 1 januari 2022 in werking zal treden. Op die manier zullen we met alle betrokken actoren opnieuw rond de tafel zitten om te bekijken op welke manier we de vele openstaande praktische vragen zullen beantwoorden, want het gaat uiteindelijk om de praktische invulling van deze regelgeving.

Wat hier vandaag voorligt is natuurlijk geen vrije keuze. We weten dat er een wetsontwerp was waarop het arrest van het Grondwettelijk Hof van 2018 kwam, en dit wetsontwerp volgt op dat arrest. We moeten er nu natuurlijk voor zorgen dat er rechtszekerheid komt voor een toch wel belangrijke sector in ons land. Dat is mijn verantwoordelijkheid en ik neem die op door dit vandaag hier voor te leggen.

Mevrouw Depoorter, u zei daarnet dat de laatste versies van de regeringsamendementen niet meer voorgelegd werden aan de sector. Op een bepaald moment moet men natuurlijk wel politieke verantwoordelijkheid nemen. Het ontwerp kwam tot stand na zeer uitgebreid overleg met de betrokken actoren. Het is evenwichtig en het wordt gesteund door de regering en door mijn collega die bevoegd is voor Volksgezondheid, aangezien het beantwoordt aan alle bekommernissen en verwachtingen van de gezondheidssector. We nemen dus onze politieke verantwoordelijkheid om de juridische zekerheid, die nodig was na het arrest van het Grondwettelijk Hof, te kunnen bieden aan de sector.

Er werden enkele vragen gesteld die ook in de commissie al aan bod kwamen. Ik verwijs in eerste instantie dan ook naar de antwoorden die ik daar gegeven heb maar ik wil nog enkele punten aanhalen. Vooreerst heb ik het volste vertrouwen in de expertise en de ethiek van onze medische beroepsbeoefenaars. Ik benadruk nogmaals dat de problematiek inzake de kwalificatie van medische handelingen niet nieuw is en niet scherper gesteld wordt in de context van dit ontwerp. Mijn administratie heeft op dat gebied altijd zeer veel begrip getoond voor de medische sector. Ik heb in de commissie aangegeven dat er bijvoorbeeld naar de huidige regelgeving kan worden gekeken, die trouwens ook van toepassing is voor ethische ingrepen en behandelingen. Nogmaals, we zullen in de circulaire bekijken welke de beste werkwijze is. Uiteraard zullen we dat samen met de sector doen.

Voorzitter: Éliane Tillieux, voorzitter.
Président: Éliane Tillieux, présidente.

Er is nog een punt dat ik wil aanhalen, het criterium inzake het therapeutische doel. Men doet alsof we daarvoor veel mogelijkheden hebben maar dat criterium volgt uit de rechtspraak van het Europees Hof. Dat is een vaststaand gegeven waar we in se niet veel aan kunnen doen.

Ik ben ervan overtuigd dat wat hier vandaag voorligt, het wetsontwerp met de ingediende amendementen, voldoende robuust is om tegemoet te komen aan de opmerkingen van het Grondwettelijk Hof, terwijl het ons ook voldoende flexibiliteit zal bieden om ervoor te zorgen dat de optimale werking van de gezondheidssector niet wordt geschaad. We zullen in overleg met de actoren van de gezondheidssector een circulaire uitwerken om een antwoord te bieden op de bestaande vragen.

15.15 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de minister, u hebt in uw antwoord uw best gedaan om nogmaals te benadrukken dat er overleg is geweest met de sector en dat is er ook geweest. Dat heb ik nooit ontkend, maar mijn punt is en blijft dat er met de groep van de sector die het meest impact van het ontwerp zal ondervinden, niet overlegd is. U kunt toch niet ontkennen dat het een fout van uw administratie of uzelf is dat in het voorbije jaar niet de tijd is genomen of de moeite gedaan om met die groep, die in het verslag van de vergadering van vorig jaar heel duidelijk wordt vermeld door uw voorganger, niet in overleg te gaan. Dat vind ik echt bijzonder. U ontkracht de stelling dat er niet met de zorgsector is gepraat, maar u bent een belangrijke groep die grote gevolgen ondervindt van het ontwerp, voorbijgelopen. U hebt hen niet erkend om de amendementen vorm te geven.

Zo blijven wij achter met een tekst die nog heel veel vraagtekens vertoont en nog heel wat finesse mist. Daarom moet u in de tweede zitting een circulaire uitwerken. Het is voor u als minister toch echt pijnlijk dat u met een onafgewerkte tekst naar de plenaire vergadering moet komen, waardoor u opnieuw in overleg moet gaan met de zorgsector om een circulaire uit te werken.

Wij zullen niet uit de discussie raken over therapeutisch en niet-therapeutisch. Ik wil wel geloven dat u vertrouwen hebt in de zorgsector, maar eigenlijk moeten wij ervan uitgaan dat uw fiscale inspecteurs het oordeel van de artsen zullen volgen. Het komt er dan de facto op neer dat de arts zal beslissen of er al dan niet btw wordt betaald.

Tot slot, u zegt dat u niet zoveel interpretatie in de tekst kunt brengen, maar ons amendement is nu net een middel om ervoor te zorgen dat er geen juridische geschillen komen over het niet kunnen interpreteren van therapeutisch en niet-therapeutisch, omdat wij een onafhankelijk, medisch geschoold leidend ambtenaar zouden betrekken bij eventuele discussies daarover.

Daarom vraag ik nogmaals om ons amendement in overweging te nemen, mijnheer de minister.

15.16 Steven Matheï (CD&V): Collega Depoorter, betreffende uw mededeling over de tweede zitting, wil ik heel duidelijk zeggen dat btw-wetgeving conform Europese richtlijnen wordt opgesteld. Wij passen dit nu toe. Net zoals bij veel andere btw-bepalingen worden zaken verijnd in een beslissing van de administratie of in een circulaire. Wat u tweede zitting noemt, is exact hetzelfde als wat toenmalig minister Van Overtveldt bij de vorige regeling heeft gedaan, namelijk een bepaling in het Btw-Wetboek, zoals het hoort, en de uitwerking in overleg met de sector in een circulaire of een administratieve beslissing. Ik vind het dus wat verregaand dat u hier laat uitschijnen dat het een tweede zit is, want eigenlijk wordt gewoon de logische manier van werken bij btw-wetgeving gevolgd.

15.17 Kathleen Depoorter (N-VA): Collega Matheï, in een tweede zitting krijgt men de kans om fouten uit het verleden recht te zetten. Een van de recht te zetten fouten is dat er contact moet worden opgenomen met de tandartsen, opdat zij betrokken worden in deze voor hun job zeer belangrijke discussie.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(1369/5)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1369/5)**

Le projet de loi compte 4 articles.
Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Art. 3/1(n)

• 5 - Kathleen Depoorter cs (1369/6)

Art. 3/2(n)

• 6 - Kathleen Depoorter cs (1369/6)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements.

Aangehouden: de amendementen.

Adoptés article par article: les articles 1 à 4.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 4.

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en het geheel zal later plaatsvinden.

16 Comité P – Nomination des membres – Appel aux candidats

16 Comité P – Benoeming van de leden – Oproep tot kandidaten

Le mandat des membres du Comité permanent de contrôle des services de police (Comité P) vient à expiration le 30 mai 2022, à l'exception de celui de la présidente.

Met uitzondering van dat van de voorzitter eindigt het mandaat van de leden van het Vast Comité van toezicht op de politiediensten (Comité P) op 30 mei 2022.

Conformément à l'article 4 de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignements et de l'organe de coordination pour l'analyse de la menace, la Chambre nomme les cinq membres effectifs du Comité P, dont un président, un vice-président et deux suppléants par membre effectif. Overeenkomstig artikel 4 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse benoemt de Kamer de vijf werkende leden van het Comité P, waaronder een voorzitter en een ondervoorzitter en twee plaatsvervangers per werkend lid.

Le président excepté, le Comité P comprend autant de membres d'expression française que de membres d'expression néerlandaise.

Met uitzondering van de voorzitter telt het Comité P evenveel Nederlandstalige als Franstalige leden.

Les membres du Comité P sont nommés pour un terme renouvelable de six ans qui prend cours à partir de leur prestation de serment.

De leden van het Comité P worden benoemd voor een vernieuwbare termijn van zes jaar die begint te lopen vanaf hun eedaflegging.

Le mandat du président n'étant pas encore terminé, la Chambre doit nommer quatre membres effectifs (dont un vice-président), quatre premiers suppléants et quatre seconds suppléants.

Aangezien het mandaat van de voorzitter nog niet is verstreken, dient de Kamer vier werkende leden

(waaronder een ondervoorzitter), vier eerste plaatsvervangers en vier tweede plaatsvervangers te benoemen.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 30 juin 2021, je vous propose de publier un appel aux candidats au *Moniteur belge*.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 30 juni 2021 stel ik u voor een oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

17 Cour constitutionnelle – Remplacement d'un juge d'expression française – Appel aux candidats

17 Grondwettelijk Hof – Vervanging van een Franstalige rechter – Oproep tot kandidaten

Par lettre du 16 juin 2021, M. Luc Lavrysen, président de la Cour constitutionnelle, fait savoir qu'au *Moniteur belge* du 16 juin 2021, il a été annoncé qu'une vacance est à pouvoir pour la fonction de juge d'expression française, à la suite de l'admission à la retraite de M. François Daoût le 15 septembre 2021.

Bij brief van 16 juni 2021 deelt de heer Luc Lavrysen, voorzitter van het Grondwettelijk Hof, mee dat in het *Belgisch Staatsblad* van 16 juni 2021 een vacature wordt bekendgemaakt voor het ambt van Franstalige rechter, als gevolg van de opruiming van de heer François Daoût op 15 september 2021.

Conformément à l'article 32, alinéa premier, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, les juges de la Cour sont nommés à vie par le Roi sur une liste double, présentée alternativement par la Chambre des représentants et par le Sénat. La liste doit être adoptée à la majorité des deux tiers des suffrages des membres présents.

Overeenkomstig artikel 32, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof worden de rechters van het Hof voor het leven benoemd door de Koning uit een lijst met twee kandidaten, beurtelings voorgedragen door de Kamer van volksvertegenwoordigers en door de Senaat. De lijst dient te worden aangenomen met een meerderheid van twee derde van de stemmen van de aanwezige leden.

Le président de la Cour constitutionnelle communique qu'il revient à présent à la Chambre de présenter une liste.

De voorzitter van het Grondwettelijk Hof deelt mee dat het thans aan de Kamer toekomt een lijst voor te dragen.

Il sera pourvu à cette vacance sur la base de l'article 34, § 1er, 1°, de la loi spéciale (catégorie "juriste professionnel").

In de vacature zal worden voorzien op grond van artikel 34, § 1, 1°, van de bijzondere wet (categorie "beroepsjurist").

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 30 juin 2021, je vous propose de publier un appel aux candidats au *Moniteur belge*.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 30 juni 2021, stel ik u voor een oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

18 Naturalisations – Scrutin

18 Naturalisaties – Geheime stemming

Vu que le nombre de suffrages émis est insuffisant, nous devons reporter le dépouillement du scrutin sur les naturalisations à la séance plénière du 8 juillet 2021.

Aangezien het aantal uitgebrachte stemmen onvoldoende is, dienen wij het opnemen van de stemming over de naturalisaties uit te stellen naar de plenaire vergadering van 8 juli 2021.

Les membres peuvent voter jusqu'au jeudi 8 juillet 2021 à 16 h 00. Les documents parlementaires sont à leur disposition au Secrétariat général.

De leden kunnen stemmen tot donderdag 8 juli 2021 om 16.00 uur. De parlementaire stukken liggen ter beschikking in het Secretariaat-generaal.

Je rappelle que:

- seuls les membres peuvent participer au vote;
- la proposition de lois de naturalisation ne peut pas être signée et doit être déposée dans l'urne;
- le membre qui n'entend pas accorder la naturalisation à un demandeur, biffera le nom de l'intéressé sur la liste qui lui a été remise;
- l'urne contenant les bulletins de vote sera ouverte au cours de la séance plénière du jeudi 8 juillet 2021.

Ik herinner eraan dat:

- enkel de leden aan de stemming deelnemen;
- het voorstel van naturalisatiewetten niet mag worden ondertekend en in de stembus moet worden gedeponereerd;
- wanneer een lid gekant is tegen de naturalisatie van een aanvrager hij de naam van de belanghebbende schrapt op de lijst die hem werd bezorgd;
- de urne met de stembiljetten wordt geopend tijdens de plenaire vergadering van donderdag 8 juli 2021.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

19 Renvoi d'une proposition à une autre commission

19 Verzending van een voorstel naar een andere commissie

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents, je vous propose de renvoyer la proposition de résolution suivante à la commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Agenda numérique:

- la proposition de résolution (Mme Els Van Hoof) concernant les principes d'une législation belge sur le devoir de vigilance visant à protéger les droits humains, les droits du travail et les normes environnementales et s'appliquant aux entreprises tout au long de leurs chaînes de valeur, n° 2050/1.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters stel ik u voor het volgende voorstel van resolutie te verzenden naar de commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda:

- het voorstel van resolutie (mevrouw Els Van Hoof) betreffende de principes van een Belgische zorgplicht-wetgeving voor de bescherming van mensenrechten, arbeidsrechten en milieunormen bij ondernemingen over heel de waardeketen, nr. 2050/1.

Cette proposition de résolution avait été précédemment renvoyée à la commission des Relations extérieures. Dit voorstel van resolutie werd eerder verzonden naar de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

20 Commission spéciale Congo – Prolongation mandat

20 Bijzondere commissie Congo – Verlenging mandaat

Comme indiqué dans sa mission (DOC 55 1462/001), le mandat de la commission spéciale chargée d'examiner l'état indépendant du Congo (1885-1908) et le passé colonial de la Belgique au Congo (1908-1960), au Rwanda et au Burundi (1919-1962), ses conséquences et les suites qu'il convient d'y réserver prend fin le 17 juillet 2021.

Zoals bepaald is in haar opdracht (DOC 55 1462/001) eindigt het mandaat van de bijzondere commissie

belast met het onderzoek over Congo-Vrijstaat (1885-1908) en het Belgisch koloniaal verleden in Congo (1908-1960), Rwanda en Burundi (1919-1962), de impact hiervan en de gevolgen die hieraan dienen gegeven te worden op 17 juli 2021.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 30 juin 2021, je vous propose de prolonger le mandat jusqu'au 17 juillet 2022.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 30 juni 2021, stel ik u voor het mandaat te verlengen tot 17 juli 2022.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

21 **Prise en considération de propositions**

21 **Inoverwegingneming van voorstellen**

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

Votes nominatifs

Naamstemmingen

22 **Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Frank Troosters sur "La planification de trains Côte-Express supplémentaires au départ du Limbourg" (n° 139)**

22 **Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Frank Troosters over "Het voorzien in extra Kust-Express treinen vanuit Limburg" (nr. 139)**

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Mobilité, des Entreprises publiques et des Institutions fédérales du 22 juin 2021.

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen van 22 juni 2021.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 139/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Frank Troosters;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Nicolas Parent.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 139/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Frank Troosters;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Nicolas Parent.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

22.01 Frank Troosters (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, in haar beleidsverklaring heeft de federale regering aangegeven dat ze meer mensen tot het nemen van de trein wil aansporen, dat ze de verbindingen met buitenlandse spoornetwerken wil verbeteren, dat ze het spooraanbod gevoelig wil uitbreiden en dat ze nadrukkelijk wil inzetten op een multimodale en collectieve mobiliteit.

In het licht van die doelstellingen en de vele problemen die zich eerder al voordeden met overvolle treinen richting de kust, heeft de NMBS op 5 en 6 juni een eerste test uitgevoerd met de zogenaamde Kust-Express. Dit zijn extra directe treinen die zonder tussenstops, dus rechtstreeks, van en naar de kust rijden en waarvoor de reizigers op voorhand dienen te reserveren.

Samen met andere coronaveiligheidsmaatregelen moet de Kust-Express en vooral de verplichte reservatie garanderen dat het spoor en de kust een grote toestroom van toeristen zonder problemen kunnen verwerken.

De gedane test werd ondertussen als succesvol geëvalueerd, zodat voortaan met meerdere extra treinverbindingen rechtstreeks naar de kust kan worden gespoord vanuit Brussel-Zuid, Antwerpen-Centraal, Gent-Sint-Pieters en Luik-Guillemins.

Ik brak in het verleden al meermaals een lans voor het Limburgs spoorvervoer en stelde al eerder het ondermaats treinaanbod van en naar Limburg aan de kaak. Limburg wordt inzake spoorverbindingen in de ruime regio eerder opgesloten dan ontsloten.

Het is opvallend en tegelijk zuur te moeten vaststellen dat de provincie Limburg ook volledig buiten het aanbod van de Kust-Expresstreinen wordt gelaten en dit niet alleen bij de uitrol van het project. Limburg werd door de beleidsmakers en de NMBS zelfs al genegeerd vóór de testfase. Geen enkele Kust-Expresstrein zal dus vanuit Limburg naar de kust rijden. Het lijkt wel alsof men de Limburgers liever niet verwelkomt aan de kust.

Nochtans is de reistijd van en naar de kust voor Limburgers heel wat langer dan voor reizigers die wel gebruik mogen maken van het Kust-Express-aanbod vanuit andere vertrekpunten.

Bijkomend zouden de Limburgse kustbezoekers voor hun terugreis, die gelet op de langere tijdsduur op ongeveer hetzelfde tijdstip zou plaatsvinden, echt wel baat hebben bij een rechtstreekse trein terug naar hun provincie.

Ik betreur dan ook dat geen enkel Limburgs Parlementslid in dit Huis deze situatie aan de kaak stelt. Het is daarom dat ik namens Vlaams Belang de regering verzoek onmiddellijk de nodige maatregelen te nemen opdat ook Limburg middels een eigen Kust-Expresstreinverbinding opgenomen wordt in het Kust-Expressaanbod van de NMBS en opdat de Limburgse treinreizigers op die manier verzekerd worden van een coronaveilige en comfortabele treinreis van en naar de kust.

La présidente: Début du vote / Begin van de stemming.

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 1)

Ja	79	Oui
Nee	52	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	131	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

(De heer Kristof Calvo heeft zoals zijn fractie gestemd voor deze en alle volgende stemmingen)

(De heer Egbert Lachaert heeft zoals zijn fractie gestemd)

(Mme Katrin Jadin a voté comme son groupe pour ce vote et tous les suivants)

23 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Marijke Dillen sur "Le suivi des recommandations du CSJ 'Enquête particulière sur le dossier Bakelmans'" (n° 140)

23 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Marijke Dillen over "De opvolging van de aanbevelingen van de HRJ 'Bijzonder onderzoek naar het dossier Bakelmans'" (nr. 140)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Justice du 23 juin 2021.
Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Justitie van 23 juni 2021.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 140/1):

- une motion de recommandation a été déposée par Mme Marijke Dillen;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Katja Gabriëls.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 140/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Marijke Dillen;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Katja Gabriëls.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(*Stemming/vote 2*)

Ja	81	Oui
Nee	51	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

24 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Katleen Bury sur "Le suivi par la Justice des attaques par rançongiciel" (n° 141)

24 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Katleen Bury over "De opvolging door Justitie van ransomware" (nr. 141)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Justice du 23 juin 2021.
Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Justitie van 23 juni 2021.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 141/1):

- une motion de recommandation a été déposée par Mme Katleen Bury;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Katja Gabriëls.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 141/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Katleen Bury;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Katja Gabriëls.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.

Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 3)

Ja	82	Oui
Nee	50	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

25 Motions déposées en conclusion des interpellations de:

- M. Nabil Boukili sur "L'aide aux victimes des attentats du 22 mars 2016" (n° 143)

- Mme Sophie Rohonyi sur "Le soutien aux victimes des attentats du 22 mars 2016" (n° 144)

25 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van:

- de heer Nabil Boukili over "De hulp aan de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (nr. 143)

- mevrouw Sophie Rohonyi over "De steun voor de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (nr. 144)

Ces interpellations ont été développées en réunion publique de la commission de la Justice du 23 juin 2021.
Deze interpellaties werden gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Justitie van 23 juni 2021.

Trois motions ont été déposées (MOT n° 143/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Nabil Boukili;
- une motion de recommandation a été déposée par Mme Sophie Rohonyi;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Katja Gabriëls.

Drie moties werden ingediend (MOT nr. 143/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Nabil Boukili;
- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Sophie Rohonyi;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Katja Gabriëls.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

25.01 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Madame la présidente, permettez-moi de commencer ma justification par la citation d'une victime. "Cela ne correspond évidemment pas du tout à la demande d'une victime, en tout cas pas à la mienne. Des copains, on en a même si c'est difficile de leur parler des attentats autant d'années après. Cela ne sert à rien d'ajouter un faux copain qui n'a aucune qualification requise et qui n'est tenu à aucun secret professionnel. Cela risque uniquement de rajouter une réponse inadéquate à une absence de réponse."

Ce témoignage en est un parmi ceux que nous avons reçus des victimes à la suite de la décision du ministre de la Justice de mettre en place un projet de coaching. La commission d'enquête sur les attentats a fait un rapport et a formulé des recommandations qui sont soutenues par les victimes et qui répondent à leurs attentes. Ces recommandations demandent de créer un Fonds de garantie demandé par les victimes et qui existe dans d'autres pays pour offrir aux victimes une prise en charge par l'État avec une procédure unique et une indemnisation unique.

Une autre recommandation vise la prolongation des délais de forclusion permettant aux victimes n'ayant pas introduit leur dossier à temps – ce qui est compréhensible, puisqu'elles sont encore sous le choc – de pouvoir le faire à présent. Or rien de tout cela n'a été mis en place. Pire: le ministre de la Justice vient avec un projet de coaching dont les intéressés ne voient même pas la pertinence. Pire encore: ce projet n'est pas géré par l'État, puisque le gouvernement se contente de verser un subside de 300 000 euros aux associations de victimes pour s'en laver les mains. "Tenez, voici 300 000 euros, et débrouillez-vous!" Madame la présidente, chers collègues, un tel manque de considération et de respect envers les victimes

est révoltant.

Je regrette qu'une motion pure et simple ait été déposée, car elle ne permettra pas que cette discussion ait lieu dans cet hémicycle, alors qu'elle est indispensable et essentielle. Les victimes attendent une réponse adéquate à leur situation. Le projet du ministre de la Justice ne répond pas du tout à leurs attentes. Je trouve que le traitement qui leur est réservé est profondément irrespectueux et indigne d'un État, vu qu'il ne les respecte pas.

25.02 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, chers collègues, voici plus de cinq ans, notre pays était frappé par d'effroyables attentats. Nous en sommes ressortis meurtris mais aussi impuissants vis-à-vis de toutes ces victimes qui porteront toute leur vie les séquelles de ces événements.

Sauf que nous sommes des élus du peuple! Nous avons donc la responsabilité d'informer et d'accompagner au mieux toutes ces victimes. C'est d'ailleurs pour cela que la Commission d'enquête Attentats a réalisé - je me dois de le souligner - un travail remarquable avec des recommandations, on ne peut plus claires, à destination du gouvernement.

Mais, aujourd'hui, force est de constater que les victimes se sentent encore et toujours abandonnées par nos autorités. Les démarches restent lourdes et innombrables. Fort heureusement, des associations se sont effectivement rapidement constituées pour pallier ces manquements.

Ce 22 mars 2021, l'une de ces associations s'est vue octroyer un subside de 300 000 euros pour un projet de coaching des victimes qui devrait en principe débiter aujourd'hui. C'est évidemment un projet utile pour aider les victimes à se reconstruire. Toutefois, la deuxième grande association des victimes, Life4Brussels, ne bénéficiera, quant à elle, pas d'un seul euro. Cette association a pourtant été reconnue par arrêté royal en 2017. Elle a son siège à Bruxelles. Elle soutient pas moins de 517 victimes au quotidien. Par ailleurs, elle a constitué un collectif de 13 avocats.

En commission, le ministre a été tout simplement incapable de justifier ce qui n'est rien d'autre qu'une discrimination entre les associations, et donc entre les victimes elles-mêmes. Il n'a, en outre, toujours pas défini les cas les plus graves auxquels ce coaching serait réservé. Il nous a également annoncé un arrêté royal qui préciserait les critères d'octroi de ce subside, si ce n'est que cet arrêté n'a toujours pas été publié. En matière de transparence vis-à-vis du Parlement, mais aussi des victimes qui ne cessent de nous solliciter, vous conviendrez, chers collègues, que c'est franchement très limite.

Cette décision est d'autant plus incompréhensible qu'elle va à total contre-courant de ce que préconisait la Commission Attentats, mais aussi le premier ministre lui-même lors des cérémonies de commémoration ce 22 mars. Je le cite: "Nous devons faire mieux. Nous ne pouvons laisser personne, personne, sur le côté". Quatre mois plus tard, force est de constater que le gouvernement continue de se dédouaner de sa responsabilité à soutenir toutes les victimes et, partant, toutes les associations qui les représentent.

Chers collègues, j'espère donc sincèrement que vous ne soutiendrez pas cette motion pure et simple, mais bien notre motion de recommandation en ce qu'elle vise un soutien transparent et professionnel auquel ont droit toutes les victimes, sans exception. Je vous remercie.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 4)

Ja	74	Oui
Nee	57	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	131	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques. De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.

26 Voorstel van resolutie betreffende het opnieuw aanhalen van de trans-Atlantische betrekkingen na de Amerikaanse verkiezingen (1714/5)

26 Proposition de résolution visant la relance des relations transatlantiques après les élections américaines (1714/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

26.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de voorzitster, heel kort.

Gisteren konden we door omstandigheden niet tussenkomen, maar als ik trans-Atlantische relaties hoor, dan voel ik me natuurlijk aangesproken als vertegenwoordiger en leider van onze Belgische delegatie voor het NAVO-parlement. Bij monde van de heer Freilich zijn wij meermaals tussengekomen in de commissie en hebben daar onze stemhouding bepaald. Ik denk dat we ons toen hebben onthouden, omdat we een aantal opmerkingen en bezwaren hadden. We vonden dat het nogal paternalistisch was dat het Belgisch Parlement zou zeggen wat het grote Amerika de komende jaren moet doen. Het is toch wat oppassen.

De Verenigde Staten zitten in een goede *flow*. De trans-Atlantische relaties zijn heel belangrijk voor het vrije Westen, voor onze toekomst, voor onze manier van leven, onze way of life. Dat zal de komende jaren alleen maar belangrijker worden. Met de verkiezing van president Biden is dat effectief de goede weg op aan het gaan. Dat hebben we twee weken geleden ook gemerkt in Brussel op de NAVO-top, die in een heel andere sfeer heeft plaatsgevonden dan de laatste jaren. Dat is alleen maar positief en toe te juichen.

Ondanks onze reserves bij een aantal vragen die in de resolutie geformuleerd staat, hebben we wel gezien dat de meerderheid een aantal correcte en goede amendementen heeft ingediend. Dit is de week van de *Fourth of July*. Meer dan 200 jaar geleden vond de onafhankelijkheidsverklaring van het machtigste land ter wereld plaats. Het is één van de bakermatten van onze westerse way of life. Wij zullen dan ook met de N-VA-fractie, de grootste van het land, deze resolutie met veel plezier goedkeuren.

De **voorzitster**: Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)

Ja	107	Oui
Nee	10	Non
Onthoudingen	17	Abstentions
Totaal	134	Total

(M. François De Smet a voté pour)

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(1714/6)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(1714/6)**

Reden van onthouding? (Nee)
Raison d'abstention? (Non)

(M. François De Smet a voté pour)

27 Voorstel van resolutie betreffende meer transparantie inzake de productie en het gebruik van PFAS (1546/4)

27 Proposition de résolution visant à plus de transparence au sujet de la production et de l'usage des PFAS (1546/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 6)

Ja	132	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(1546/5)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(1546/5)**

(M. Malik Ben Achour a voté comme son groupe)

28 Proposition de résolution visant à soutenir et à mettre en oeuvre la stratégie européenne en faveur de la biodiversité afin d'assurer la protection de la biodiversité (1522/4)

28 Voorstel van resolutie over het ondersteunen en implementeren van de Europese biodiversiteitsstrategie met het oog op de bescherming van de biodiversiteit (1522/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 7)

Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(1522/5)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(1522/5)**

(De heer Steven De Vuyst heeft zoals zijn fractie gestemd)

29 Proposition de rejet par la commission de l'Énergie, de l'Environnement et du Climat de la proposition de résolution relative à la stimulation du déploiement de la technologie de l'hydrogène en vue de promouvoir le stockage de l'énergie et l'utilisation de l'hydrogène comme vecteur énergétique souple (1603/1-3)

29 Voorstel tot verwerping door de commissie voor Energie, Leefmilieu en Klimaat van het voorstel van resolutie houdende het stimuleren van de uitrol van waterstoftechnologie ter bevordering van de energieopslag en het gebruik van waterstof als flexibele energiedrager (1603/1-3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

De **voorzitter**: Début du vote / Begin van de stemming.

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 8)

Oui	88	Ja
Non	46	Nee
Abstentions	0	Onthoudingen
Total	134	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de résolution n° 1603/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel van resolutie nr. 1603/1 is dus verworpen.

(Mme Catherine Fonck a voté comme son groupe)

30 Voorstel van resolutie waarbij wordt aangestuurd op een versterking van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid van de Europese Unie voor de periode 2020-2024 (1732/4)

30 Proposition de résolution visant à promouvoir le renforcement de la politique de sécurité et de défense commune de l'Union européenne 2020-2024 (1732/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 9)

Ja	83	Oui
Nee	50	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(1732/5)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(1732/5)**

(M. Maxime Prévot a voté comme son groupe)

31 Aangehouden amendement en artikelen van het wetsontwerp houdende tijdelijke ondersteuningsmaatregelen ten gevolge van de COVID-19-pandemie (2002/1-10)

31 Amendement et articles réservés du projet de loi portant des mesures de soutien temporaires en raison de la pandémie de COVID-19 (nouvel intitulé) (2002/1-10)

Stemming over amendement nr. 3 van Reccino Van Lommel tot weglating van artikelen 2 tot 12. **(2002/10)**

Vote sur l'amendement n° 3 de Reccino Van Lommel tendant à supprimer les articles 2 à 12. **(2002/10)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 10)

Ja	41	Oui
Nee	94	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	135	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over de artikelen 2 tot 12. **(2002/9)**

Vote sur les articles 2 à 12. **(2002/9)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 11)

Ja	88	Oui
Nee	44	Non
Onthoudingen	5	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg zijn de artikelen 2 tot 12 aangenomen, artikel per artikel.
En conséquence, les articles 2 à 12 sont adoptés, article par article.

(Mme Marie-Christine Marghem a voté comme son groupe pour les votes 6, 8, 11 à 15, 17 à 19)

Stemming over het artikel 13. **(2002/9)**

Vote sur l'article 13. **(2002/9)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 12)

Ja	135	Oui
Nee	2	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg is het artikel 13 aangenomen.
En conséquence, l'article 13 est adopté.

Stemming over de artikelen 14 tot 26. **(2002/9)**

Vote sur les articles 14 à 26. **(2002/9)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 13)

Ja	84	Oui
Nee	2	Non
Onthoudingen	51	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg zijn de artikelen 14 tot 26 aangenomen, artikel per artikel.
En conséquence, les articles 14 à 26 sont adoptés, article par article.

Stemming over de artikelen 27 tot 29. **(2002/9)**

Vote sur les articles 27 à 29. **(2002/9)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 14)

Ja	101	Oui
Nee	26	Non
Onthoudingen	10	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg zijn de artikelen 27 tot 29 aangenomen, artikel per artikel.
En conséquence, les articles 27 à 29 sont adoptés, article par article.

32 Geheel van het wetsontwerp houdende tijdelijke ondersteuningsmaatregelen ten gevolge van de

COVID-19-pandemie (2002/9)

32 Ensemble du projet de loi portant des mesures de soutien temporaires en raison de la pandémie de COVID-19 (nouvel intitulé) (2002/9)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 15*)

Ja	78	Oui
Nee	39	Non
Onthoudingen	16	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2002/11)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2002/11)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

(*De heer Michael Freilich heeft zoals zijn fractie gestemd*)

33 Wetsontwerp tot omzetting van richtlijn 2019/878 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019, van richtlijn 2019/879 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019, van richtlijn 2019/2034 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019, van richtlijn 2019/2177 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2019, van richtlijn 2021/338 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2021 en houdende diverse bepalingen (1999/1)

33 Projet de loi visant à assurer la transposition de la directive 2019/878 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2019, de la directive 2019/879 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2019, de la directive 2019/2034 du Parlement européen et du Conseil du 27 novembre 2019, de la directive 2019/2177 du Parlement européen et du Conseil du 19 décembre 2019, de la directive 2021/338 du Parlement européen et du Conseil du 16 février 2021 et portant dispositions diverses (1999/1)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 16*)

Ja	78	Oui
Nee	1	Non
Onthoudingen	56	Abstentions
Totaal	135	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1999/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(1999/4)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

34 Aangehouden amendementen op het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde wat de vrijstelling van de belasting inzake medische verzorging betreft (1369/1-6)

34 Amendements au projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée en ce qui concerne l'exemption de la taxe en matière de prestations de soins médicaux à la personne (1369/1-6)

Stemming over amendement nr. 5 van Kathleen Depoorter cs tot invoeging van een artikel 3/1(n). **(1369/6)**
Vote sur l'amendement n° 5 de Kathleen Depoorter cs tendant à insérer un article 3/1(n). **(1369/6)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 17)

Ja	47	Oui
Nee	76	Non
Onthoudingen	11	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 6 van Kathleen Depoorter cs tot invoeging van een artikel 3/2(n). **(1369/6)**
Vote sur l'amendement n° 6 de Kathleen Depoorter cs tendant à insérer un article 3/2(n). **(1369/6)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 18)

Ja	47	Oui
Nee	76	Non
Onthoudingen	11	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

35 Geheel van het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde wat de vrijstelling van de belasting inzake medische verzorging betreft (1369/5)

35 Ensemble du projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée en ce qui concerne l'exemption de la taxe en matière de prestations de soins médicaux à la personne (1369/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 19)

Ja	75	Oui
Nee	30	Non
Onthoudingen	27	Abstentions
Totaal	132	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1369/7)**
En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(1369/7)**

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

36 Adoption de l'ordre du jour
36 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.
Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Pas d'observation? (*Non*) L'ordre du jour est approuvé.
Geen bezwaar? (*Nee*) De agenda is goedgekeurd.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 8 juli 2021 om 14.15 uur.
La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 8 juillet 2021 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 20.23 uur.
La séance est levée à 20 h 23.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée,
portant le numéro CRIV 55 PLEN 116 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure
met nummer CRIV 55 PLEN 116 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS

DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui 079 Ja

Aouasti Khalil, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 052 Nee

Anseeuw Björn, Arens Josy, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravvits Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui 081 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 051 Nee

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui 082 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet Fran ois, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie,  zen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thi baut Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 050 Nee

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui 074 Ja

Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De

Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 057 Nee

Anseeuw Björn, Arens Josy, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui 107 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacqueline Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briens Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Haese Christoph, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Roover Peter, De Vriendt Wouter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriels Katja, Gijbels Frieda, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Peel Valerie, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita, Wollants Bert

Non 010 Nee

Boukili Nabil, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Abstentions 017 Onthoudingen

Bury Katleen, De Spiegeleer Pieter, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui 132 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bogaert Hendrik, Bomblet Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriels Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert

Non 000 Nee

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui 134 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bomblet Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriels Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas,

Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert

Non 000 Nee

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui 088 Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita

Non 046 Nee

Anseeuw Björn, Arens Josy, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Farih Nawal, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui 083 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 050 Nee

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui 041 Ja

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Non 094 Nee

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie,

Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 011

Oui 088 Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita

Non 044 Nee

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions 005 Onthoudingen

Arens Josy, Dallemagne Georges, Fonck Catherine, Matz Vanessa, Prévot Maxime

Vote nominatif - Naamstemming: 012

Oui 135 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie,

Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriels Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie,  zen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thi baut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert

Non 002 Nee

Ducarme Denis, Marghem Marie-Christine

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 013

Oui 084 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thi baut Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 002 Nee

Ducarme Denis, Marghem Marie-Christine

Abstentions 051 Onthoudingen

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van

Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 014

Oui 101 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Ravys Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 026 Nee

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Donné Joy, Ducarme Denis, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Wollants Bert

Abstentions 010 Onthoudingen

Boukili Nabil, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Vuyst Steven, Hedeboom Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 015

Oui 078 Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput

Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 039 Nee

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravvits Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions 016 Onthoudingen

Arens Josy, Boukili Nabil, D'Amico Roberto, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Vuyst Steven, Fonck Catherine, Freilich Michael, Hedebouw Raoul, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Prévot Maxime, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 016

Oui 078 Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mathei Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non 001 Nee

Depoorter Kathleen

Abstentions 056 Onthoudingen

Anseeuw Björn, Arens Josy, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, Dallemagne Georges, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravvits Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 017

Oui 047 Ja

Anseeuw Björn, Arens Josy, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, Dallemagne Georges, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Non 076 Nee

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thi baut Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Abstentions 011 Onthoudingen

Boukili Nabil, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Smet François, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 018

Oui 047 Ja

Anseeuw Bj rn, Arens Josy, Bury Katleen, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, Dallemagne Georges, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Non 076 Nee

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus

Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Abstentions   011   Onthoudingen

Boukili Nabil, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Smet François, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 019

Oui   075   Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveye Séverine, De Smet François, De Vriendt Wouter, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriels Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Mathei Steven, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita

Non   030   Nee

Anseeuw Björn, Arens Josy, Buysrogge Peter, D'Haese Christoph, Dallemagne Georges, De Roover Peter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Donné Joy, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Metsu Koen, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donck Wim, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Wollants Bert

Abstentions   027   Onthoudingen

Boukili Nabil, Bury Katleen, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry